Teme de teologie biblică în Epistola I Corinteni

Suport de curs pentru
Anul I Master
Exegeză și Ermineutică

Prof. univ. dr. preot Constantin COMAN

Elemente de eclesiologie în Epistola 1 Corinteni

În Epistola 1 Corinteni avem un foarte dezvoltat discurs eclesiologic. Desigur, acesta nu este prezentat în mod direct şi nici sistematizat, aşa cum îl întâlnim în manualele de teologie dogmatică, la capitolul despre eclesiologie. Dar, cu un pic de efort, datele eclesiologice din Epistola 1 Corinteni pot să se constituie într-un foarte dens tratat de eclesiologie.

Întâi de toate avem informații foarte concrete şi bogate despre Biserica din Corint, despre membrii Bisericii și despre viața acesteia, care ne pot conduce la concluzii foarte clare privind eclesiologia epocii Bisericii primare: Ierarhia bisericească, Tainele Bisericii, în special Botezul şi Euharistia, darurile duhovniceşti şi manifestarea lor în Biserică, rânduieli privind raportul dintre diferitele categorii de credincioşi, bărbați și femei, căsătoriți și necăsătoriți, creştini şi necreştini, etc. Apoi, soluțiile pe care le dă Sf. Apostol Pavel, în Epistola 1 Corinteni, problemelor cu care se confruntau creştinii din Corint, Biserica din Corint, sunt toate întemeiat pe o eclesiologie elaborată și pe o evidentă conştiință eclesială a Apostolului.

În al doilea rând, avem elemente de eclesiologie prezentate şi dezvoltate de Sfântul Apostol Pavel la nivel conceptual. O serie întreagă de termeni tehnici cu conținut eclesiologic sunt folosiți frecvent în cuprinsul epistolei. Analizați şi puşi cap la cap, aceşti termeni tehnici sau categorii eclesiologice ne conduc spre o eclesiologie foarte bine închegată. Nu este vorba numai de termenul de Biserică – *Εκκλησία* – folosit foarte mult şi cu toate înțelesurile, ci şi de concepte precum acela de *Biserică - Trup al lui Hristos*, *Biserică - sinaxă a celor chemați sau a celor sfinți*, *creştinii – templul lui Dumnezeu* etc.

Este surprinzător să constatăm că Epistola 1 Corinteni nu este trecută, de manualele noastre de Introducere în Studiul Noului Testament, în rândul epistolelor pauline cu conținut eclesiologic, deşi este cea mai bogată în informații eclesiologice. Epistola 1 Corinteni este fără îndoială epistolă cu cel mai bogat şi diversificat conținut eclesiologic dintre epistolele pauline.

Un alt indiciu în sprijinul afirmației conform căreia Epistola 1 Corinteni are un bogat conținut eclesiologic este conținutul pnevmatologic, al acestei epistole de asemenea foarte bogat. Realitatea Bisericii este evident strâns legată de prezența şi lucrarea Sfântului Duh în lume, în istorie. La fel ca în cartea Faptele Apostolilor, unde naşterea şi istoria Bisericii primare sunt prezentate ca efect direct şi lucrare a Sfântului Duh, în Epistola 1 Corinteni se vorbeşte mult despre Duhul Sfânt. Am să recurg la câteva date statistice pentru a ilustra mai convingător acest lucru. Pe primele două locuri dintre toate cărțile Noului Testament şi chiar din întreaga Sfântă Scriptură, în ceea ce priveşte referirile la Duhul Sfânt, se află cartea Faptele Apostolilor (cu 68 de referințe) şi Epistola 1 Corinteni (cu 42 de referințe). Dacă ținem seama de volumul celor două cărți (Fapte cu 28 de capitole şi 1 Corinteni cu 16 capitole) şi de faptul că Faptele Apostolilor este chiar cartea care scrie istoria Pogorârii şi lucrării Sfântului Duh, va trebui să recunoaştem Epistolei 1 Corinteni un loc cu totul special în ceea ce priveşte vorbirea despre Duhul Sfânt.

Ori, această vorbire despre Sfântul Duh este strâns legată de realitatea Bisericii. Unde este Duh Sfânt este Biserică sau unde este Biserică este Duh Sfânt. Cărțile nou-testamentare care ne oferă cele mai bogate informații eclesiologice şi pnevmatologice sunt Faptele Apostolilor şi 1 Corinteni. Trebuie amintit faptul că Sf. Ev. Luca, autorul cărții Faptele Apostolilor, a fost un apropiat ucenic şi colaborator al Sfântului Apostol Pavel. Dacă ținem seama, de asemenea, că Epistola 1 Corinteni a fost scrisă mult înaintea cărții Faptele Apostolilor, va trebui să recunoaştem că în această epistolă avem cel mai vechi discurs

eclesiologic nou-testamentar şi că eclesiologia, ca şi pnevmatologia paulină exprimată în Epistola 1 Corinteni sta la baza eclesiologiei şi pnevmatologiei cărții Faptele Apostolilor.

În fine, încă o observație preliminară: recuperarea în sensul analizei şi prezentării sistematice a eclesiologiei pauline din Epistola 1 Corinteni ne oferă posibilitatea unei comparații între eclesiologia Bisericii primare, exprimată într-o carte nou-testamentară foarte importantă şi eclesiologia manualelor noastre de teologie dogmatică. Mă gândesc la ceea ce Părintele Dumitru Stăniloae caracteriza drept împrospătare continuă a discursului teologiei dogmatice şi morale prin raportarea la Sfânta Scriptură. Anticipat, voi face observația că există diferențe importante, care ar trebui să dea de gândit serios dogmatiştilor. Sigur că responsabilitatea principală aparține bibliştilor care nu au scos la suprafață, prin studii de teologie biblică, conținutul eclesiologic specific al epistolei în discuție, ca de altfel şi al celorlalte cărți nou-testamentare.

Întâi de toate, este de remarcat faptul că, în timp ce eclesiologia paulină este strâns legată de pnevmatologie, pnevmatologia fiind baza eclesiologiei şi eclesiologia manifestarea pnevmatologiei, eclesiologia teologiei dogmatice vorbeşte prea puțin despre baza penvmatologică a Bisericii. Nu este cazul şi nici locul să dezvolt aici această temă. Afirmația mea poate fi verificată. Majoritatea sintezelor de teologie dogmatică ortodoxă (cu excepția celei semnate de Vladimir Lossky, Cuv. Justin Popovici şi în partea a Părintelui Dumitru Stîniloae) trec sub tăcere sau expediază în subsidiar baza pnevmatologică a eclesiologiei. Aş cita ca exemplu ultima apariție în acest sens, cea semnată de Pr. prof. Dr. Dumitru Popescu, cel mai important dogmatist român după Părintele Dumitru Stăniloae, care în sinteza sa dogmatică sugerează chiar prin titlu (*Iisus Hristos, Pantocrator*) şi supralicitează baza hristologică a eclesiologie ignorând aproape complet baza pnevmatologică a eclesiologiei. Ignorarea sau considerarea insuficientă a pnevmatologiei în elaborarea eclesiologiei mi se pare a avea consecințe foarte importante: producerea unui dezechilibru prin mutarea accentului dinspre aspectul harismatic spre cel instituțional al Bisericii, sau un alt dezechilibru prin abstractizarea şi mortificarea lucrurilor în dauna perspectivei dinamice şi vii, alunecarea spre un discurs impersonal şi colectivist în locul unuia personalist-eclesial etc.

În al doilea rând, aşa cum vom vedea, câteva categorii eclesiologice esențiale pentru discursul paulin nu se mai regăsesc deloc în discursul eclesiologic al teologiei dogmatice. Am să amintesc numai percepția Bisericii ca:

a. sinaxă sau comunitatea *a celor plini de Duh Sfânt;*
b. sinaxă sau comunitate *a celor sfințiți;*
c. sinaxă sau comunitate *a celor chemați*;
d. sinaxă sau comunitate *a celor aleşi*
e. sinaxa sau comunitatea ca *organism viu sau trup* a cărui unitate şi vitalitate sunt date de unul şi acelaşi Duh.
f. Fiecare creştin în parte *ca templu sau Biserică a lui Dumnezeu*

În Epistola 1 Corinteni este manifestată şi exprimată o conştiință eclesială foarte clară şi bine conturată a Sfântului Pavel. După felul în care se adresează Sf. Pavel corintenilor şi, în general, din conținutul epistolei deducem că această conştiință eclesială este prezentă şi la destinatarii epistolei. Prin conştiință eclesială înțelegem faptul că Sf. Apostol Pavel şi, respectiv, creştinii din Corint au conştiința faptului sau realității eclesiale pe care o constituie, au conştiința a ceea ce este şi înseamnă Biserica. Referirea sau raportarea la această realitatea eclesială este una foarte clară şi foarte frecventă, directă sau indirectă.

Analizând Epistola 1 Corinteni, este foarte important să vedem cum se reflectă realitatea eclesială în conştiinţa lui Pavel, ce este Biserica pentru Sfântul Apostol Pavel.

Conştiinţa unei comunităţi umane distincte

Mai întâi, trebuie observat că există conştiinţa comunitară evidentă. Sfântul Apostol Pavel se adresează creştinilor din Corint, pe tot parcursul epistolei destinatarilor acesteia, folosind prenumele personal persoana a II-a plural *voi,* sugerând prin aceasta existenţa unei comunităţi de persoane distincte, sau pronumele personal persoana a I-a plural, *noi,* incluzându-se în această comunitate şi pe sine. Sfântul Apostol Pavel are conştiinţa clară că se adresează unei comunităţi distincte bine închegate, unui grup de oameni, uniţi de atribute specifice, care se disting de ceilalţi, în special de lumea păgână şi de cea iudaică. Membrii acestei comunităţi sunt şi iudei şi elini, dar nu apartenenţa la un neam sau altui îi defineşte, ci dimpotrivă, transcenderea identităţii etnice.

1 Cor. 1,22-24 [22] evpeidh. kai. Vloudai/oi shmei/a aivtou/sin kai. {Ellhnej sofi,an zhtou/sin([23] h`mei/j de. khru,ssomen Cristo.n evstaurwme,non(Vloudai,oij me.n ska,ndalon(e;qnesin de. mwri,an([24] auvtoi/j de. toi/j klhtoi/j(Vloudai,oij te kai. {Ellhsin(Cristo.n qeou/ du,namin kai. qeou/ sofi,an\

[22]Fiindcă şi iudeii cer semne, iar elinii caută înţelepciune, [23]Însă noi propovăduim pe Hristos cel răstignit pentru iudei, sminteală; pentru neamuri, nebunie. [24] Dar pentru cei chemaţi, şi iudei şi elini, pe Hristos, puterea lui Dumnezeu şi înţelepciunea lui Dumnezeu.

În textul de mai sus, creştinii sunt definiţi, pe de o parte ca fiind şi iudei şi elini, iar, pe de altă parte, ca fiind altceva decât ei, în contrast şi cu elinii şi cu iudeii. Diferenţa specifică este indicată de Sf. Pavel prin calificativul de „cei chemaţi" atribuit creştinilor. Ceea ce îi diferenţiază pe corintenii cărora se adresează Pavel şi de iudei şi de elini este atitudinea faţă de Hristos cel răstignit. În timp ce pentru iudei şi neamuri sau elini, Hristos cel răstignit este sminteală şi respectiv nebunie, pentru destinatarii lui Pavel este puterea şi înţelepciunea lui Dumnezeu.

Un alt atribut prin care se diferenţiază destinatarii epistolei de ceilalţi, şi Pavel împreună cu ei, este faptul că cei dintâi pier, iar ceilalţi se salvează.

1 Cori. 1,18 [18]~O lo,goj ga.r o` tou/ staurou/ toi/j me.n avpollume,noij mwri,a evsti,n( toi/j de. sw|zome,noij h`mi/n du,namij qeou/ evstinÅ

*1,18 Căci cuvântul Crucii, pentru **cei ce pier**, este nebunie; iar pentru noi, **cei ce ne mântuim**, este puterea lui Dumnezeu*

Există, de asemenea, în viziunea Sfântului Pavel o diferenţiere între destinatarii epistolei sale şi ceilalţi, pe care o exprimă plasându-i pe primii *înăuntru* şi pe ceilalţi *în afară*.

1 Cor. 5,12-13 [12] ti, ga,r moi tou.j e;xw kri,neinÈ ouvci. tou.j e;sw u`mei/j kri,neteÈ [13] tou.j de. e;xw o` qeo.j krinei/Å evxa,rate to.n ponhro.n evx u`mw/n auvtw/nÅ

*5,12 Căci ce am eu ca să judec şi pe **cei din afară**? Însă pe **cei dinăuntru**, oare, nu-i judecaţi voi? 5,13 Iar pe **cei din afară** îi va judeca Dumnezeu.*

Cei cărora li se adresează prin epistola sa sunt credincioşi, în comparaţie cu ceilalţi, care sunt necredincioşi.

1 Cor. 10,27 [27] ei; tij kalei/ u`ma/j tw/n avpi,stwn kai. qe,lete poreu,esqai( pa/n to. paratiqe,menon u`mi/n evsqi,ete mhde.n avnakri,nontej dia. th.n sunei,dhsinÅ

*10,27 Dacă cineva dintre **necredincioşi** vă cheamă pe voi la masă şi voiţi să vă duceţi, mâncaţi orice vă este pus înainte, fără să întrebaţi nimic pentru conştiinţă.*

Diferenţierea aceasta operează de la un moment dat, pentru că şi destinatarii lui Pavel fuseseră mai înainte ca ceilalţi, dar acum nu mai erau ca ei: *pe când eraţi păgâni* (1 Cor. 12,2).

Conştiinţa eclesială a Sfântului Pavel

Sfântul Pavel are conştiinţa că această comunitatea de persoane din Corint este *Biserică a lui Dumnezeu*, împreună cu alte comunităţi asemănătoare din alte cetăţi. O numeşte *Biserică a lui Dumnezeu,* aşezându-o într-un fel alături de elini şi de iudei, ca fiind altceva decât aceştia. Această definire prin alăturare de iudei şi elini am întâlnit-o şi mai sus. De data aceasta, însă, comunitatea respectivă este numită *Biserica lui Dumnezeu*.

1 Cor. 10,32 avpro,skopoi kai. Vloudai,oij gi,nesqe kai. {Ellhsin kai. th/| evkklhsi,a| tou/ qeou/(

10,32 Nu fiţi piatră de poticnire nici iudeilor, nici elinilor, nici Bisericii lui Dumnezeu,

În deschiderea epistolei avem o imagine foarte clară a ceea ce înţelege Sf. Pavel prin *Biserică*. Pentru a se adresa destinatarilor săi, îi numeşte pe aceştia cu trei expresii, toate cu evidente conotaţii eclesiale:

1 Cor. 1, 1-2 Pau/loj klhto.j avpo,stoloj Cristou/ VIhsou/ dia. qelh,matoj qeou/ kai. Swsqe,nhj o` avdelfo.j [2] th/| evkklhsi,a| tou/ qeou/ th/| ou;sh| evn Kori,nqw| ( h`giasme,noij evn Cristw/| VIhsou/ (klhtoi/j a`gi,oij( su.n pa/sin toi/j evpikaloume,noij to. o;noma tou/ kuri,ou h`mw/n VIhsou/ Cristou/ evn panti. to,pw|(auvtw/n kai. h`mw/n\

*[1]Pavel, chemat apostol al lui Hristos, prin voia lui Dumnezeu, şi fratele Sostene,[2] **Bisericii lui Dumnezeu care este în Corint**, **celor sfinţiţi în Iisus Hristos**, **celor numiţi (chemaţi să fie sfinţi) sfinţi**, împreună cu toţi cei ce cheamă (invocă) numele Domnului nostru Iisus Hristos în tot locul, şi al lor şi al nostru:*

TOB **1,1-2** Paul, appelé à être apôtre du Christ Jésus par la volonté de Dieu, et Sosthène le frère, à l'Église de Dieu qui est à Corinthe, à ceux qui ont été sancti-fiés dans le Christ Jésus, appelés à être saints avec tous ceux qui invoquent en tout lieu le nom de notre Seigneur Jésus Christ, leur Seigneur et le nôtre;

Traducerea românească a lui klhtoi/j a`gi,oij (vezi şi Rom. 1,7) prin *numiţi sfinţi*, pe care o întâlnim chiar şi în ediţia sinodală a Bibliei, nu este corectă şi de aceea nici relevantă pentru noi în acest context. Traducerea corectă este *chemaţi să fie sfinţi* după cum vedem şi în traducerea din ediţia franceză pe care am citat-o special în paralel cu cea românească.

Cele trei expresii din textul de mai sus sunt perfect sinonime, Sfântul Pavel indicând aceeaşi realitate prin trei expresii diferite, prin fiecare descoperind o altă calitate a celor numiţi astfel şi ajutându-ne prin cumulare şi comparaţie să vedem ce înţelege el însuşi prin *Biserică.* Semitul din Pavel se manifestă aici foarte evident, folosind parelelismul, un instrument literar specific gândirii şi exprimări semite. Trei afirmaţii perfect paralele, care

trimit la aceeaşi realitate, dar fiecare dintre ele aducând un plus de sens la adresa respectivei realităţi:

b. Biserica lui Dumnezeu din Corint

c. Cei sfinţiţi în Iisus Hristos

d. Cei chemaţi să fie sfinţi împreună cu cei care cheamă (invocă) în tot locul numele lui Iisus Hristos, Domnul nostru şi al lor,

El îşi adresează epistola *Bisericii lui Dumnezeu din Corint* adică *celor sfinţi în Iisus Hristos* sau *celor chemaţi să fie sfinţi împreună cu toţi cei care cheamă numele lui Hristos oriunde ar fi.* Este uşor de înţeles că *Biserica lui Dumnezeu din Corint* sunt cei pe care Apostolul îi numeşte *sfinţi* sau *chemaţi să fie sfinţi*.

Dintru început este indicat caracterul local al Bisericii – *Bisericii din Corint* adică *celor sfinţiţi din Corint* – dar şi caracterul universal al Bisericii - *împreună cu toţi cei ce cheamă, în tot locul, numele Domnului nostru Iisus Hristos.*

Este subliniat, de asemenea, *caracterul comunitar-personal* şi *caracterul dinamic al Bisericii*, al realităţii eclesiale: Biserica este o comunitate, înainte de orice, o sinaxă de persoane. Lucrul acesta îl aflăm din epistolă despre Biserica din Corint, anume că este comunitatea celor sfinţiţi din Corint. Este evident accentul pus pe persoane, şi mai puţin sau chiar deloc, deocamdată, pe o instituţie bine structurată. Apostolul Pavel îi numeşte Biserică pe acei dintre corinteni care sunt sfinţiţi, totalitatea persoanelor sfinţite, nu vreo instituţie anume. Trebuie subliniat acest lucru, pentru că astăzi, în mentalitatea noastră, când rostim numele de Biserică nu ne vine în minte întâi de toate *o comunitate de persoane*, ci, mai curând, *o instituţie* bine organizată care transcende într-o măsură oarecare comunitatea de persoane. Putem deduce chiar că, la vremea aceea, nu avem încă o conceptualizare a termenului *Biserică*, Apostolul folosind acest termen cu sensul lui etimologic de *sinaxă* sau *adunare*. Acesta este sensul originalului evkklhsi,a, adunarea sau sinaxa celor chemaţi. Ne vom opri mai jos asupra acestui aspect.

Deja din această adresare, este subliniat şi caracterul sacramental sau dumnezeiesc al Bisericii. Biserica este o comuniune de persoane sfinţite. De observat că în toate cele trei expresii eclesiale sinonime, despre care vorbim, Sf. Apostol Pavel simte nevoia ca de fiecare dată să facă trimitere expresă la Dumnezeu: Când o numeşte *Biserică* adaugă determinativul *a lui Dumnezeu*; când îi numeşte *cei sfinţiţi* nu se opreşte aici, la cei sfinţiţi pur şi simplu, ci adaugă *în Iisus Hristos*; iar când vorbeşte despre *cei chemaţi să fie sfinţi* adaugă fraza lămuritoare *împreună cu cei care cheamă (invocă) în tot locul numele lui Iisus Hristos, Domnul nostru şi al lor.* Este foarte clar că Biserica este o comunitate de persoane, definită ca atare sau recunoscut tocmai prin raportarea la Dumnezeu. Sfântul Apostol va reveni şi va dezvolta acest aspect pe parcursul epistolei. Vom cita deocamdată un text concludent din acest punct de vedere:

1 Cor. 3,16-17 [16] Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστε καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; [17] εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ θεός• ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς.

3,16 Nu ştiţi, oare, că voi sunteţi templu al lui Dumnezeu şi că Duhul lui Dumnezeu locuieşte în voi? 17 De va strica cineva templul lui Dumnezeu, îl va strica Dumnezeu pe el, pentru că sfânt este templul lui Dumnezeu, care sunteţi voi.

Exprimarea Sfântului Apostol Pavel din textul de mai sus vine să adauge precizări foarte importante pentru înţelegerea categoriilor eclesiologice folosite în adresa epistolei. Aflăm de aici că Sfântul Apostol Pavel înţelege prin *sfinţi*, persoanele în care sălăşluieşte sau locuieşte Dumnezeu. Motivul pentru care îi numeşte pe creştini *templu al lui Dumnezeu* este

acela că *Duhul Sfânt locuieşte în ei*. Sfântul Apostol Pavel are în vedere şi un moment formal sau un eveniment punctual în care corintenii au primit Duhul lui Dumnezeu, devenind astfel Biserică a lui Dumnezeu. Este vorba desigur despre momentul botezului. Aoristul verbului *am primit* indică faptul că este vorba despre o acțiune punctuală petrecută într-un moment concret din trecut

1 Cor. 2,12 h`mei/j de. ouv to.n ku,smon evla,bomen avlla. to. pneu/ma to. evk tou/ qeou/( i[na eivdw/men ta. u`po. tou/ qeou/ carisqe,nta h`mi/n\

Iar noi n-am primit duhul lumii, ci Duhul cel de la Dumnezeu, ca să cunoaştem cele dăruite nouă de Dumnezeu;

Omul sfințit – categorie antropologică eclesială fundamentală

Aşadar, putem să reținem deja, drept categorie eclesiologică fundamentală pentru Sfântul Apostol Pavel pe *omul sfințit.* Terminologia aceasta este specifică Sfântului Pavel. Dacă ținem seama că epistolele pauline premerg cronologic aproape tuturor celorlalte scrieri nou-testamentare, atunci putem atribui Sfântului Pavel paternitatea expresiei, cel puțin la nivelul folosirii în scris, deoarece nu există nici o îndoială că acest concept era răspândit în vocabularul Bisericii primare, al primilor creştini. Pentru a arăta cât de importantă este repunerea în circulație a acestui concept eclesiologic paulin fundamental, trebuie semnalat faptul că astăzi el nu mai este folosit nici chiar de tratatele de teologie dogmatică. Nu îmi amintesc să fi întâlnit în vreun astfel de manual definită Biserica ca totalitate a oamenilor sfințiți.

Este necesar să facem un scurt demers exegetic pentru a vedea ce însemna pentru Sfântul Pavel *a fi sfințit*.

Aproape în toate adresările sale, în epistolele cunoscute, Sfântul Pavel foloseşte apelativul de *sfinți* sau *sfințiți* pentru a-i numi pe creştini ca Biserică:

2 Cor. 1,1 Pau/loj avpo,stoloj Cristou/ VIhsou/ dia. qelh,matoj qeou/ kai. Timo,qeoj o` avdelfo.j th/| evkklhsi,a| tou/ qeou/ th/| ou;sh| evn Kori,nqw| su.n toi/j a`gi,oij pa/sin toi/j ou=sin evn o[lh| th/| VAcai<a|(

*Pavel, apostol al lui Hristos Iisus, prin voința lui Dumnezeu, şi Timotei, fratele: Bisericii lui Dumnezeu celei din Corint, împreună cu **toți sfinții** care sunt în toată Ahaia.*

Şi aici Sfântul Pavel numeşte Biserica lui Dumnezeu din Corint, ca Biserică locală, o comunitatea concretă de oameni sfințiți, dar trimite şi la Biserica extinsă în toată provincia Ahaia, adresându-se *tuturor sfinților care sunt în toată Ahaia.*

Rom. 1,7 pa/sin toi/j ou=sin evn ~Rw,mh| avgaphtoi/j qeou/ (klhtoi/j a`gi,oij( ca,rij u`mi/n kai. eivrh,nh avpo. qeou/ patro.j h`mw/n kai. kuri,ou VIhsou/ Cristou/Å

*Tuturor celor ce sunteți în Roma, iubiți de Dumnezeu, **chemați sfinți**: har vouă şi pace de la Dumnezeu, Tatăl nostru, şi de la Domnul Iisus Hristos!*

Efeseni 1,1 Pau/loj avpo,stoloj Cristou/ VIhsou/ dia. qelh,matoj qeou/ toi/j a`gi,oij toi/j ou=sin Îevn VEfe,sw|Ð kai. pistoi/j evn Cristw/| VIhsou/(

*Pavel, apostol al lui Iisus Hristos prin voința lui Dumnezeu, **sfinților** care sunt în Efes şi credincioşilor întru Hristos Iisus*

Filipeni 1,1 Pau/loj kai. Timo,qeoj dou/loi Cristou/ VIhsou/ pa/sin toi/j a`gi,oij evn Cristw/| VIhsou/ toi/j

ou=sin evn Fili,ppoij su.n evpisko,poij kai. diako,noij(

*Pavel şi Timotei, robi ai lui Hristos Iisus, **tuturor sfinţilor** întru Hristos Iisus, celor ce sunt în Filipi, împreună cu episcopii şi diaconii;*

Coloseni 1,1-2 Pau/loj avpo,stoloj Cristou/ Vlhsou/ dia. qelh,matoj qeou/ kai. Timo,qeoj o` avdelfo.j [2] toi/j evn Kolossai/j a`gi,oij kai. pistoi/j avdelfoi/j evn Cristw/| (ca,rij u`mi/n kai. eivrh,nh avpo. qeou/ patro.j h`mw/nÅ

***Sfinţilor şi credincioşilor fraţi** întru Hristos, care sunt în Colose: Har vouă şi pace de la Dumnezeu, Tatăl nostru, şi de la Domnul nostru Iisus Hristos.*

Evrei 3,1 {Oqen(avdelfoi. a[gioi(klh,sewj evpourani,ou me,tocoi(katanoh,sate to.n avpo,stolon kai. avrciere,a th/j o`mologi,aj h`mw/n Vlhsou/n(

*Pentru aceea**, fraţi sfinţi**, părtaşi chemării cereşti, luaţi aminte la Apostolul şi Arhiereul mărturisirii noastre, la Iisus Hristos,*

Nu este greu de presupus că Sfântul Apostol Pavel are drept fundal semantic care se verifică şi în cazul noţiunii de sfinţenie cultura sa iudaică. Într-adevăr, noţiunea de sfinţenie este una fundamentală pentru istoria şi pentru literatura biblică. Dacă este să sintetizăm la maximum perspectiva Vechiului Testament asupra sfinţeniei vom spune că *sfânt prin excelenţă este Dumnezeu, omul devenind sfânt prin participarea în dar la sfinţenia lui Dumnezeu*. În Vechiul Testament numai atributul de *sfânt* este folosit de 539 de ori.

1 Petru 1,15-16 [15] avlla. kata. to.n kale,santa u`ma/j a[gion kai. auvtoi. a[gioi evn pa,sh| avnastrofh/| genh,qhte([16] dio,ti ge,graptai Îo[tiÐ a[gioi e;sesqe(o[ti evgw. a[gio,j Îeivmi.ÐÅ

*Ci, după Sfântul Care v-a chemat pe voi, fiţi şi voi înşivă **sfinţi** în toată petrecerea vieţii. Că scris este: "Fiţi **sfinţi**, pentru că Eu sunt Sfânt".*

Levitic 11,44-45 [44] o[ti evgw, eivmi ku,rioj o` qeo.j u`mw/n kai. a`giasqh,sesqe kai. a[gioi e;sesqe o[ti a[gio,j eivmi evgw. ku,rioj o` qeo.j u`mw/n kai. ouv mianei/te ta.j yuca.j u`mw/n evn pa/sin toi/j e`rpetoi/j toi/j kinoume,noij evpi. th/j gh/j [45]

*Că Eu sunt Domnul Dumnezeul vostru. Sfinţiţi-vă şi veţi fi sfinţi, că Eu, Domnul Dumnezeul vostru, **sfânt** sunt; să nu vă pângăriţi sufletele voastre cu vreo vietate din cele ce se târăsc pe pământ, (Levitic 11, 44-45; Vezi şi 19,2; 20,7; 20,26)*

După cum reiese şi din textul de mai sus dar şi din multe alte referinţe vechi-testamentare, cea mai importantă componentă a sfinţeniei este curăţia sau puritatea.

Levitic 16,16 [16] kai. evxila,setai to. a[gion avpo. tw/n avkaqarsiw/n tw/n ui`w/n Israhl kai. avpo. tw/n avdikhma,twn auvtw/n peri. pasw/n tw/n a`martiw/n auvtw/n kai. ou[tw poih,sei th/| skhnh/| tou/ marturi,ou th/| evktisme,nh| evn auvtoi/j evn me,sw| th/j avkaqarsi,aj auvtw/n

*Aşa va curăţi locaşul **sfânt** de necurăţia fiilor lui Israel, de nelegiuirile lor şi de toate păcatele lor. Aşa să facă el cu cortul adunării, care se află la ei, în mijlocul necurăţeniilor lor.*

1 Cor. 6,11 kai. tau/ta, tinej h=te\ avlla. avpelou,sasqe(avlla. h`gia,sqhte( avlla. evdikaiw,qhte evn tw/| ovno,mati tou/ kuri,ou VIhsou/ Cristou/ kai. evn tw/| pneu,mati tou/ qeou/ h`mw/nÅ

*Şi aşa eraţi unii dintre voi. Dar v-aţi spălat, dar v-aţi **sfinţit**, dar v-aţi îndreptat în numele Domnului Iisus Hristos şi în Duhul Dumnezeului nostru.*

1 Tes. 4,7 [7] ouv ga.r evka,lesen h`ma/j o` qeo.j evpi. avkaqarsi,a| avllV evn a`giasmw/|Å

*Căci Dumnezeu nu ne-a chemat la necurăţie, ci la **sfinţire**. (*1 Tes. 4,7)

2 Tim. 2,21 eva.n ou=n tij evkkaqa,rh| e`auto.n avpo. tou,twn( e;stai skeu/oj eivj timh,n( h`giasme,non(eu;crhston tw/| despo,th|(eivj pa/n e;rgon avgaqo.n h`toimasme,nonÅ

*Deci, de se va curăţi cineva pe sine de acestea, va fi vas de cinste, **sfinţi**t, de bună trebuinţă stăpânului, potrivit pentru tot lucrul bun.* (2 Tim. 2,21)

În Vechiul Testament se vorbeşte foarte mult de *locaşul sfânt*, de *lucruri sfinte*, de *adunare sfântă*. Este important pentru înţelegerea continuităţii dintre cele două Testamente să se vadă discursul din cartea Levitic, capitolul 23 (passim) unde se vorbeşte despre „adunarea sfântă". Cum spuneam, este evident că Sf. Pavel are o foarte puternică bază vechi-testamentară în vocabularul şi în teologia sa. A se vedea fie şi numai conceptul de *sfânt, sfinţenie.* În Levitic, cap. 23 ceea ce traducem noi în limba română cu *adunare sfântă* în original este klhth. a`gi,a ceea ce s-ar traduce prin *chemare sfântă* sau mai liber *adunarea sfântă a celor chemaţi.*

Trimiterea la această denumire este foarte importantă, întrucât cuvântul folosit de Biserica primară şi de Sfântul Pavel pentru a numi comunitatea creştinilor provine din aceeaşi rădăcină şi este aproape identică. Εκκλησία vine tot de la verbul καλεω (a chema), ca şi κλητή.

Levitic 23:1-4 kai. ei=pen ku,rioj pro.j Mwush/n le,gwn [2]la,lhson toi/j ui`oi/j Israhl kai. evrei/j pro.j auvtou,j ai` e`ortai. kuri,ou a]j kale,sete auvta.j klhta.j a`gi,aj au-tai, eivsin e`ortai, mou [3] e]x h`me,raj poih,seij e;rga kai. th/| h`me,ra| th/| e`bdo,mh| sa,bbata avna,pausij **klhth. a`gi,a** tw/| kuri,w| pa/n e;rgon ouv poih,seij sa,bbata, evstin tw/| kuri,w| evn pa,sh| katoiki,a| u`mw/n [4] au-tai ai` e`ortai. tw/| kuri,w| klhtai. a[giai a]j kale,sete auvta.j evn toi/j kairoi/j auvtw/n

[1]Grăit-a Domnul cu Moise şi a zis:[2] "Vorbeşte fiilor lui Israel şi le spune care sunt sărbătorile Domnului, în care se vor face adunările sfinte. Sărbătorile Mele sunt acestea: [3]Şase zile să lucraţi, iar ziua a şaptea este ziua odihnei, adunare sfântă a Domnului: nici o muncă să nu faceţi; aceasta este odihna Domnului în toate locuinţele voastre. [4]Iată şi celelalte sărbători ale Domnului, adunările sfinte, pe care trebuie să le vestiţi la vremea lor:

Cum este lesne de presupus, Sfântul Apostol Pavel va adăuga semnificaţiei vechi-testamentare a termenului *sfânt* încărcătura semantică nou-testamentară. Cel mai important este conţinutul soteriologic al noţiunii de *sfânt*, exprimat cu claritate de Sfântul Apostol Pavel. Sfinţenia nu este ceva ce poate fi dobândit de om prin strădaniile sale, ci este ceva ce se primeşte. Şi acest lucru a fost posibil datorită întrupării Fiului lui Dumnezeu şi jertfei Sale de pe Cruce. Jertfa pe Cruce a Mântuitorului Hristos are drept efect sfinţirea oamenilor.

Evrei 10,10 [10] evn w-| qelh,mati h`giasme,noi evsme.n dia. th/j prosfora/j tou/ sw,matoj VIhsou/ Cristou/ evfa,paxÅ

*Întru această voință suntem **sfințiți**, prin jertfa trupului lui Iisus Hristos, o dată pentru totdeauna.*

Evrei 9,18 [18]o[qen ouvde. h` prw,th cwri.j ai[matoj evgkekai,nistai\

*De aceea, nici cel dintâi n-a fost **sfințit** fără sânge.*

Coloseni 1,21-22 Kai. u`ma/j pote o;ntaj avphllotriwme,nouj kai. evcqrou.j th/| dianoi,a| evn toi/j e;rgoij toi/j ponhroi/j( [22] nuni. de. avpokath,llaxen evn tw/| sw,mati th/j sarko.j auvtou/ dia. tou/ qana,tou parasth/sai u`ma/j a`gi,ouj kai. avmw,mouj kai. avnegklh,touj katenw,pion auvtou/ (

Dar pe voi, care oarecând eraţi înstrăinaţi şi vrăjmaşi cu mintea voastră către lucrurile rele, de acum v-a împăcat, Prin moartea (Fiului Său) în trupul cărnii Lui, ca să vă pună înaintea Sa sfinţi, fără de prihană şi nevinovaţi,

Acest vocabular este întâlnit la toţi autorii nou-testamentari cu acelaşi conţinut. Termenul *sfânt* este foarte frecvent folosit (de aproximativ 100 de ori). A se vedea, mai ales, în cartea Faptele Apostolilor dar şi în alte cărţi nou-testamentare. Să nu uităm că Sf. Luca a fost ucenic al Sf. Ap. Pavel.

Fapte 9,13 [13]avpekri,qh de. ~Anani,aj\ ku,rie(h;kousa avpo. pollw/n peri. tou/ avndro.j tou,tou o[sa kaka. toi/j a`gi,oij sou evpoi,hsen evn VIerousalh,m\

*Şi a răspuns Anania: Doamne, despre bărbatul acesta am auzit de la mulţi câte rele a făcut **sfinţilor** Tăi în Ierusalim.*

Fapte 9,32 [32]VEge,neto de. Pe,tron dierco,menon dia. pa,ntwn katelqei/n kai. pro.j tou.j a`gi,ouj tou.j katoikou/ntaj Lu,ddaÅ

*Şi trecând Petru pe la toţi, a coborât şi la **sfinţii** care locuiau în Lida.*

Fapte 20,32 [32]Kai. ta. nu/n parati,qemai u`ma/j tw/| qew/| kai. tw/| lo,gw| th/j ca,ritoj auvtou/ ( tw/| duname,nw| oivkodomh/sai kai. dou/nai th.n klhronomi,an evn toi/j h`giasme,noij pa/sinÅ

*Şi acum vă încredinţez lui Dumnezeu şi cuvântului harului Său, cel ce poate să vă zidească şi să vă dea moştenire între toţi cei **sfinţiţi**.*

Fapte 26,10 [10] o] kai. evpoi,hsa evn ~Ierosolu,moij(kai. pollou,j te tw/n a`gi,wn evgw. evn fulakai/j kate,kleisa th.n para. tw/n avrciere,wn evxousi,an labw.n avnairoume,nwn te auvtw/n kath,negka yh/fonÅ

*Ceea ce am şi făcut în Ierusalim, şi pe mulţi dintre **sfinţi** i-am închis în temniţe cu puterea pe care o luasem de la arhierei. Iar când erau daţi la moarte, mi-am dat şi eu încuviinţarea.*

1 Petru 1,15 [15] avlla. kata. to.n kale,santa u`ma/j a[gion kai. auvtoi. a[gioi evn pa,sh| avnastrofh/| genh,qhte(

*Ci, după Sfântul Care v-a chemat pe voi, fiţi şi voi înşivă **sfinţi** în toată petrecerea vieţii.*

Iuda 1,3 [3] VAgaphtoi,(pa/san spoudh.n poiou,menoj gra,fein u`mi/n peri. th/j koinh/j h`mw/n swthri,aj avna,gkhn e;scon gra,yai u`mi/n parakalw/n evpagwni,zesqai th/| a[pax paradoqei,sh| toi/j a`gi,oij pi,steiÅ

*Iubiților, punând toată râvna să vă scriu despre mântuirea cea de obşte, simțit-am nevoie să vă scriu şi să vă îndemn ca să luptați pentru credința dată **sfinților**, odată pentru totdeauna.*

Apoc. 13,7 [7] kai. evdo,qh auvtw/| poih/sai po,lemon meta. tw/n a`gi,wn kai. nikh/sai auvtou,j(kai. evdo,qh auvtw/| evxousi,a evpi. pa/san fulh.n kai. lao.n kai. glw/ssan kai. e;qnojÅ

*Şi i s-a dat să facă război cu **sfinții** şi să-i biruiască şi i s-a dat ei stăpânire peste toată seminția şi poporul şi limba şi neamul.*

De reținut, totuşi, că frecvența folosirii termenului *sfânt* este mult mai redusă la ceilalți autori şi sensul tehnic propriu-zis nu este atât de clar, cum îl întâlnim la Sf. Apostol Pavel şi la Sf. Luca. Sfântul Apostol Pavel foloseşte foarte frecvent acest apelativ pentru a numi pe creştini:

Rom. 15,26 euvdo,khsan ga.r Makedoni,a kai. VAcai<a koinwni,an tina. poih,sasqai eivj tou.j ptwcou.j tw/n a`gi,wn tw/n evn Vlerousalh,mÅ

Căci Macedonia şi Ahaia au binevoit să facă o strângere de ajutoare pentru săracii dintre sfinții de la Ierusalim.

1 Tim. 5,10 [10]evn e;rgoij kaloi/j marturoume,nh(eiv evteknotro,fhsen(eiv evxenodo,chsen(eiv a`gi,wn po,daj e;niyen(eiv qlibome,noij evph,rkesen(eiv panti. e;rgw| avgaqw/| evphkolou,qhsenÅ

Dacă are mărturie de fapte bune: a crescut copii, dacă a fost primitoare de străini, dacă a spălat picioarele sfinților, dacă a venit în ajutorul celor strâmtorați, dacă s-a ținut stăruitor de tot ce este lucru bun.

Filipeni 4,22 [22]avspa,zontai u`ma/j pa,ntej oi` a[gioi(ma,lista de. oi` evk th/j Kai,saroj oivki,a

Vă îmbrățişează pe voi toți sfinții, mai ales cei din casa Cesarului.

Sf. Apostol Pavel foloseşte acest apelativ pentru a numi pe creştinii de pretutindeni, fără excepție:

1 Cor. 14,33-34 ~Wj evn pa,saij tai/j evkklhsi,aij tw/n a`gi,wn [34] ai` gunai/kej evn tai/j evkklhsi,aij siga,twsan\ ouv ga.r evpitre,petai auvtai/j lalei/n(avlla. u`potasse,sqwsan( kaqw.j kai. o` no,moj le,geiÅ

*Ca în toate Bisericile **sfinților**, femeile voastre să tacă în biserică, căci lor nu le este îngăduit să vorbească, ci să se supună, precum zice şi Legea.*

În erminia Sfântului Ioan Gură de Aur, prin folosirea adjectivului *sfânt* sau *sfințit*, Sfântul Apostol Pavel trimite la momentul botezului. Creştinii devin sfinți sau sfințiți prin botez: *Şi ce este sfințirea? Baia [naşterii din nou][1], curățirea. Le aminteşte acelora de*

[1] Loutro,n (baie) în limbajul Sfântului Ioan ca şi al Bisericii primare este un sinonim al Botezului. Participiul perfect pasiv h`giasme,noij (a`gia,zw%, din 1 Cor. 1,2, trimite la un act împlinit în trecut şi trebuie tradus exact prin *celor care ați fost sfințiți* (prin botez).

propria lor necurăție, de care au fost eliberați şi vrea să-i convingă să nu cugete lucruri mari despre ei înşişi, spunându-le că au fost sfințiți de iubirea de oameni a lui Dumnezeu şi nu datorită propriilor reuşite.[2]

Este important de observat că Sfântul Apostol Pavel exprimă cu multă claritate conştiința faptului că a fi creştin presupune comuniunea cu Dumnezeu, împărtăşirea reală de lumea sau Împărăția lui Dumnezeu, dar în egală măsură şi comuniunea cu toți ceilalți creştini. Este vorba de ceea ce numim dimensiune eshatologică a Bisericii. Sfântul Apostol Pavel este cel care punctează cel mai clar imaginea Bisericii ca edificiu unitar şi coerent, care îi alătură pe creştini celorlalți cetățeni ai Împărăției lui Dumnezeu, proorocilor şi apostolilor, lui Hristos Însuşi. Citām mai jos un text din Epistola către Efeseni, care recapitulează sintetic această imagine:

Efeseni 2,19-20 :Ara ou=n ouvke,ti evste. xe,noi kai. pa,roikoi avlla. evste. sumpoli/tai tw/n a`gi,wn kai. oivkei/oi tou/ qeou/([20] evpoikodomhqe,ntej evpi. tw/| qemeli,w| tw/n avposto,lwn kai. profhtw/n(o;ntoj avkrogwniai,ou auvtou/ Cristou/ VIhsou/(

[19]Deci, dar, nu mai sunteți străini şi locuitori vremelnici, ci sunteți împreună cetățeni cu sfinții şi casnici ai lui Dumnezeu, [20]Zidiți fiind pe temelia apostolilor şi a proorocilor, piatra cea din capul unghiului fiind însuşi Iisus Hristos

Omul chemat de Dumnezeu - categorie antropologică eclesiologică fundamentală

Cea de a doua categorie eclesiologică fundamentală folosită de Sfântul Apostol Pavel este *omul chemat.* După cum am văzut, Apostolul foloseşte această noțiune pentru a numi pe destinatarii epistolei sale din Corint: *cei chemați să fie sfinți.* Creştinii sunt desemnați ca alcătuind sinaxa sau adunarea *celor chemați* de Dumnezeu, sau mai concret, a celor care au răspuns chemării lui Dumnezeu.

Chemarea este un concept biblic fundamental pentru definirea relației dintre Dumnezeu şi oameni. Este întâlnită peste tot în istoria şi literatura vechi şi nou-testamentară.

Actul creator însuşi este înțeles de Sfântul Apostol Pavel ca o chemare de la neființă la ființă:

Rom. 4,17 [17] kaqw.j ge,graptai o[ti pate,ra pollw/n evqnw/n te,qeika, se(kate,nanti ou- evpi,steusen qeou/ tou/ zw|opoiou/ntoj tou.j nekrou.j kai. kalou/ntoj ta. mh. o;nta w`j o;ntaÅ

Precum este scris: "Te-am pus părinte al multor neamuri", în fața Celui în Care a crezut, a lui Dumnezeu, Care învia morții şi ***cheamă la ființă cele ce încă nu sunt;***

Inițială şi paradigmatică este chemarea lui Avraam de către Dumnezeu de a ieşi din pământul părinților, cu făgăduința că-i va fi dat alt pământ (pământul făgăduinței) şi-l va face tată a multe neamuri. La fel de paradigmatic este şi răspunsul lui Avraam, care nu pregetă de nici un fel, luându-şi familia şi dând curs chemării lui Dumnezeu. Episodul este intitulat *Chemarea lui Avraam:*

Genesis 12,1 kai. ei=pen ku,rioj tw/| Abram e;xelqe evk th/j gh/j sou kai. evk th/j suggenei,aj sou kai. evk tou/ oi;kou tou/ patro,j sou eivj

[2] Sf. Ioan Gură de Aur, Omilii la 1 Corinteni, Omilai a-I-a, cap. 1,1-2 (traducere proprie)

th.n gh/n h]n a;n soi dei,xw [3] kai. euvlogh,sw tou.j euvlogou/nta,j se kai. tou.j katarwme,nouj se katara,somai kai. evneuloghqh,sontai evn soi. pa/sai ai` fulai. th/j gh/j [4] kai. evporeu,qh Abram kaqa,per evla,lhsen auvtw/| ku,rioj kai. w;| ceto metV auvtou/ Lwt Abram de. h=n evtw/n e`bdomh,konta pe,nte o[te evxh/lqen evk Carran [5] kai. e;laben Abram th.n Saran gunai/ka auvtou/ kai. to.n Lwt ui`o.n tou/ avdelfou/ auvtou/ kai. pa,nta ta. u`pa,rconta auvtw/n o[sa evkth,santo kai. pa/san yuch,n h]n evkth,santo evn Carran kai. evxh,lqosan poreuqh/nai eivj gh/n Canaan kai. h=lqon eivj gh/n Canaan

[1]După aceea a zis Domnul către Avram: "Ieşi din pământul tău, din neamul tău şi din casa tatălui tău şi vino în pământul pe care ţi-l voi arăta Eu. [2] Şi Eu voi ridica din tine un popor mare, te voi binecuvânta, voi mări numele tău şi vei fi izvor de binecuvântare. [3]Binecuvânta-voi pe cei ce te vor binecuvânta, iar pe cei ce te vor blestema îi voi blestema; şi se vor binecuvânta întru tine toate neamurile pământului".[4]Deci a plecat Avram, cum îi zisese Domnul, şi s-a dus şi Lot cu el.
Avram însă era de şaptezeci şi cinci de ani, când a ieşit din Haran.[5]Şi a luat Avram pe Sarai, femeia sa, pe Lot, fiul fratelui său, şi toate averile ce agonisiseră ei şi toţi oamenii, pe care-i aveau în Haran, şi au ieşit, ca să meargă în ţara Canaanului şi au ajuns în Canaan.

Tot *chemarea lui Dumnezeu* va a fi aceea în urma căreia Moise va scoate pe israeliţi din robia egiptenilor şi-i va conduce spre acelaşi pământ al făgăduinţei. Este vorba de un episod extrem de important din istoria israeliţilor, cu semnificaţii extraordinare pentru lectura iconomiei dumnezeieşti nu numai în raport cu israeliţii, ci şi în raport cu toţi oamenii, dar mai ales cu Bsierica. Episodul este intitulat de mai toate ediţiile ale Sfintei Scripturi *Chemarea lui Moise*

Ieşire 3,4-8 [4] w`j de. ei=den ku,rioj o[ti prosa,gei ivdei/n evka,lesen auvto.n ku,rioj evk tou/ ba,tou le,gwn Mwush/ Mwush/ o` de. ei=pen ti, evstin [5] kai. ei=pen mh. evggi,sh|j w-de lu/sai to. u`po,dhma evk tw/n podw/n sou o` ga.r to,poj evn w-| su. e[sthkaj gh/ a`gi,a evsti,n [6] kai. ei=pen auvtw/| evgw, eivmi o` qeo.j tou/ patro,j sou qeo.j Abraam kai. qeo.j Isaak kai. qeo.j Iakwb avpe,streyen de. Mwush/j to. pro,swpon auvtou/ euvlabei/to ga.r katemble,yai evnw,pion tou/ qeou/ [7] ei=pen de. ku,rioj pro.j Mwush/n ivdw.n ei=don th.n ka,kwsin tou/ laou/ mou tou/ evn Aivgu,ptw| kai. th/j kraugh/j auvtw/n avkh,koa avpo. tw/n evrgodiwktw/n oi=da ga.r th.n ovdu,nhn auvtw/n [8] kai. kate,bhn evxele,sqai auvtou.j evk ceiro.j Aivgupti,wn kai. evxagagei/n auvtou.j evk th/j gh/j evkei,nhj kai. eivsagagei/n auvtou.j eivj gh/n avgaqh.n kai. pollh,n eivj gh/n r`e,ousan ga,la kai. me,li eivj to.n to,pon tw/n Cananai,wn kai. Cettai,wn kai. Amorrai,wn kai. Ferezai,wn kai. Gergesai,wn kai. Euai,wn kai. Iebousai,wn

[4]Iar dacă a văzut Domnul că se apropie să privească, a strigat la el Domnul din rug şi a zis: "Moise! Moise!". Şi el a răspuns: "Iată-mă, Doamne!" [5]Şi Domnul a zis: "Nu te apropia aici! Ci scoate-ţi încălţămintea din picioarele tale, că locul pe care calci este pământ sfânt!" [6]Apoi i-a zis iarăşi: "Eu sunt Dumnezeul tatălui tău, Dumnezeul lui Avraam şi Dumnezeul lui Isaac şi Dumnezeul lui Iacov!" Şi şi-a acoperit Moise faţa sa, că se temea să privească pe Dumnezeu. [7]Zis-a Domnul

către Moise: "Am văzut necazul poporului Meu în Egipt şi strigarea lui de sub apăsători am auzit şi durerea lui o ştiu. [8]*M-am pogorât dar să-l izbăvesc din mâna Egiptenilor, să-l scot din ţara aceasta şi să-l duc într-un pământ roditor şi larg, în ţara unde curge miere şi lapte, în ţinutul Canaaneilor, al Heteilor, al Amoreilor, al Ferezeilor, al Ghergheseilor, al Heveilor şi al Iebuseilor.*

A se vedea, în aceeaşi ordine de idei, *chemarea lui Samuel* (1 Regi cap.3), *chemarea prooroculuI Ieremia* (Ieremia cap. 1), *chemarea prooroculuI Iona* (Iona cap.1).

Chemarea rămâne esenţială şi pentru Noul Testament. Să ne amintim de *chemarea apostolilor* de către Mântuitorul Hristos (Matei cap. 4) sau de *chemarea la cină sau la nunta,* regăsită frecvent în parabolele, care ilustrează paradigmatic raportarea lui Dumnezeu la oameni. *Chemare lui Dumnezeu* presupune de fiecare dată făgăduinţa expresă sau implicită că *cei chemaţi* vor beneficia de daruri speciale din parte lui Dumnezeu. Dumnezeu cheamă pentru a dărui celor chemaţi. Dumnezeu cheamă pe Avram şi pe Moise pentru a le dărui pământul făgăduinţei sau eliberarea din robia egiptenilor. Dumnezeu cheamă la cină, la ospăţ, la nuntă. Trebuie reţinut acest lucru, deoarece este esenţial pentru înţelegerea corectă a chemării la împărtăşirea de darurile cereşti ale veacului ce va să vină, ale Împărăţiei cerurilor, ale împreună-petrecerii cu Dumnezeu şi cu lumea cerească.

Chemarea lui Dumnezeu este act întemeietor al poporului lui Dumnezeu. Răspunzând fără ezitarea chemării lui Dumnezeu, Avram devine părinte al poporului ales, dar şi părintele al tuturor celor ce cred, după erminia paulină.

Rom. 4,16-17 [16] Dia. tou/to evk pi,stewj(i[na kata. ca,rin(eivj to. ei=nai bebai,an th.n evpaggeli,an panti. tw/| spe,rmati(ouv tw/| evk tou/ no,mou mo,non avlla. kai. tw/| evk pi,stewj VAbraa,m(o[j evstin path.r pa,ntwn h`mw/n( [17] kaqw.j ge,graptai o[ti pate,ra pollw/n evqnw/n te,qeika, se( kate,nanti ou- evpi,steusen qeou/ tou/ zw|opoiou/ntoj tou.j nekrou.j kai. kalou/ntoj ta. mh. o;nta w`j o;ntaÅ

[16]De aceea (moştenirea făgăduită) este din credinţă, ca să fie din har şi ca făgăduinţa să rămână sigură pentru toţi urmaşii, nu numai pentru toţi cei ce se ţin de lege, ci şi pentru cei ce se ţin de credinţa lui Avraam, care este părinte al nostru al tuturor, [17]*Precum este scris: "Te-am pus părinte al multor neamuri", în faţa Celui în Care a crezut, a lui Dumnezeu, Care învia morţii şi cheamă la fiinţă cele ce încă nu sunt;*

În general, în teologia Sfântului Apostol Pavel, conceptul de *chemare* este unul esenţial pentru înţelegerea istoriei vechi-testamentare, dar şi pentru punctarea unităţii şi continuităţii dintre istoria vechi şi cea nou-testamentară. El este asociat altor concepte biblice fudnamentale, precum cel al *alegerii, făgăduinţei sau credinţei.* Chemare, alegerea şi făgăduinţa ţin de atitudinea lui Dumnezeu iar credinţa de cea a oamenilor. Credinţa este temeiul răspunsului acestora la iniţiativa lui Dumnezeu. Este lesne de constatat că toate aceste concepte, inclusiv cel care priveşte *chemarea* pun în evidenţă relaţia personală şi vie dintre Dumnezeu şi poporul Său. Iată un text din Epsitola către Romani, care ilustrează cu multă claritate încărcătura semantică, pe care o conferă Sfântul Pavel *chemării lui Dumnezeu.*

Rom. 9,11-12 mh,pw ga.r gennhqe,ntwn mhde. praxa,ntwn ti avgaqo.n h' fau/lon(i[na h` katV evklogh.n pro,qesij tou/ qeou/ me,nh|([12] ouvk evx e;rgwn avllV evk tou/ kalou/ntoj(

Şi nefiind ei încă născuţi şi nefăcând ei ceva bun sau rău, ca să rămână voia lui Dumnezeu cea după alegere, nu din fapte, ci de la Cel care cheamă …

În epistola 1 Corinteni, de care ne ocupăm aici, conceptul de *chemare* sau *chemat* are o evidentă conotație eclesiologică, pe care ne și dorim a sublinia. Ce înțelegem prin conținutul eclesiologic al conceptului de *chemare* sau *chemat?* Faptul că prin folosirea lui, Sfântul Apostol indică fără nici o îndoială calitatea creștinilor de mădulare sau membri ai Bisericii. Creștinii din Corint, ca și toți ceilalți creștini sunt *cei chemați* de Dumnezeu *să fie sfinți*, adică *să se împărtășească de Duhul lui Dumnezeu,* adică *să fie Biserică Dumnezeului celui viu.* Biserica este constituită de *cei chemați* sau *de cei care au răspuns chemării lui Dumnezeu* și au primit darul făgăduinței lui Dumnezeu, adică darul Sfântului Duh. Cea mai clară imagine a chemării lui Dumnezeu și a răspunsului la chemare, în urma căruia, prin botez, cei ce răspund chemării primesc Duhul Sfânt, o întâlnim în cartea Faptele Apostolilor (redactată de Sf. Luca, ucenic și colaborator al Sfântului Pavel). În urma primei predici a Sfântului Apostol Petru, în care acesta dă mărturie despre Iisus Hristos, despre moartea și Învierea Lui, are loc următorul dialog între auditoriu și Sfinții Apostoli:

Fapte 2,37-38 VAkou,santej de. katenu,ghsan th.n kardi,an ei=po,n te pro.j to.n Pe,tron kai. tou.j loipou.j avposto,louj\ ti, poih,swmen(a;ndrej avdelfoi,È [38] Pe,troj de. pro.j auvtou,j\ metanoh,sate(Îfhsi,n(Ð kai. baptisqh,tw e[kastoj u`mw/n evpi. tw/| ovno,matiVIhsou/ Cristou/ eivj a;fesin tw/n a`martiw/n u`mw/n kai. lh,myesqe th.n dwrea.n tou/ a`gi,ou pneu,matojÅ[39] u`mi/n ga,r evstin h` evpaggeli,a kai. toi/j te,knoij u`mw/n kai. pa/sin toi/j eivj makra,n( o[souj a'n proskale,shtai ku,rioj o` qeo.j h`mw/nÅ

[37]Ei auzind acestea, au fost pătrunși la inimă și au zis către Petru și ceilalți apostoli: Bărbați frați, ce să facem? [38]Iar Petru a zis către ei: Pocăiți-vă și să se boteze fiecare dintre voi în numele lui Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor voastre, și veți primi darul Duhului Sfânt.[39]Căci vouă este dată făgăduința și copiilor voștri și tuturor celor de departe, pe oricâți îi va chema Domnul Dumnezeul nostru.

Aceeași observație ca și în cazul conceptului eclesiologic de *om sfințit*, trebuie făcută și în cazul celui de *om chemat de Dumnezeu*, anume că el nu se mai regăsește în discursul dogmatic actual. Nici *chemarea lui Dumnezeu* nu mai este luată în discuție, deși este un concept esențial pentru înțelegerea relației dintre Dumnezeu și om, punând în evidență faptul că inițiativa relației aparține lui Dumnezeu, dar și respectarea și chiar activarea libertății omului și a responsabilității. Răspunsul la chemarea lui Dumnezeu este un act la fel de liber ca și inițiativa chemării.

Dumnezeu este prin excelență *Cel ce cheamă* ο καλων

1 Tes. 5,24 [24] pisto.j o` kalw/n u`ma/j(o]j kai. poih,seiÅ

Credincios este Cel care vă cheamă. El va și îndeplini.

Isaia 41,4 [4] ti,j evnh,rghsen kai. evpoi,hsen tau/ta evka,lesen auvth.n o` kalw/n auvth.n avpo. genew/n avrch/j evgw. qeo.j prw/toj kai. eivj ta. evperco,mena evgw, eivmi

Cine a făcut aceasta și cine a pus-o la cale? Cel ce dintru început cheamă neamurile; Eu, Domnul Care sunt cel dintâi și voi fi cu cei din urmă.

Rom. 4,17 [17] kaqw.j ge,graptai o[ti pate,ra pollw/n evqnw/n te,qeika, se(kate,nanti ou- evpi,steusen qeou/ tou/ zw|opoiou/ntoj tou.j nekrou.j kai. kalou/ntoj ta. mh. o;nta w`j o;ntaÅ

Precum este scris: "Te-am pus părinte al multor neamuri", în fața Celui în Care a

crezut, a lui Dumnezeu, Care învia morţii şi cheamă la fiinţă cele ce încă nu sunt;

Gal. 5,8h` peismonh. ouvk evk tou/ kalou/ntoj u`ma/jÅ

Înduplecarea aceasta nu este de la cel care vă cheamă

1 Tes. 2,12 [12] parakalou/ntej u`ma/j kai. paramuqou,menoi kai. marturo,menoi eivj to. peripatei/n u`ma/j avxi,wj tou/ qeou/ tou/ kalou/ntoj u`ma/j eivj th.n e`autou/ basilei,an kai. do,xanÅ

Şi v-am rugat cu stăruinţă să umblaţi cum se cuvine înaintea lui Dumnezeu, Celui ce vă cheamă la împărăţia şi la slava Sa.

Dovada cea mai elocventă că Sfântul Apostol Pavel atribuie acestui termen conotaţii eclesiologice este faptul că îl foloseşte foarte frecvent în Epistola 1 Corinteni, o epistolă cu conţinut eclesiologic foarte bogat. Vom prezenta mai jos, pentru ilustrare câteva texte dina această epistolă:

1 Cor. 1,1 *Pavel, **chemat** apostol al lui Hristos, prin voia lui Dumnezeu, şi fratele Sostene,*

1 Cor. 1,9 *Credincios este Dumnezeu, prin Care aţi fost **chemaţi** la împărtăşirea cu Fiul Său Iisus Hristos, Domnul nostru.*

1 Cor. 1,24 *Dar pentru cei **chemaţi**, şi iudei şi elini: pe Hristos, puterea lui Dumnezeu şi înţelepciunea lui Dumnezeu.*

1 Cor. 1,26 *Căci, priviţi **chemarea** voastră, fraţilor, că nu mulţi sunt înţelepţi după trup, nu mulţi sunt puternici, nu mulţi sunt de bun neam;*

1 Cor. *7,15* *Dacă însă cel necredincios se desparte, să se despartă. În astfel de împrejurare, fratele sau sora nu sunt legaţi; căci Dumnezeu ne-a **chemat** spre pace.*

1 Cor. 7,17 *Numai că, aşa cum a dat Domnul fiecăruia, aşa cum l-a **chemat** Dumnezeu pe fiecare, astfel să umble. Şi aşa rânduiesc în toate Bisericile.*

1 Cor. 7,18 *A fost cineva **chemat**, fiind tăiat împrejur? Să nu se ascundă. A fost cineva **chem**at în netăiere împrejur? Să nu se taie împrejur.*

1 Cor. 7,20 *Fiecare, în **chemarea** în care a fost **chemat**, în aceasta să rămână.*

1 Cor. 7,21 *Ai fost **chemat** fiind rob? Fii fără grijă. Iar de poţi să fii liber, mai mult foloseşte-te!*

1 Cor. 7,22 *Căci robul, care a fost **chemat** în Domnul, este un liberat al Domnului. Tot aşa cel **chem**at liber este rob al lui Hristos.*

1 Cor. 7,24 *Fiecare, fraţilor, în starea în care a fost **chemat**, în aceea să rămână înaintea lui Dumnezeu.*

Este evident că Sfântul Apostol Pavel nu foloseşte cuvântul *chemare* cu sensul lui etimologic primar, ci cu un sens tehnic. Termenul *chemare*, ca şi *cel sau cei chemaţi* sunt folosiţi în Epistola 1 Corinteni ca termeni tehnici, având în vedere o anumită chemare, care se confundă cu un moment special de referinţă şi care conferă un statut special. Este vorba aşa cum am văzut de chemarea la credinţă, de chemare la Hristos, de momentul dobândirii calităţii de creştini. *Chemarea* este un termen tehnic sinonim cu starea de creştin, de botezat, adică de mădular al Bisericii lui Hristos. Prin chemare este indicat un moment fundamental în viaţa omului, un reper fundamental care echivalează cu o schimbare radicală. *Chemare*a la o

nouă stare, la un nou fel de a fi, la un nou fel de a vieţui, care pe de o parte îmbrăţişează toate aspectele vieţii, pe de alta, le depăşeşte pe toate.

Chemarea exprimă cel mai bine iniţiativa lui Dumnezeu adresată oamenilor, motivată exclusiv din iubire, care pe de o parte exprimă mişcarea liberă a lui Dumnezeu, pe de altă parte, respectă întru totul libertatea omului. Orice alt mod de a-şi manifesta această iniţiativă ar fi violentat libertatea omului.

Conceptul de *chemare* indică, pe de o parte, calitatea de dar absolut din partea lui Dumnezeu a stării la care eşti chemat, şi pe de altă parte, starea de smerenie şi de lipsă a oricărei motivaţii de revendicare, îndreptăţire sau de sentiment al vreunui merit din partea celui chemat. Vezi comentariul Sf. Ioan Gură de Aur: *Dumnezeu a voit în felul acesta să ne mântuiască. Noi înşine nu am reuşit să facem nimic, ci am primit mântuirea prin voia lui Dumnezeu. Şi am fost chemaţi pentru că aşa a socotit Acesta, nu pentru că am fi fost noi vrednici*. Ceea ce pentru mulţi comentatori trece drept o adresare formală, pentru Sf. Ioan subliniază una din temele fundamentale ale teologiei pauline care se regăseşte şi în Epistola 1 Corinteni: mântuirea ca dar, nu determinată de vreun merit sau vreo vrednicie a omului. În felul acesta sunt afirmate suveranitatea şi libertatea lui Dumnezeu şi sunt evitate cele mai puternice şi vătămătoare tentaţii ale omului: suficienţa de sine şi mândria.

De obicei, când aude despre chemare, mintea noastră se duce la cel chemat, atribuindu-i eventuale merite, în funcţie de care a fost chemat. În erminia Sfântului Ioan Gură de Aur, chemarea are mai întâi în vedere pe cel care cheamă. *Toate sunt ale celui ce cheamă*, spune Sfântul Ioan Chemarea nu presupune vreun merit, sau vreo îndreptăţire a celui chemat. Nu a fost chemat cineva pentru că a fost bun sau drept sau înţelept. Dovadă în acest sens este faptul că printre cei chemaţi nu se află aceste categorii, ci cei care, în logica noastră, sunt mai curând nevrednici de chemare. Resorturile sau motivele chemării se află în cel care chemă nu în cel chemat. Numai aşa se explică faptul că singurul motiv al chemării este iubirea lui Dumnezeu, care nu ia în calcul nici un alt considerent.

Şi în vocabularul Sfântului Pavel - cu deosebire în 1 Corinteni -, dar şi la alţi aghiografi nou-testamentari, *chemarea* este un termen tehnic care indică acţiunea prin care oamenii sunt chemaţi la Dumnezeu, sunt invitaţi la a se bucura de darurile dumnezeieşti. Chemarea este asimilabilă invitaţiei. A se vedea paralela cu cei chemaţi la cină sau la nuntă. În esenţă, Dumnezeu nu cheamă la muncă, la caznă, ci cheamă la cină, la nuntă, la ospăţ, la împărtăşirea de darurile Sale cele bogate. Acesta este sensul principal al chemării. Dumnezeu cheamă pe oameni la împreună-petrecere. Cu atât mai condamnabil este refuzul sau lipsa răspunsului la chemare.

1 Cor.1,9 [9]pisto.j o` qeo,j( diV ou- evklh,qhte eivj koinwni,an tou/ ui`ou/ auvtou/ Vlhsou/ Cristou/ tou/ kuri,ou h`mw/nÅ

Credincios este Dumnezeu, prin Care aţi fost chemaţi la împărtăşirea cu Fiul Său Iisus Hristos, Domnul nostru.

Matei 22:4 [4] pa,lin avpe,steilen a;llouj dou,louj le,gwn\ ei;pate toi/j keklhme,noij\ ivdou. to. a;risto,n mou h`toi,maka( oi` tau/roi, mou kai. ta. sitista. tequme,na kai. pa,nta e[toima\ deu/te eivj tou.j ga,moujÅ

Iarăşi a trimis alte slugi, zicând: Spuneţi celor chemaţi: Iată, am pregătit ospăţul meu; juncii mei şi cele îngrăşate s-au junghiat şi toate sunt gata. Veniţi la nuntă.

1 Tes. 2,12 [12]parakalou/ntej u`ma/j kai. paramuqou,menoi kai. marturo,menoi eivj to. peripatei/n u`ma/j avxi,wj tou/ qeou/ tou/ kalou/ntoj u`ma/j eivj th.n e`autou/ basilei,an kai. do,xanÅ

Şi v-am rugat cu stăruinţă să umblaţi cum se cuvine înaintea lui Dumnezeu, Celui ce vă cheamă la împărăţia şi la slava Sa.

Chemarea are în vedere pe cei neputincioşi – lucru în concordanţă cu Evanghelia Mântuitorului care nu se îndreaptă spre cei puternici, sau drepţi, sau cărturari, ci spre categoriile sociale defavorizate.

1 Cor. 1,26 [26] Ble,pete ga.r th.n klh/sin u`mw/n(avdelfoi,(o[ti ouv polloi. sofoi. kata. sa,rka(ouv polloi. dunatoi,(ouv polloi. euvgenei/j\

Căci, priviţi chemarea voastră, fraţilor,că nu mulţi sunt înţelepţi după trup, nu mulţi sunt puternici,nu mulţi sunt de bun neam;

Contribuţia celui chemat este concretizată în răspunsul la chemare. Este evident că cei chemaţi despre a căror chemare vorbeşte Sf. Apostol Pavel, sunt cei care au răspuns la chemare. Este ca şi când ar spune: *Priviţi printre voi cei care aţi răspuns la chemare…*

Un alt aspect important este acela că, odată cu chemarea la starea cea nou, îşi pierde relevanţa orice stare anterioară. Sau, mai exact, stare de chemat deschide celor chemaţi o perspectivă care depăşeşte, se ridică deasupra stării dilematice, tensionate, exprimate prin ori una ori alta: rob sau liber, tăiat împrejur sau netăiat împrejur, femeie sau bărbat. Sunt depăşite toate graniţele dintre oameni, toate diferenţele. Chemarea îi aşează pe oameni într-o stare de egalitate reală. A se vedea mai ales conţinutul capitolului 7 din 1 Corinteni. Este vorba despre ceea ce numim perspectiva eshatologică a lucrurilor. Nu mai este important în ce stare socială se află cineva, tocmai pentru că toţi sunt chemaţi deopotrivă la o stare care depăşeşte cu mult condiţia actuală a omului şi, prin urmare, orice stare socială. Considerarea lucrurilor din perspectiva eshatologică este esenţială pentru înţelegerea Epistola 1 Corinteni.

Este extrem de important de observat că Sf. Pavel nu foloseşte indicatori externi pentru a identifica pe creştini, ci un indicator care trimite la o anumită stare lăuntrică, la o stare care oricum nu poate fi sesizată şi nici măsurată în exterior, cu mijloace văzute. Calitatea de mădular al Bisericii, de membru al Bisericii este dată de o schimbare de stare, de dobândirea unui statut ontologic nou, îmbogăţit: creştinii sunt oameni care au fost sfinţiţi în Hristos Iisus. Creştinii sunt oameni care au răspuns unei chemări ce are drept consecinţă o trasformare fundamentală nu printr-o anume adeziune unei chemări de a se constitui într-o grupare cu o credinţă comună sau cu o ideologie comună.

Pentru a sublinia importanţa deosebită a conceptului eclsiologic de *chemat* voi cita o mulţime de texte nou-testamentare, care acoperă cea mai mare parte dintre cărţile Noului Testament. În felul acesta ne convingem şi de faptul că termenul era foarte folosit în Biserica primară şi reflectă o conştiinţă comună foarte bine conturată a primilor creştini referitoare la *chemarea lui Dumnezeu*. Totuşi, cel care-l foloseşte cel mai mult după cum se va vedea rămâne Sfântul Apostol Pavel.

În rezumat, viziunea cărţilor nou-testamentare asupra *chemării* este aceeaşi, cu cea întâlnită la Sfântul Pavel. Dumnezeu cheamă pe oameni la Sine, făgăduindu-le şi oferindu-le în dar bunătăţile Sale cele cereşti. Dumnezeu este pe deplin suveran în actul chemării (El cheamă *după voia Lui* – Rom.8,28; *nu după faptele noastre, ci după a Sa hotărâre* - 2 Tim. 1,9; *nimeni nu-şi ia singur cinstea aceasta, ci dacă este chemat de Dumnezeu* - Evrei 5,4). Chemarea se face prin Hristos (Gal. 1,6) şi *prin Evanghelia Sa* (1 Tes. 2,14). Cel mai mult se insistă asupra destinaţiei chemării: la ce sunt chemaţi oameni de către Dumnezeu?

Oamenii sunt chemați la sfințenie (Rom. 1,7; 1 Tes. 4,7);
sunt chemați la îndreptare şi mântuire (Rom. 8,30);
sunt chemați la libertate (Gal. 5,13);
sunt chemați la nădejde (Efes. 1,18; 4,4);
sunt chemați la pacea lui Hristos (3,15);
sunt chemați *spre dobândirea slavei Domnului nostru Iisus Hristos* (2 Tes. 2,14);
sunt chemați la viața veşnică (1 Tim. 6,12);
sunt chemați de la întuneric la lumină (1 Petru 2,9);
sunt chemați spre a moşteni binecuvântarea (1 Petru 3,9).
Sunt chemați la slava cea veşnică a lui Dumnezeu (1 Petru 5,10)
Sunt chemați la cina nunții Mielului (Apoc. 19,9)

***Marcu* 1,20** *Şi i-a **chemat** pe ei îndată. Iar ei, lăsând pe tatăl lor Zevedeu în corabie, cu lucrătorii, s-au dus după El.*

***Marcu 2,17** Dar, auzind, Iisus le-a zis: Nu cei sănătoşi au nevoie de doctor, ci cei bolnavi. N-am venit să **chem** pe cei drepți ci pe păcătoşi la pocăință.*

***Luca* 6,13** *Şi când s-a făcut ziuă, a **chemat** la Sine pe ucenicii Săi şi a ales din ei doisprezece, pe care i-a numit Apostoli.*

***Fapte* 2,39** *Căci vouă este dată făgăduința şi copiilor voştri şi tuturor celor de departe, pe oricâți îi va **chema** Domnul Dumnezeul nostru.*

***Fapte 8,21** Tu n-ai parte, nici moştenire, la **chemarea** aceasta, pentru că inima ta nu este dreaptă înaintea lui Dumnezeu.*

***Romani 1,6** Întru care sunteți şi voi **chemați** ai lui Iisus Hristos:*

***Romani 1,7** Tuturor celor ce sunteți în Roma, iubiți de Dumnezeu,**chemați** sfinți: har vouă şi pace de la Dumnezeu, Tatăl nostru, şi de la Domnul Iisus Hristos!*

***Romani 8,28** Şi ştim că Dumnezeu toate le lucrează spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu, al celor care sunt **chemați** după voia Lui;*

***Romani 8,30** Iar pe care i-a hotărât mai înainte, pe aceştia i-a şi **chemat**; şi pe care i-a **chemat**, pe aceştia i-a şi îndreptat; iar pe care i-a îndreptat, pe aceştia i-a şi mărit.*

***Romani 11,29** Căci darurile şi **chemarea** lui Dumnezeu nu se pot lua înapoi.*

***Galateni 1,6** Mă mir că aşa degrabă treceți de la cel ce v-a **chemat** pe voi, prin harul lui Hristos, la altă Evanghelie,*

***Galateni 1,15** Dar când a binevoit Dumnezeu, Care m-a ales din pântecele mamei mele şi m-a **chemat** prin harul Său,*

***Galateni 5,13** Căci voi, fraților, ați fost **chemați** la libertate; numai să nu folosiți libertatea ca prilej de a sluji trupului, ci slujiți unul altuia prin iubire.*

***Efeseni 1,18** Şi să vă lumineze ochii inimii, ca să pricepeți care este nădejdea la care v-a **chemat**, care este bogăția slavei moştenirii Lui, în cei sfinți,*

***Efeseni 4,1** De aceea, vă îndemn, eu cel întemnițat pentru Domnul, să umblați cu vrednicie, după **chem**area cu care ați fost **chemați**,*

***Efeseni 4,4** Este un trup şi un Duh, precum şi **chemați** ați fost la o singură nădejde a **chemării** voastre;*

***Filipeni 3,14** Dar una fac: uitând cele ce sunt în urma mea, şi tinzând către cele dinainte, alerg la țintă, la răsplata **chemării** de sus, a lui Dumnezeu, întru Hristos Iisus.*

***Coloseni 3,15** Şi pacea lui Hristos, întru care ați fost **chemați**, ca să fiți un singur trup, să stăpânească în inimile voastre; şi fiți mulțumitori.*

1 Tes. 4,7 *Căci Dumnezeu nu ne-a* ***chemat*** *la necurăţie, ci la sfinţire.*

2 Tes.1,11 *Pentru aceasta, ne şi rugăm pururea pentru voi, ca Dumnezeul nostru să vă facă vrednici de* ***chemarea*** *Sa şi să împlinească cu putere toată pornirea voastră spre bunătate şi orice lucrare a credinţei voastre,*

2 Tes. 2,14 *La care v-a* ***chemat*** *prin Evanghelia noastră, spre dobândirea slavei Domnului nostru Iisus Hristos.*

1 Tim. 6,12 *Luptă-te lupta cea bună a credinţei, cucereşte viaţa veşnică la care ai fost* ***chemat*** *şi pentru care ai dat bună mărturie înaintea multor martori.*

2 Tim. 1,9 *El ne-a mântuit şi ne-a* ***chemat*** *cu* ***chemare*** *sfântă, nu după faptele noastre, ci după a Sa hotărâre şi după harul ce ne-a fost dat în Hristos Iisus, mai înainte de începutul veacurilor,*

Evrei 3,1 *Pentru aceea, fraţi sfinţi, părtaşi* ***chemării*** *cereşti, luaţi aminte la Apostolul şi Arhiereul mărturisirii noastre, la Iisus Hristos,*

Evrei 5,4 *Şi nimeni nu-şi ia singur cinstea aceasta, ci dacă este* ***chemat*** *de Dumnezeu, după cum şi Aaron.*

1 Petru 1,15 *Ci, după Sfântul Care v-a* ***chemat*** *pe voi, fiţi şi voi înşivă sfinţi în toată petrecerea vieţii.*

1 Petru 2,9 *Iar voi sunteţi seminţie aleasă, preoţie împărătească, neam sfânt, popor agonisit de Dumnezeu, ca să vestiţi în lume bunătăţile Celui ce v-a* ***chemat*** *din întuneric, la lumina Sa cea minunată,*

1 Petru 3,9 *Nu răsplătiţi răul cu rău sau ocara cu ocară, ci, dimpotrivă, binecuvântaţi, căci spre aceasta aţi fost* ***chemaţi****, ca să moşteniţi binecuvântarea.*

1 Petru 5,10 *Iar Dumnezeul a tot harul, Care v-a* ***chemat*** *la slava Sa cea veşnică, întru Hristos Iisus, El însuşi, după ce veţi suferi puţină vreme, vă va duce la desăvârşire, vă va întări, vă va împuternici, vă va face neclintiţi.*

2 Petru 1,3 *Dumnezeiasca Lui putere ne-a dăruit toate cele ce sunt spre viaţă şi spre bună cucernicie, făcându-ne să cunoaştem pe Cel ce ne-a* ***chemat*** *prin slava Sa şi prin puterea Sa,*

2 Petru 1,10 *Pentru aceea, fraţilor, siliţi-vă cu atât mai vârtos să faceţi temeinică* ***chemarea*** *şi alegerea voastră, căci, făcând acestea, nu veţi greşi niciodată*

Iuda 1,1 *Iuda, rob al lui Iisus Hristos şi frate al lui Iacov, celor ce sunt* ***chemaţi****, iubiţi în Dumnezeu-Tatăl şi păstraţi pentru Iisus Hristos:*

Apocalipsa 17,14 *Ei vor porni război împotriva Mielului, dar Mielul îi va birui, pentru că este Domnul domnilor şi Împăratul împăraţilor şi vor birui şi cei împreună cu El -* ***chemaţi*** *şi aleşi şi credincioşi.*

Apocalipsa 19,9 *Şi mi-a zis: Scrie: Fericiţi cei* ***chemaţi*** *la cina nunţii Mielului! Şi mi-a zis: Acestea sunt adevăratele cuvinte ale lui Dumnezeu.*

Folosirea termenului *Biserică* (Εκκλησία)

În Epistola 1 Corinteni, Sf. Apostol Pavel foloseşte termenul de *Biserică*, absolut cu toate sensurile cu care-l folosim şi noi astăzi şi cu care l-a folosit Biserica în toată istoria ei.

Termenul de Biserică este folosit de 116 în Noul Testament. Cele mai multe referiri sunt la:

- Sf. Pavel – 67, dintre care în 1 Corinteni - 19
- Faptele Apostolilor - 19
- Apocalipsă - 18

Dacă facem şi de data aceasta comparaţie cu Faptele Apostolilor, ţinând seama că această carte are 28 de capitole şi mai ales de faptul că prezintă naşterea şi istoria Bisericii primare, tragem concluzie indiscutabilă că în Epistola 1 Corinteni folosirea termenului de *Biserică* este cea mai frecventă.

Românescul *Biserică* traduce, prin filieră latină, grecescul **evkklhsi,a.** Acesta vine de la verbul εκκαλέω, care înseamnă a chema la ceva, a convoca, a invita. Prin urmare, etimologic, εκκλησία înseamnă adunarea celor care au răspuns unei chemări, unei convocări. Cu sensul acesta termenul este folosit chiar şi în Vechiul Testament. Citǎm mai multe texte veci-testamentare pentru a arăta cât de mult este articulat Sfântul Pavel la realitatea vechi-testamentară dar şi cât de evidentă este continuitatea de limbaj - dar nu numai - între cele două Testamente. Şi în vechiul Testament, cum se va vedea mai jos sunt folosite expresii ca evkklhsi,a tou/ qeou/ (*Biserica lui Dumnezeu*), evkklhsi,a a`gi,wn (*Biserica Sfinţilor*), evkklhsi,a o`si,wn (*Biserica cuvioşilor*) etc., numai că traducerea românească nu foloseşte echivalentul *biserică*, ci traduce prin termenul comun *adunare.*

Judecători 20,2 [2] kai. e;sth to. kli,ma panto.j tou/ laou/ pa/sai ai` fulai. Israhl evn th/| evkklhsi,a| tou/ laou/ tou/ qeou/ tetrako,siai cilia,dej avndrw/n pezw/n spwme,nwn r`omfai,an

*Căpeteniile întregului popor şi toate seminţiile lui Israel s-au înfăţişat înaintea Domnului, la **adunarea poporului lui Dumnezeu,** ca la patru sute de mii pedeştri, purtători de sabie.*

3 Regi 8,14 [14] kai. avpe,streyen o` basileu.j to. pro,swpon auvtou/ kai. euvlo,ghsen o` basileu.j pa,nta Israhl kai. pa/sa evkklhsi,a Israhl ei`sth,kei

*Apoi s-a întors regele cu faţa spre mulţime şi a binecuvântat toată **adunarea Israeliţilor**, căci toată adunarea Israeliţilor sta de faţă,*

1 Cronici 29,20 [20] kai. ei=pen Dauid pa,sh| th/| evkklhsi,a| euvlogh,sate ku,rion to.n qeo.n u`mw/n kai. euvlo,ghsen pa/sa h` evkklhsi,a ku,rion to.n qeo.n tw/n pate,rwn auvtw/n kai. ka,myantej ta. go,nata proseku,nhsan tw/| kuri,w| kai. tw/| basilei/

*Apoi a zis David către toată adunarea: "Binecuvântaţi pe Domnul Dumnezeul nostru!" Şi toată **adunarea** a binecuvântat pe Domnul Dumnezeul părinţilor săi şi a căzut şi s-a închinat Domnului şi regelui.*

2 Cronici 23,3 [3] kai. die,qento pa/sa evkklhsi,a louda diaqh,khn evn oi;kw| tou/ qeou/ meta. tou/ basile,wj kai. e;deixen auvtoi/j to.n ui`o.n tou/ basile,wj kai. ei=pen auvtoi/j ivdou. o` ui`o.j tou/ basile,wj basileusa,tw kaqw.j evla,lhsen ku,rioj evpi. to.n oi=kon Dauid

*Aici a făcut toată **adunarea** legământ cu regele în templul lui Dumnezeu. Şi a zis Iehoiada către ei: "Iată fiul regelui trebuie să fie de acum rege, aşa a grăit Domnul pentru fiii lui David.*

Ezdra 10,12 kai. avpekri,qhsan pa/sa h` evkklhsi,a kai. ei=pan me,ga tou/to to. r`h/ma, sou evfV h`ma/j poih/sai

*Şi, răspunzând toată **adunarea**, a zis cu glas tare: "Cum zici tu, aşa vom face!*

Neemia 13,1 Evn th/| h`me,ra| evkei,nh| avnegnw,sqh evn bibli,w| Mwush/ evn wvsi.n tou/ laou/ kai. eu`re,qh gegramme,non evn auvtw/| o[pwj mh. eivse,lqwsin Ammani/tai kai.

Mwabi/tai evn evkklhsi,a| qeou/ e[wj aivw/noj

*În acea zi s-a citit din cartea lui Moise în auzul poporului şi s-a găsit scris în ea că Amonitul şi Moabitul nu pot fi primiţi niciodată în **adunarea lui Dumnezeu**,*

Psalm 88,6 [6] evxomologh,sontai oi` ouvranoi. ta. qauma,sia, sou ku,rie kai. th.n avlh,qeia,n sou evn evkklhsi,a| a`gi,wn

*Lăuda-vor cerurile minunile Tale, Doamne, şi adevărul Tău, în **adunarea sfinţilor**.*

Psalm 149,1 allhlouia a;|sate tw/| kuri,w| a=|sma kaino,n h` ai;nesij auvtou/ evn evkklhsi,a| o`si,wn

*149,1 Cântaţi Domnului cântare nouă, lauda Lui în **adunarea celor cuvioşi**.*

Vom trece în revistă câteva din atributele determinative pe care Sfântul Apostol Pavel le alătură termenului pentru a indica şi preciza diferite înţelesuri ale Bisericii. Primul dintre aceste este: *Biserica lui Dumnezeu.*

Biserica lui Dumnezeu: h evkklhsi,a tou/ qeou/

Interesant de observat în legătură cu acest atribut, Sf. Pavel foloseşte cuvântul *Biserică* şi la singular şi la plural, vorbind despre *Biserica lui Dumnezeu*, dar şi despre *Bisericile lui Dumnezeu.* Ce înţelege Sf. Pavel prin expresia *Biserica lui Dumnezeu?* Ceea ce înţelegem şi noi spunând acest lucru în limba română. Că această sinaxă sau adunare a celor botezaţi aparţine, este a lui Dumnezeu. Apartenenţa aceasta nu este numai una marcată prin repere exterioare: mărturisirea aceleaşi credinţe, botezul, întrunirile liturgice etc., ci este una definită de faptul că cei care constituie adunare au primit Duhul lui Dumnezeu. Creştinii sunt ai lui Dumnezeu pentru că au primit şi poartă Duhul lui Dumnezeu înăuntrul lor. A se vedea această înţelegere asociată cu imaginea pe care Sf. Pavel o prezintă tot în 1 Corinteni, despre creştini ca templu al Duhului lui Dumnezeu: *De va strica cineva templul lui Dumnezeu, îl va strica Dumnezeu pe el, pentru că sfânt este templul lui Dumnezeu, care sunteţi voi.* (1 Cor. 3,17). Templu lui Dumnezeu înseamnă locaş al lui Dumnezeu. *Sau nu ştiţi că trupul vostru este templu al Duhului Sfânt care este în voi, pe care-L aveţi de la Dumnezeu şi că voi nu sunteţi ai voştri?* (1 Cor. 6,19). În acest sens *Biserica lui Dumnezeu* poate însemna şi *adunarea de oameni în care sălăşluieşte Dumnezeu.*

1 Cor. 1,2 th/| evkklhsi,a| tou/ qeou/ th/| ou;sh| evn Kori,nqw| (h`giasme,noij evn Cristw/| Vlhsou/( klhtoi/j a`gi,oij(su.n pa/sin toi/j evpikaloume,noij to. o;noma tou/ kuri,ou h`mw/n Vlhsou/ Cristou/ evn panti. to,pw| ( auvtw/n kai. h`mw/n\

***Bisericii lui Dumnezeu** care este în Corint, celor sfinţiţi în Iisus Hristos, celor numiţi sfinţi, împreună cu toţi cei ce cheamă numele Domnului nostru Iisus Hristos în tot locul, şi al lor şi al nostru.*

1 Cor. 10,32 avpro,skopoi kai. Vloudai,oij gi,nesqe kai. {Ellhsin kai. **th/| evkklhsi,a| tou/ qeou/(**

*10,32 Nu fiţi piatră de poticnire nici iudeilor, nici elinilor, nici **Bisericii lui Dumnezeu**,*

1 Cor. 11,16 Eiv de, tij dokei/ filo,neikoj ei=nai(h`mei/j toiau,thn sunh,qeian ouvk e;comen ouvde. **ai` evkklhsi,ai tou/ qeou/Å**

*11,16 Iar dacă se pare cuiva că aici poate să ne găsească pricină, un astfel de obicei (ca femeile să se roage cu capul descoperit) noi nu avem, nici **Bisericile lui Dumnezeu**.*

1 Cor. 11:22 mh. ga.r oivki,aj ouvk e;cete eivj to. evsqi,ein kai. pi,neinÈ h' **th/j evkklhsi,aj tou/ qeou/** katafronei/te(kai. kataiscu,nete tou.j mh. e;contajÈ ti, ei;pw u`mi/nÈ evpaine,sw u`ma/jÈ evn tou,tw| ouvk evpainw/Å

*11,22 N-aveți, oare, case ca să mâncați şi să beți? Sau disprețuiți **Biserica lui Dumnezeu** şi ruşinați pe cei ce nu au? Ce să vă zic? Să vă laud? În aceasta nu vă laud.*

1 Cor. 15,9 VEgw. ga,r eivmi o` evla,cistoj tw/n avposto,lwn o]j ouvk eivmi. i`kano.j kalei/sqai avpo,stoloj(dio,ti evdi,wxa **th.n evkklhsi,an tou/ qeou/**\

*15,9 Căci eu sunt cel mai mic dintre apostoli, care nu sunt vrednic să mă numesc apostol, pentru că am prigonit **Biserica lui Dumnezeu**.*

Expresia este specifică Sf. Pavel. Nici un autor nou-testamentar nu mai foloseşte expresia *Biserica lui Dumnezeu*. Ea mai este folosită o singură dată, în cartea Faptele Apostolilor, de către Sf. Ev. Luca, dar unde este vorba tot despre un discurs al Sf. Pavel.

Acts 20,28 prose,cete e`autoi/j kai. panti. tw/| poimni,w|( evn w-| u`ma/j to. pneu/ma to. a[gion e;qeto evpisko,pouj poimai,nein **th.n evkklhsi,an tou/ qeou/** (h]n periepoih,sato dia. tou/ ai[matoj tou/ ivdi,ouÅ

20,28 *Drept aceea, luați aminte de voi înşivă şi de toată turma, întru care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstrați **Biserica lui Dumnezeu,** pe care a câştigat-o cu însuşi sângele Său.*

Este foarte semnificativă delimitarea Bisericii lui Dumnezeu prin raportare la elini, dar şi prin raportare la iudei: *Nu fiți piatră de poticnire nici iudeilor, nici elinilor, nici **Bisericii lui Dumnezeu**,* (1 Corinteni 10,32)

Traducerea românească prin *biserică*, pe filiera latină, pierde mult din înțelesul etimologic şi inițial al termenului, de aceea exprimările lui Pavel nu mai par atât de relevante. Termenul de *Biserică* a suferit un proces de conceptualizare care de asemenea afectează perceperea lui în înțelesul complet inițial. A se vedea traducerea prin *adunarea celor chemați* sau *adunarea* (citeşte *poporul*) *lui Dumnezeu*" chiar în textul de mai sus: *Nu fiți piatră de poticnire nici iudeilor, nici elinilor, nici poporului lui Dumnezeu*. Nu este cea mai fericită traducere, dar recuperează un aspect fundamental al realității eclesiale.

Sf. Pavel foloseşte o singură dată şi expresia *Biserica lui Hristos*, dar nu în Epistola 1 Corinteni, ci în Galateni: *Şi după față eram necunoscut Bisericilor lui Hristos celor din Iudeea.* (Galateni 1,22)

Caracterul universal şi local al Bisericii

Maniera în care Sf. Pavel foloseşte termenul de *Biserică*, pe de o parte pentru a numi o comunitate creştină locală, iar pe de altă parte pentru a numi Biserica în întregimea ei, denotă o percepție foarte clară a caracterului universal şi al unicității Bisericii, iar pe de altă parte, o percepție la fel de clară a caracterului eclesial plenar al unei comunități locale.

Sf. Pavel vorbeşte despre Biserica din Corint, din Ahaia şi din alte cetăți, folosind atât singularul cât şi pluralul:

1 Cor. 1,2 ***Bisericii lui Dumnezeu care este în Corint****, celor sfinţiţi în Iisus Hristos, celor numiţi sfinţi, împreună cu toţi cei ce cheamă numele Domnului nostru Iisus Hristos în tot locul, şi al lor şi al nostru:*

1 Cor. 16,1 *Cât despre strângerea de ajutoare pentru sfinţi, precum am rânduit pentru* ***Bisericile Galatiei****, aşa să faceţi şi voi.*

1 Cor. 16,19 *Vă îmbrăţişează* ***Bisericile Asiei****. Vă îmbrăţişează mult, în Domnul, Acvila şi Priscila, împreună cu* ***Biserica din casa lor****.*

1 Cor. 7,17 *Numai că, aşa cum a dat Domnul fiecăruia, aşa cum l-a chemat Dumnezeu pe fiecare, astfel să umble. Şi aşa rânduiesc în* ***toate Bisericile****.*

1 Cor. 11,16 *Iar dacă se pare cuiva că aici poate să ne găsească pricină, un astfel de obicei (ca femeile să se roage cu capul descoperit) noi nu avem, nici* ***Bisericile lui Dumnezeu****.*

În acelaşi timp, Sf. Apostol Pavel vorbeşte despre Biserica cea una, arătând caracterul universal al Bisericii.

1 Cor. 4,17 *Pentru aceasta am trimis la voi pe Timotei, care este fiul meu iubit şi credincios în Domnul. El vă va aduce aminte căile mele cele în Hristos Iisus, cum învăţ eu pretutindeni în* ***toată Biserica.***

1 Cor.15,9 *Căci eu sunt cel mai mic dintre apostoli, care nu sunt vrednic să mă numesc apostol, pentru că am prigonit* ***Biserica lui Dumnezeu****.*

1 Cor. 12,28 *Şi pe unii i-a pus Dumnezeu, în* ***Biserică****: întâi apostoli, al doilea prooroci, al treilea învăţători; apoi pe cei ce au darul de a face minuni; apoi darurile vindecărilor, ajutorările, cârmuirile, felurile limbilor.*

Expresia *Biserica lui Dumnezeu* este folosită deopotrivă şi la singular, şi la plural, indicând în acelaşi timp, percepţia unicităţii şi a universalităţii Bisericii, dar şi plenitudinea eclesială a fiecăreia dintre Bisericile locale:

1 Tes. 2:14 *Căci voi, fraţilor, v-aţi făcut următori ai Bisericilor lui Dumnezeu, care sunt în Iudeea, întru Hristos Iisus, pentru că aţi suferit şi voi aceleaşi de la cei de un neam cu voi, după cum şi ele de la iudei,*

2 Tes. 1:4 *Încât noi înşine ne lăudăm cu voi, în Bisericile lui Dumnezeu, pentru statornicia şi credinţa voastră, în toate prigonirile voastre şi în strâmtorările pe care le* suferiţi.

Biserica – Trupul lui Hristos (sw/ma Cristou/)

1 Cor. 12,27 u`mei/j de, evste sw/ma Cristou/ kai. me,lh evk me,rouj Å — *Iar voi sunteţi trupul lui Hristos şi mădulare (fiecare) în parte.*

Sf. Apostol Pavel este teologul Bisericii primare care foloseşte pentru prima dată imaginea Bisericii ca Trup al lui Hristos, propunând una dintre cele mai importante categorii eclesiologice, dezvoltată de teologia Bisericii peste veacuri. Important de semnalat faptul că intenţia evidentă a Sf. Pavel în acest context este aceea de a sublinia unitatea dinamică şi funcţională dintre credincioşi, de a puncta eclesialitatea prin excelenţă, şi de a evita percepţia individualistă a relaţiei cu Dumnezeu. Asemănarea Bisericii cu trupul omenesc alcătuit dintr-o multitudine de mădulare diverse care asigură viaţa trupului numai întrucât fiecare din

mădulare îşi împlineşte lucrarea specifică în deplină armonie şi respectând întru totul lucrarea celorlalte mădulare, îi dă posibilitatea Apostolului să pună evidenţă unitatea funcţională a credincioşilor ca Biserică, în care fiecare credincios îşi împlineşte lucrarea sa specifică în armonie cu ceilalţi, dăruind celorlalţi propria sa lucrare dar şi beneficiind de lucrarea celorlalţi. Este cea mai reuşită imagine eclesiologică, deoarece reuşeşte să puncteze alteritatea şi unitatea deopotrivă, persona şi comunitatea, într-un echilibru desăvârşit, astfel încât, participarea persoanei la comunitatea să nu anuleze caracteristicile personale, dar nici păstrarea caracteristicilor personale să nu afecteze eclesialitatea, unitatea Bisericii.

1 Cor.12,12-28 [12]Kaqa,per ga.r to. sw/ma e[n evstin kai. me,lh polla. e;cei(pa,nta de. ta. me,lh tou/ sw,matoj polla. o;nta e[n evstin sw/ma(ou[twj kai. o` Cristo,j\ [13] kai. ga.r evn e`ni. pneu,mati h`mei/j pa,ntej eivj e]n sw/ma evbapti,sqhmen( ei;te VIoudai/oi ei;te {Ellhnej ei;te dou/loi ei;te evleu,qeroi( kai. pa,ntej e]n pneu/ma evpoti,sqhmenÅ[14]Kai. ga.r to. sw/ma ouvk e;stin e]n me,loj avlla. polla,Å [15] eva.n ei;ph| o` pou,j\ o[ti ouvk eivmi. cei,r(ouvk eivmi. evk tou/ sw,matoj(ouv para. tou/to ouvk e;stin evk tou/ sw,matojÈ [16] kai. eva.n ei;ph| to. ou=j\ o[ti ouvk eivmi. ovfqalmo,j(ouvk eivmi. evk tou/ sw,matoj(ouv para. tou/to ouvk e;stin evk tou/ sw,matojÈ [17] eiv o[lon to. sw/ma ovfqalmo,j(pou/ h` avkoh,È eiv o[lon avkoh,( pou/ h` o;sfrhsijÈ [18] nuni. de. o` qeo.j e;qeto ta. me,lh( e]n e[kaston auvtw/n evn tw/| sw,mati kaqw.j hvqe,lhsenÅ [19] eiv de. h=n ta. pa,nta e]n me,loj( pou/ to. sw/maÈ [20] nu/n de. polla. me.n me,lh( e]n de. sw/maÅ [21] ouv du,natai de. o` ovfqalmo.j eivpei/n th/| ceiri,\ crei,an sou ouvk e;cw(h' pa,lin h` kefalh. toi/j posi,n\ crei,an u`mw/n ouvk e;cw\ [22] avlla. pollw/| ma/llon ta. dokou/nta me,lh tou/ sw,matoj avsqene,stera u`pa,rcein avnagkai/a, evstin( [23] kai. a] dokou/men avtimo,tera ei=nai tou/ sw,matoj tou,toij timh.n perissote,ran periti,qemen( kai. ta. avsch,mona h`mw/n euvschmosu,nhn perissote,ran e;cei([24] ta. de. euvsch,mona h`mw/n ouv crei,an e;ceiÅ avlla. o` qeo.j suneke,rasen to. sw/ma tw/| u`steroume,nw| perissote,ran dou.j timh,n( [25] i[na mh. h=| sci,sma evn tw/| sw,mati avlla. to. auvto. u`pe.r avllh,lwn merimnw/sin ta. me,lhÅ [26] kai. ei;te pa,scei e]n me,loj(sumpa,scei pa,nta ta. me,lh\ ei;te doxa,zetai Îe]nÐ me,loj(sugcai,rei pa,nta ta. me,lhÅ [27] u`mei/j de, evste sw/ma Cristou/ kai. me,lh evk me,rojÅ [28] Kai. ou]j me.n e;qeto o` qeo.j evn th/| evkklhsi,a| prw/ton avposto,louj(deu,teron profh,taj(tri,ton didaska,louj(e;peita duna,meij(e;peita cari,smata ivama,twn(avntilh,myeij(kubernh ,seij(ge,nh glwssw/nÅ

[12]Căci precum trupul unul este, şi are mădulare multe, iar toate mădularele trupului, multe fiind, sunt un trup, aşa şi Hristos. [13]Pentru că într-un Duh ne-am botezat noi toţi, ca să fim un singur trup, fie iudei, fie elini, fie robi, fie liberi, şi toţi la un Duh ne-am adăpat. [14]Căci şi trupul nu este un mădular, ci multe. [15]Dacă piciorul ar zice: Fiindcă nu sunt mână nu sunt din trup, pentru aceasta nu este el din trup? [16]Şi urechea dacă ar zice: Fiindcă nu sunt ochi, nu fac parte din trup, - pentru aceasta nu este ea din trup? [17]Dacă tot trupul ar fi ochi, unde ar fi auzul? Şi dacă ar fi tot auz, unde ar fi mirosul? [18]Dar acum Dumnezeu a pus mădularele, pe fiecare din ele, în trup, cum a voit. [19]Dacă toate ar fi un singur mădular, unde ar fi trupul? [20]Dar

acum sunt multe mădulare, însă un singur trup. [21]Şi nu poate ochiul să zică mâinii: N-am trebuinţă de tine; sau, iarăşi capul să zică picioarelor: N-am trebuinţă de voi.[22]Ci cu mult mai mult mădularele trupului, care par a fi mai slabe, sunt mai trebuincioase. [23]Şi pe cele ale trupului care ni se par că sunt mai de necinste, pe acelea cu mai multă cinste le îmbrăcăm; şi cele necuviincioase ale noastre au mai multă cuviinţă. [24]Iar cele cuviincioase ale noastre n-au nevoie de acoperământ. Dar Dumnezeu a întocmit astfel trupul, dând mai multă cinste celui căruia îi lipseşte, [25]Ca să nu fie dezbinare în trup, ci mădularele să se îngrijească deopotrivă unele de altele. [26]Şi dacă un mădular suferă, toate mădularele suferă împreună; şi dacă un mădular este cinstit, toate mădularele se bucură împreună. [27]Iar voi sunteţi trupul lui Hristos şi mădulare (fiecare) în parte. [28]Şi pe unii i-a pus Dumnezeu, în Biserică: întâi apostoli, al doilea prooroci, al treilea învăţători; apoi pe cei ce au darul de a face minuni; apoi darurile vindecărilor, ajutorările, cârmuirile, felurile limbilor.

Unitatea Bisericii trupului Bisericii, adică unitatea sinaxei creştinilor nu este conferită de vreun element ce ține de aceştia sau de lumea creată, ci este conferită de Duhul lui Dumnezeu, care este prezent în fiecare dintre credincioşi. Temeiul unității Bisericii este Duhul Sfânt. Creştinii sunt constituiți în Trup, în Biserică, de faptul împărtăşirii cu acelaşi Duh: *Pentru că într-un Duh ne-am botezat noi toți, ca să fim un singur trup, fie iudei, fie elini, fie robi, fie liberi, şi toți la un Duh ne-am adăpat.*(12,13). Acest lucru este la fel de bine pus în evidență în Epistola către Efeseni, unde Sf. Pavel foloseşte aceiaşi imagine a credincioşilor ca Trup al lui Hristos: *[2] Cu toată smerenia şi blândețea, cu îndelungă-răbdare, îngăduindu-vă unii pe alții în iubire, [3]Silindu-vă să păziți unitatea Duhului, întru legătura păcii. [4]Este un trup şi un Duh, precum şi chemați ați fost la o singură nădejde a chemării voastre; [5]Este un Domn, o credință, un botez, [6]Un Dumnezeu şi Tatăl tuturor, Care este peste toate şi prin toate şi întru toți*.(Efeseni 4,2-6)

Înțelegerea Bisericii ca Trup al lui Hristos o regăsim şi în discursul eclesiologic din Epistola către Efeseni. Discursul este asociat aceleaşi problematici ca cea din 1 Corinteni: unitatea Bisericii şi diversitatea slujirilor în Biserică. Şi de data aceasta, contextul fiind acelaşi, accentul este pus de Sfântul Apostol Pavel pe componenta uman a Bisericii. Apostolul este interesat să întărească conştiința eclesială a Bisericii care se manifestă concret în solidaritatea şi dragostea dintre creştini.

Biserică înseamnă a fi împreună cu ceilalți, a avea conştiința comuniunii de viață cu ceilalți, şi împreună cu Dumnezeu. Este evident că Sf. Pavel face eforturi deosebite şi în Epistola către Efeseni, ca şi în Epistola 1 Corinteni să salveze eclsialitate, care se manifestă în unitatea dinamică şi funcțională dintre creştini.

Efeseni 4, 1-32

4,1 De aceea, vă îndemn, eu cel întemnițat pentru Domnul, să umblați cu vrednicie, după chemarea cu care ați fost chemați,4,2 Cu toată smerenia şi blândețea, cu îndelungă-răbdare, îngăduindu-vă unii pe alții în iubire,4,3 Silindu-vă să păziți unitatea Duhului, întru legătura păcii.4,4 ***Este un trup şi un Duh, precum şi chemați ați fost la o singură nădejde a chemării voastre;4,5 Este un Domn, o credință, un botez,4:6 Un Dumnezeu şi Tatăl tuturor, Care este peste toate şi prin toate şi întru toți.****4,7 Iar fiecăruia dintre noi, i s-a dat harul după măsura darului lui Hristos.4,8 Pentru aceea zice: "Suindu-Se la înălțime, a robit robime şi a dat daruri oamenilor".4,9 Iar aceea că: "S-a suit" - ce înseamnă decât că S-a pogorât în părțile cele mai de jos ale pământului?4,10 Cel ce S-a pogorât, Acela este Care S-a suit mai presus de toate cerurile, ca pe toate să le umple.****4,11 Şi el a dat pe unii apostoli, pe alții prooroci, pe alții evanghelişti, pe alții păstori şi învățători,4,12 Spre desăvârşirea sfinților, la lucrul slujirii, la zidirea trupului lui Hristos,****4,13 Până vom ajunge toți la unitatea credinței şi a cunoaşterii Fiului lui Dumnezeu, la starea bărbatului desăvârşit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos,4,14 Ca să nu mai fim copii duşi de valuri, purtați încoace şi încolo de orice vânt al învățăturii, prin înşelăciunea oamenilor, prin vicleşugul lor, spre uneltirea rătăcirii,4,15 Ci ținând adevărul, în iubire, să creştem întru toate pentru El, Care este capul - Hristos.4,16 Din El, tot trupul bine alcătuit şi bine încheiat, prin toate legăturile care îi dau tărie, îşi săvârşeşte creşterea, potrivit lucrării măsurate fiecăruia din mădulare, şi se zideşte întru dragoste.4,17 Aşadar, aceasta zic şi mărturisesc în Domnul, ca voi să nu mai umblați de acum cum umblă neamurile, în deşertăciunea minții lor,4,18 Întunecați fiind la cuget, înstrăinați fiind de viața lui Dumnezeu, din pricina necunoştinței care este în ei, din pricina împietririi inimii lor;4,19 Aceştia petrec în nesimțire şi s-au dat pe sine desfrânării, săvârşind cu nesaț toate faptele necurăției.4,20 Voi însă n-ați învățat aşa pe Hristos,4,21 Dacă, într-adevăr, L-ați ascultat şi ați fost învățați întru El, aşa cum este adevărul întru Iisus;4,22 Să vă dezbrăcați de viețuirea voastră de mai înainte, de omul cel vechi, care se strică prin poftele amăgitoare,4,23 Şi să vă înnoiți în duhul minții voastre,4,24 Şi să vă îmbrăcați în omul cel nou, cel după Dumnezeu, zidit întru dreptate şi în sfințenia adevărului.4,25 Pentru aceea,*

lepădând minciuna, grăiți adevărul fiecare cu aproapele său, căci unul altuia suntem mădulare. 4,26 Mâniați-vă şi nu greşiți; soarele să nu apună peste mânia voastră.
4,27 Nici nu dați loc diavolului.4,28 Cel ce fură să nu mai fure, ci mai vârtos să se ostenească lucrând cu mâinile sale, lucrul cel bun, ca să aibă să dea şi celui ce are nevoie.4,29 Din gura voastră să nu iasă nici un cuvânt rău, ci numai ce este bun, spre zidirea cea de trebuință, ca să dea har celor ce ascultă.4,30 Să nu întristați Duhul cel Sfânt al lui Dumnezeu, întru Care ați fost pecetluiți pentru ziua răscumpărării.4,31 Orice amărăciune şi supărare şi mânie şi izbucnire şi defăimare să piară de la voi, împreună cu orice răutate.4,32 Ci fiți buni între voi şi milostivi, iertând unul altuia, precum şi Dumnezeu v-a iertat vouă, în Hristos.

Baza pnevmatologică a eclesiologiei pauline
(Epistola 1 Corinteni)

Εἰ μὴ Πνεῦμα παρῆν, οὐκ ἂν συνέστη ἡ Ἐκκλησία·
εἰ δὲ συνίσταται ἡ Ἐκκλησία, εὔδηλον ὅτι τὸ Πνεῦμα πάρεστι.
Dacă Duhul n-ar fi venit, Biserica nu s-ar fi constituit,
iar dacă Biserica se constituie este evident că Duhul este aici (prezent).
(Sf. Ioan Gura de Aur, *De sancta pentecoste* PG 50.459)

Aşa cum am remarcat la început, Epistola 1 Corinteni are un conținut eclesiologic foarte bogat. De asemenea, în această epistolă întâlnim un discurs pnevmatologic foarte consistent. Acest lucru nu este întâmplător. Pentru Sfântul Apostol Pavel Biserica este constituită din sinaxa celor plini de Duhul Sfânt. Aşadar, unde este Biserica este Duhul Sfânt şi unde este Duhul Sfânt este Biserica. A se vedea cuvântul Sfântului Ioan Gură de Aur, marele şi neîntrecutul exeget al Sfântului Apostol Pavel: *Dacă Duhul n-ar fi venit, Biserica nu s-ar fi constituit, iar dacă Biserica se constituie este evident că Duhul este aici (prezent)*. Sfântul Duh este constitutiv Bisericii. Biserică sunt oamenii care au primit Duhul lui Dumnezeu. Fără să neglijeze baza hristologică a Bisericii, Sfântul Apostol Pavel subliniază în mod deosebit, în Epistola 1 Corinteni baza pnevmatologică a eclesiologiei.

Pe parcursul acestei epistole, Sfântul Apostol Pavel face deseori referire la primirea Duhului Sfânt, indicând Botezul ca eveniment prin care s-a întâmplat aceasta. Prin primirea Duhului Sfânt la botez, creştinii se adaugă trupului Bisericii, care este unul singur. Duhul Sfânt este, astfel, suportul unității Bisericii.

1 Cor. 12,13 kai. ga.r evn e`ni. pneu,mati h`mei/j pa,ntej eivj e]n sw/ma evbapti,sqhmen(ei;te Vloudai/oi ei;te {Ellhnej ei;te dou/loi ei;te evleu,qeroi(kai. pa,ntej e]n pneu/ma evpoti,sqhmenÅ
Pentru că într-un Duh ne-am botezat noi toți, ca să fim un singur trup, fie iudei, fie elini, fie robi, fie liberi, şi toți la un Duh ne-am adăpat.

Sfântul Apostol Pavel însuşi nu ezită să mărturisească în repetate rânduri despre sine că are în sine Duhul Sfânt sau harul lui Dumnezeu, în temeiul căruia activează şi săvârşeşte tot ceea ce ține de calitatea şi lucrarea sa bisericească.

1 Cori. 15,10 [10]ca,riti de. qeou/ eivmi o[eivmi(kai. h` ca,rij auvtou/ h` eivj evme. ouv kenh. evgenh,qh(avlla. perisso,teron auvtw/n pa,ntwn evkopi,asa(ouvk evgw. de. avlla. h` ca,rij tou/ qeou/ Îh`Ð su.n evmoi,Å

Dar prin harul lui Dumnezeu sunt ceea ce sunt; şi harul Lui care este în mine n-a fost în zadar, ci m-am ostenit mai mult decât ei toţi. Dar nu eu, ci harul lui Dumnezeu care este cu mine.

1 Cor. 7,40 [40] makariwte,ra de, evstin eva.n ou[twj mei,nh|(kata. th.n evmh.n gnw,mhn\ dokw/ de. kavgw. pneu/ma qeou/ e;ceinÅ

Dar mai fericită este dacă rămâne aşa, după părerea mea. Şi socot că şi eu am Duhul lui Dumnezeu.

1 Cor. 10,30 [30] eiv evgw. ca,riti mete,cw(ti, blasfhmou/mai u`pe.r ou- evgw. euvcaristw/È

Dacă eu sunt părtaş harului, de ce să fiu hulit pentru ceea ce aduc mulţumire?

Creştinii sunt Biserică a lui Dumnezeu, pentru că Duhul Sfânt locuieşte în ei. Cele două exprimări paralele din textele de mai jos, prima: *voi sunteţi templu (Biserica) lui Dumnezeu* şi *Duhul lui Dumnezeu locuieşte în voi* sunt evident sinonime. De asemenea, expresia *Templu lui Dumnezeu* din 1 Cor. 3,16 este sinonimă cu expresia *Templu al Duhului Sfânt* din 1 Cor. 6,19. Acest limbaj ecleziologic este dezvoltat de Biserica Răsăritului, care reţine realitate împărtăşirii Duhului drept esenţială pentru înţelegerea Bisericii.

1 Cor. 3,16-17 [16] Ouvk oi;date o[ti nao.j qeou/ evste kai. to. pneu/ma tou/ qeou/ oivkei/ evn u`mi/nÈ [17] ei; tij to.n nao.n tou/ qeou/ fqei,rei( fqerei/ tou/ton o` qeo,j\ o` ga.r nao.j tou/ qeou/ a[gio,j evstin( oi[tine,j evste u`mei/jÅ

[16] Nu ştiţi, oare, că voi sunteţi templu (Biserică) al lui Dumnezeu şi că Duhul lui Dumnezeu locuieşte în voi? [17]De va strica cineva templul lui Dumnezeu, îl va strica Dumnezeu pe el, pentru că sfânt este templul lui Dumnezeu, care sunteţi voi.

1 Cor. 6.19 [19] h' ouvk oi;date o[ti to. sw/ma u`mw/n nao.j tou/ evn u`mi/n a`gi,ou pneu,mato,j evstin ou- e;cete avpo. qeou/( kai. ouvk evste. e`autw/nÈ

Sau nu ştiţi că trupul vostru este templu al Duhului Sfânt care este în voi, pe care-L aveţi de la Dumnezeu şi că voi nu sunteţi ai voştri

Lucrarea Bisericii în diversitatea ei, concretizată în diferitele daruri duhovniceşti sau harisme, izvorăşte în întregime din prezenţa Duhului Sfânt. Abordând problema diferitelor slujiri şi lucrări în Biserică şi cea a diversităţii darurilor duhovniceşti, Sfântul Apostol Pavel dezvoltă cel mai frumos şi complex discurs despre diversitate şi unitate, în capitolul 12 al Epistolei 1 Corinteni. Contextul în care Sf. Pavel încadrează acest discurs este unul, fără îndoială, eclesiologic. O dovedeşte completarea acestui discurs cu cel despre exemplul glosolaliei, din capitolul 14, al aceleiaşi epistole, unde Apostolul apreciază valoarea unui dar duhovnicesc în funcţie de contribuţia sa la edificarea Bisericii, a corpului eclesial. Sfântul Pavel afirmă categoric că orice lucrare sau slujire sau dar duhovnicesc, care se manifestă în Biserică izvorăşte de la Duhul Sfânt. Duhul Sfânt este izvorul liber al tuturor lucrărilor, slujirilor şi darurilor duhovniceşti. În acest scurt dar foarte cuprinzător discurs, Sfântul Apostol Pavel demonstrează cred foarte convingător ce înseamnă baza pnevmatologică a Bisericii. Sfântul Duh este suportul real şi al diversităţii şi al unităţii în Bsierică.

1 Cor.12,3-11 [3] dio. gnwri,zw u`mi/n o[ti ouvdei.j evn pneu,mati qeou/ lalw/n le,gei\ VAna,qema VIhsou/j( kai. ouvdei.j du,natai eivpei/n\ Ku,rioj VIhsou/j( eiv mh. evn pneu,mati a`gi,w|Å [4] Diaire,seij de. carisma,twn eivsi,n(to. de. auvto. pneu/ma\ [5]kai. diaire,seij diakoniw/n eivsin(kai. o` auvto.j ku,rioj\ [6]kai. diaire,seij

evnerghma,twn eivsi,n(o` de. auvto.j qeo.j o` evnergw/n ta. pa,nta evn pa/sinÅ [7]e`ka,stw| de. di,dotai h` fane,rwsij tou/ pneu,matoj pro.j to. sumfe,ronÅ [8] w-| me.n ga.r dia. tou/ pneu,matoj di,dotai lo,goj sofi,aj(a;llw| de. lo,goj gnw,sewj kata. to. auvto. pneu/ma([9]e`te,rw| pi,stij evn tw/| auvtw/| pneu,mati( a;llw| de. cari,smata ivama,twn evn tw/| e`ni. pneu,mati([10]a;llw| de. evnergh,mata duna,mewn(a;llw| Îde.Ð profhtei,a(a;llw| Îde.Ð diakri,seij pneuma,twn(e`te,rw| ge,nh glwssw/n( a;llw| de. e`rmhnei,a glwssw/n\ [11]pa,nta de. tau/ta evnergei/ to. e]n kai. to. auvto. pneu/ma diairou/n ivdi,a| e`ka,stw| kaqw.j bou,letaiÅ

[3]De aceea, vă fac cunoscut că precum nimeni, grăind în Duhul lui Dumnezeu, nu zice: Anatema fie Iisus! - tot aşa nimeni nu poate să zică: Domn este Iisus, - decât în Duhul Sfânt. [4]Darurile sunt felurite, dar acelaşi Duh. [5]Şi felurite slujiri sunt, dar acelaşi Domn. [6]Şi lucrările sunt felurite, dar este acelaşi Dumnezeu care lucrează toate în toţi. [7]Şi fiecăruia se dă arătarea Duhului spre folos. [8]Că unuia i se dă prin Duhul Sfânt cuvânt de înţelepciune, iar altuia, după acelaşi Duh, cuvântul cunoştinţei. [9]Şi unuia i se dă întru acelaşi Duh credinţă, iar altuia, darurile vindecărilor, întru acelaşi Duh; [10]Unuia faceri de minuni, iar altuia proorocie; unuia deosebirea duhurilor, iar altuia feluri de limbi şi altuia tălmăcirea limbilor. [11]Şi toate acestea le lucrează unul şi acelaşi Duh, împărţind fiecăruia deosebi, după cum voieşte.

.

Aceeaşi bază pnevmatologică a eclesiologiei o întâlnim şi în binecunoscutul discurs de gnoseologie şi ermineutică teologică din cap. 1-2 ale Epistolei 1 Corinteni. Accesul la tainele lui Dumnezeu, la înţelepciunea cea de taină, ascunsă puternicilor acestei lumi, creştinii au acces tocmai datorită faptului că au primit Duhul lui Dumnezeu. Numai în calitatea lor de fiinţe eclesiale, adică de oameni plini de Duh Sfânt, ei cunoscu şi pot înţelege cele dumnezeieşti. Sfântul Apostol Pavel foloseşte în acest context două concepte esenţiale de antropologie teologică, care au relevanţă şi pentru ceea ce am numi *eclesiologia pnevmatologică*. Este vorba despre *omul duhovnicesc* – citeşte *omul care a primit Duhul lui Dumnezeu* – şi *omul firesc* – citeşte, omul care nu a primit Duhul lui Dumnezeu, omul limitat la natura sa creată. Vorbirea Sfântului Pavel este aici foarte clară şi insistentă. El vorbeşte despre faptul că creştinii *au primit Duhul lui Dumnezeu* şi aceasta îi defineşte în raport cu ceilalţi.

1 Cor. 2,4 [4] kai. o` lo,goj mou kai. to. kh,rugma, mou ouvk evn peiqoi/ÎjÐ sofi,aj Îlo,goijÐ avllV evn avpodei,xei pneu,matoj kai. duna,mewj(

Iar cuvântul meu şi propovăduirea mea nu stăteau în cuvinte de înduplecare ale înţelepciunii omeneşti, ci în adeverirea Duhului şi a puterii,

1 Cor.2,10-12 h`mi/n de. avpeka,luyen o` qeo.j dia. tou/ pneu,matoj\ to. ga.r pneu/ma pa,nta evrauna/|(kai. ta. ba,qh tou/ qeou/Å [11] ti,j ga.r oi=den avnqrw,pwn ta. tou/ avnqrw,pou eiv mh. to. pneu/ma tou/ avnqrw,pou to. evn auvtw/|È ou[twj kai. ta. tou/ qeou/ ouvdei.j e;gnwken eiv mh. to. pneu/ma tou/ qeou/Å [12] h`mei/j de. ouv to. pneu/ma tou/ ko,smou evla,bomen avlla. to. pneu/ma to. evk tou/ qeou/( i[na eivdw/men ta. u`po. tou/ qeou/ carisqe,nta h`mi/n\

[10]Iar nouă ni le-a descoperit Dumnezeu prin Duhul Său, fiindcă Duhul toate le cercetează, chiar şi adâncurile lui Dumnezeu. [11] Căci cine dintre oameni ştie ale omului, decât duhul omului, care este în el? Aşa şi cele ale lui Dumnezeu, nimeni nu le-a cunoscut, decât Duhul lui Dumnezeu. [12]Iar noi n-am primit duhul lumii, ci Duhul cel de la Dumnezeu, ca să cunoaştem cele dăruite nouă de Dumnezeu;

1 Cor. 2,13-16 [13] a] kai. lalou/men ouvk evn didaktoi/j avnqrwpi,nhj sofi,aj lo,goij avllV evn didaktoi/j pneu,matoj(pneumatikoi/j pneumatika. sugkri,nontejÅ [14] yuciko.j de. a;nqrwpoj ouv de,cetai ta. tou/ pneu,matoj tou/ qeou/\ mwri,a ga.r auvtw/| evstin kai. ouv du,natai gnw/nai(o[ti pneumatikw/j avnakri,netaiÅ [15] o` de. pneumatiko.j avnakri,nei Îta.Ð pa,nta( auvto.j de. u`pV ouvdeno.j avnakri,netaiÅ [16] ti,j ga.r e;gnw nou/n kuri,ou(o]j sumbiba,sei auvto,nÈ h`mei/j de. nou/n Cristou/ e;comenÅ

[13]Pe care le şi grăim, dar nu în cuvinte învăţate din înţelepciunea omenească, ci în cuvinte învăţate de la Duhul Sfânt, lămurind lucruri duhovniceşti oamenilor duhovniceşti. [14]Omul firesc nu primeşte cele ale Duhului lui Dumnezeu, căci pentru el sunt nebunie şi nu poate să le înţeleagă, fiindcă ele se judecă duhovniceşte. [15]Dar omul duhovnicesc toate le judecă, pe el însă nu-l judecă nimeni; [16]Căci "Cine a cunoscut gândul Domnului, ca să-L înveţe pe El?" Noi însă avem gândul lui Hristos.

Acestei foarte scurte prezentări a bazei pnevmatologice a eclesiologiei pauline din 1 Corintei, dorim să-i adăugăm în final precizarea că nici noi şi nici Sfântul Apostol Pavel nu cade în ceea ce am putea caracteriza drept un reducţionism pnevmatologic, eliminând sau ignorând în discursul său eclsiologic celelalte Persoane ale Sfintei Treimi. Am putea spune, că dimpotrivă, deşi este preocupat să prezinte în mod special prezenţa şi lucrarea Duhului Sfânt în Biserică, de fiecare dată Sfântul Pavel aminteşte şi pe Tatăl şi pe Fiul, tocmai pentru a puncta faptul că nu desparte şi nu izolează pe Duhul de Tatăl şi Fiul, dar există o vocaţie şi o lucrarea specifică Duhului. Vocaţia şi lucrarea specifice Duhului Sfânt pot fi recapitulate prin conceptul de *împărtăşire.* Duhul Sfânt face pe oameni părtaşi Sfintei Treimi, Duhul Sfânt împărtăşeşte lumii pe Tatăl şi pe Fiul. Sfântul Pavel vorbeşte chiar la începutul epistolei despre *împărtăşirea de Fiul:*

1 Cor. 1,9 [9] pisto.j o` qeo,j( diV ou- evklh,qhte eivj koinwni,an tou/ ui`ou/ auvtou/ VIhsou/ Cristou/ tou/ kuri,ou h`mw/nÅ

Credincios este Dumnezeu, prin Care aţi fost chemaţi la împărtăşirea cu Fiul Său Iisus Hristos, Domnul nostru.

Vorbind despre cunoaşterea şi înţelegerea celor dumnezeieşti, prin Duhul, chiar în finalul discursului respectiv, Sfântul Pavel face referire la Mântuitorul Hristos. Deşi până atunci nu vorbise decât despre Duhul, cu totul neaşteptat, dar cu siguranţă tocmai din grija de a nu introduce vreo distanţă între persoanele Sfintei Treimi, Sfântul Pavel aminteşte de Hristos. Astfel, în definiţia *omului duhovnicesc* nu intră numai Duhul Sfânt şi lucrarea acestuia, ci şi Hristos. Omul duhovnicesc este cel care are *gândul lui Hristos.*

1 Cor. 2,15 o` de. pneumatiko.j avnakri,nei Îta.Ð pa,nta( auvto.j de. u`pV ouvdeno.j avnakri,netaiÅ [16] ti,j ga.r e;gnw nou/n kuri,ou(o]j sumbiba,sei auvto,nÈ h`mei/j de. nou/n Cristou/ e;comenÅ

[15]Dar omul duhovnicesc toate le judecă, pe el însă nu-l judecă nimeni; [16]Căci "Cine a cunoscut gândul Domnului, ca să-L înveţe pe El?" Noi însă avem gândul lui Hristos.

În fine, o altă mărturie a intenției Sfântului Apostol Pavel de a numi şi celelalte persoane ale Sfintei Treimi, deşi vorbeşte despre lucrarea specifică Duhului, o găsim în capitolul 12, chiar la începutul discursului despre diversitatea darurilor duhovniceşti, a slujirilor şia lucrărilor în Biserică. Exegeții sunt de acord că în versetele 4-6 din cap. 12, prin folosirea titlurilor *Duh, Domn, Dumnezeu,* Sfântul Pavel indică cele trei Persoane ale Sfintei Treimi.

1 Cor 12,4 Diaire,seij de. carisma,twn eivsi,n(to. de. auvto. pneu/ma\ [5]kai. diaire,seij diakoniw/n eivsin(kai. o` auvto.j ku,rioj\ [6]kai. diaire,seij evnerghma,twn eivsi,n( o` de. auvto.j qeo.j o` evnergw/n ta. pa,nta evn pa/sinÅ

[4]Darurile sunt felurite, dar acelaşi Duh.
[5]Şi felurite slujiri sunt, dar acelaşi Domn.
[6]Şi lucrările sunt felurite, dar este acelaşi Dumnezeu care lucrează toate în toți

Elemente de gnoseologie şi ermineutică teologică în Epistola 1 Corinteni 1-2

Introducere la textul din 1 Corinteni cap. 1-2

În primele două capitole ale Epistolei 1 Corinteni avem un mic tratat de gnoseologie şi ermineutică teologică. Deşi redus ca întindere, acest mic tratat gnoseologic şi ermineutic este cel mai complet din literatura nou-testamentară şi prezintă o foarte mare importanţă. Vom încerca, pentru început, să arătăm contextul în care Sf. Pavel ajunge la dezvoltarea acestui discurs gnoseologic şi ermineutic. Sfântul Apostol Pavel scrie prima epistolă corintenilor pentru a veni în întâmpinarea unor probleme concrete cu care se confrunta Biserica din Corint şi pentru a răspunde la o serie de întrebări pe care creştinii din Corint i le adresaseră pe diferite căi. Una din problemele majore cu care se confrunta comunitatea creştină din Corint era aceea a grupărilor sau a „partidelor" care apăruseră în sânul comunităţii şi care ameninţau comunitatea cu dezbinarea. Astfel unii dintre creştini spuneau că sunt ai lui Pavel, alţii ai lui Apollo, alţii ai lui Chefa[3] şi alţii ai lui Hristos[4]. Se pare că motivul pentru care creştinii se îndreptau către unul sau altul dintre apostoli era acela al superiorităţii respectivului apostol, iar criteriul în funcţie de care se judeca superioritate era acela al înţelepciunii, manifestată fie în volumul de cunoştinţe, fie în puterea discursului, în elocinţă. Un argument foarte puternic în acest sens este faptul că dintre toate grupările, Sfântul Apostol Pavel pare a fi preocupat în continuare, în mod special, de gruparea din jurul lui Apollo, cunoscut din referinţele noutestamentare ca „alexandrin de neam – iudeu din Alexandria de fapt -, bărbat iscusit la cuvânt, puternic fiind în Scripturi…" (Fapte 18,24). Deşi îi numeşte iniţial pe toţi patru, în continuare, cu o singură excepţie (1 Cor.3,22), unde îl mai pomeneşte şi pe Chefa, Sfântul Apostol Pavel se va referi insistent numai la sine şi la Apollo (1 Cor. 3,4; 3,5; 3,6; 4,6), dovadă că gruparea lui Apollo constituia cea mai puternică provocare pentru Pavel şi cea mai evidentă ameninţare pentru Biserica din Corint. Amintirea lui Apollo spre sfârşitul epistolei, lasă să se întrevadă o umbră de tensiune între cei doi propovăduitori ei Evangheliei lui Hristos

---

[3] Gruparea lui Chefa este posibil să fi fost constituită din iudeo-creştini, veniţi în Corint foarte probabil din Asia Mică (Vezi S. Agouridis, *Prima Epistolă către Corinteni a Sf. Apostol Pavel* (în l. greacă), Tesalonic, 1982, p. 43)

[4] Privitor la prezenţa lui Hristos între cei patru în jurul cărora sau format grupările în Corint s-a avansat ipoteza lecturii diferite, şi anume acel „eu sunt al lui Hristos" să fi fost afirmaţia Sfântului Pavel, ca replică imediată şi fermă la afirmaţiile celorlalţi, ceea ce s-ar citi astfel: dacă voi spuneţi unul că este al lui Pavel, altul al lui Apollo, altul al lui Chefa, eu, Pavel, spun că sunt al lui Hristos. Totuşi, după cum observă prof. S. Agouridis în comentariul său (p.43) fluenţa textului nu susţine o astfel de interpretare. În acest caz, gruparea care se numeşte „a lui Hristos" ar putea fi după părerea aceluiaşi comentator, o grupare neutră. Tot legat de aceasta, există şi ipoteza conform căreia, aici nu este vorba de Hristos ci de Crispus – greşeala ar fi putut fi introdusă prin copierea manuscriselor, grafia celor două nume fiind oarecum apropiată -, mai marele sinagogii din Corint,care a crezut în Domnul împreună cu casa sa (Fapte 18,8) şi a fost botezat chiar de către Sfântul Apostol Pavel (1 Cor. 1,14). Este posibil ca el să fi devenit un personaj important în comunitatea creştină din Corint şi să fi strâns în jurul său un număr de credincioşi. Numai că tradiţia manuscriselor biblice nou-testamentare nu susţine această ipoteză nici măcar cu un singur manuscris. Nu insistăm în a desluşi această problemă pentru că nu priveşte direct tema care ne preocupă aici.

(1. Cor. 16,12), deşi nu reiese de nicăieri faptul că Apollo ar fi avut vreo contribuţie directă la formarea grupării respective şi nici faptul că Pavel ar avea ceva cu persoana lui Apollo. De altfel Apostolul Pavel însuşi precizează pentru corinteni că scopul celor scrise este unul care priveşte pe corinteni însuşi, îndreptarea lor şi nu pe Apollo: *Şi acestea, fraţilor, le-am zis ca despre mine şi despre Apollo, dar ele sunt pentru voi, ca să învăţaţi din pilda noastră, să nu treceţi peste ce e scris, ca să nu vă făliţi unul cu altul împotriva celuilalt* (4,6). Iar dacă există un ton mustrător, acesta este adresat , de asemenea, creştinilor din Corint: *Noi suntem nebuni pentru Hristos; voi însă înţelepţi întru Hristos. Noi suntem slabi; voi însă sunteţi tari. Voi sunteţi întru slavă, iar noi suntem întru necinste!* (4,10).

Sfântul Pavel este preocupat de riscul pe care-l constituia pentru Biserica din Corint gruparea ce se pretindea a fi „a lui Apollo". Fără doar şi poate Apollo, sosit la Corint în urma lui Pavel, impresionaseră prin cultura şi prin elocinţa sa. Prezenţa lui Apollo la Corint a oferit pretextul unora dintre creştinii de a se întoarce la „iubirea de înţelepciune", la filozofie, cu riscul alunecării lor în direcţia unui creştinism gnosticizant. După părerea prof. S. Agouridis, „Apollo va fi folosit dialectica alegorică de inspiraţie platonică a Alexandrinilor în interpretarea Scripturii. Fără să vrea a devenit stindardul unei grupări care a pornit de la atracţia faţă de un platonism nevinovat, dar care era posibil să alunece şi să înainteze raid spre învăţăturile Gnosticismului referitoare la înţelepciune şi cunoaştere superioară"[5] Altfel nu se explică nici insistenţa cu care Sfântul Pavel tratează problema „iscusinţei cuvintelor" (2,1; 2,4) şi cea a înţelepciunii (2,1; 2,4; 2,5; 2,6 ...).

Această situaţie îi oferă Sfântului Apostol Pavel un bun prilej de a lămuri poziţia tinerei Biserici creştine faţă de înţelepciunea omenească, faţă de filosofia timpului, care îşi găsea cea mai avansată şi cuceritoare expresie în filosofia greacă. Astfel, Epistola 1 Corinteni se transformă în cea mai pertinentă replică a Sfântului Apostol Pavel şi a Bisericii primare la provocare filozofiei, Sfântul Apostol Pavel lămurind pe un ton foarte ferm relaţia dintre Evanghelie, care reprezintă descoperirea înţelepciunii lui Dumnezeu, şi înţelepciunea omenească. Dacă în Epistola către Romani, Sfântul Apostol Pavel lămureşte odată pentru totdeauna poziţia Evangheliei faţă de lege, faţă de disciplina şi de eficienţa acesteia şi rolul acesteia în relaţia omului cu Dumnezeu, răspunzând lumii iudaice şi tuturor celor care peste veacuri vor îmbrăţişa soluţia legalismului; În Epistola 1 Corinteni, Sfântul Apostol Pavel exprimă atitudinea Biserici creştine faţă de înţelepciunea omenească, lămurind raportul dintre Evanghelie şi filosofie, ca răspuns lumii elenistice şi tuturor celor care vor continua să caute în înţelepciunea omenească soluţii la întrebările existenţiale ale omului. Prin cele două mari epistole ale sale, Sfântul Apostol Pavel se delimitează de cele două coordonate fundamentale ale lumii vechi, cea iudaică şi cea elenistică.

---

[5] P. 45. Prof. S. Agouridis este convins de faptul că Sf. Pavel nu poate fi atât de preocupat de situaţia din Corint, provocat numai de simpla concurenţă a lui Apollo, şi nici chiar numai de teama apariţiei unor dezbinări în sânul Bisericii din Corint, ci, mai ales de faptul că mutarea accentului pe înţelepciune şi pe elocinţă sunt semnele unei alunecări spre gnosticizarea Evangheliei Mântuitorului Hristos, ale unei pervertiri a înţelesului sănătos al credinţei. Ce a însemnat Gnosticismul pentru Biserica primară ştim cu toţii. „Dacă nu acceptăm influenţa unui Gnosticism embrionar, atunci nu putem în fapt să justificăm tratarea atât de serioasă şi exhaustivă a temei de către Pavel" scrie S. Agouridis (Idem, p. 42). De aceeaşi părere sunt şi autorii Traducerii Ecumenice a Biblie (TOB), care consemnează în introducerea la Epistola 1 Corinteni următoarele: „Este vorba aici de trecerea de la cultura lumii iudeo-palestiniene la cea a lumii elenistice, animată şi structurată de factori foarte diverşi care riscă nu numai să altereze mesajul ci, mai mult, să-l asimileze în sensul asimilării biologice: cultura elenistică, funciar păgână nereţinând din mesajul evangheliei decât ceea ce este în armonie cu ea respingând restul. Acest fenomen s-a produs frecvent, mai ales în diferitele curente gnostice creştine din secolul al II-lea şi, apoi, de-a lungul veacurilor în regiunile în care creştinarea s-a făcut forţat şi a avut drept rezultat supravieţuirea păgânismului anterior, amendat superficial cu elemente împrumutate din credinţa creştină…" (TOB, nouvell edition revue, Alliance Biblique Universelle – Le Cerf, 1988, p.1654).

Răspunsul acesta îl putem localiza în primele patru capitole ale Epistolei 1 Corinteni, capitolul al doilea reprezentând chintesența discursului paulin pe această temă. De fapt, așa cum vom vedea, ceea ce îl preocupă pe Sfântul Pavel este raportul dintre înțelepciunea dumnezeiască şi înțelepciunea omenească, dacă cele două se întâlnesc sau nu, dacă aspirațiile sau roadele înțelepciunii omeneşti au vreun rol în accesul omului la înțelepciunea dumnezeiască etc. În acest context, Sfântul Apostol Pavel răspunde şi la întrebarea în ce condiții comunicarea dintre Dumnezeu şi oameni este posibilă, care sunt şansele reale de partea omului de a înțelege pe Dumnezeu şi „vorbirea" Sa către acesta, sau revelarea Sa, de a înțelege, în cele din urmă, dumnezeieştile Scripturi.

Este de fapt întrebarea care constituie problema hermeneutică prin excelență. De aceea socotim că primele patru capitole din prima epistolă a Sfântului Apostol Pavel către Corinteni, dar mai ales capitolul al doilea al acestei epistole se constituie într-un mic dar cuprinzător tratat de hermeneutică teologică şi, prin, extensiune de hermeneutică biblică. Cum s-a spus deja în introducere, ermineutica teologică, spre deosebire de ermineutica generală care încearcă să desluşească şansele şi căile de comunicare inteligibilă dintre oameni, are de răspuns, în plus, la întrebarea cum este posibilă comunicarea inteligibilă între Dumnezeu, care aparține ordinii necreate şi om, care aparține ordinii create, între doi subiecți care nu numai că nu au aceeaşi natură, ci au naturi radical diferite. Sfântul Apostol Pavel oferă aici un răspuns foarte clar la aceste întrebări. Sunt prezente toate datele problemei hermeneutice, toți factorii implicați în cunoscutul cerc hermeneutic: emițătorul unui mesaj, vehiculul mesajului, conținutul mesajului şi, desigur, adresantul sau receptorul mesajului.

Acest cuprinzător tratat de ermineutică teologică va sta la baza ermeneuticii patristice, aşa cum vom constata din textele patristice incluse în această antologie. Din păcate, deşi constituie cel mai elaborat discurs nou-testamentar pe această temă, capitolul al doilea din Epistola 1 Corinteni nu este folosit de teologia sistematică nici la capitolul despre gnoseologia teologică, nici la cel despre revelația dumnezeiască şi nici la cel despre inspirația dumnezeiască a Sfintei Scripturi.

1 Corinthians 1[17] ouv ga.r avpe,steile,n me Cristo.j bapti,zein avlla. euvaggeli,zesqai(ouvk evn sofi,a| lo,gou(i[na mh. kenwqh/| o` stauro.j tou/ Cristou/Å [18] ~O lo,goj ga.r o` tou/ staurou/ toi/j me.n avpollume,noij mwri,a evsti,n(toi/j de. sw|zome,noij h`mi/n du,namij qeou/ evstinÅ [19] ge,graptai ga,r\ avpolw/ th.n sofi,an tw/n sofw/n kai. th.n su,nesin tw/n sunetw/n avqeth,swÅ

[20] pou/ sofo,jÈ pou/ grammateu,jÈ pou/ suzhthth.j tou/ aivw/noj tou,touÈ ouvci. evmw,ranen o` qeo.j th.n sofi,an tou/ ko,smouÈ

[21] evpeidh. ga.r evn th/| sofi,a| tou/ qeou/ ouvk e;gnw o` ko,smoj dia. th/j sofi,aj to.n qeo,n( euvdo,khsen o` qeo.j dia. th/j mwri,aj tou/ khru,gmatoj sw/sai tou.j pisteu,ontaj\

[22] evpeidh. kai. Vloudai/oi shmei/a aivtou/sin kai. {Ellhnej sofi,an zhtou/sin(

[23] h`mei/j de. khru,ssomen Cristo.n evstaurwme,non(Vloudai,oij me.n ska,ndalon(e;qnesin de. mwri,an(

[24] auvtoi/j de. toi/j klhtoi/j(Vloudai,oij te kai. {Ellhsin(Cristo.n qeou/ du,namin kai. qeou/ sofi,an\

[25] o[ti to. mwro.n tou/ qeou/

1[17] Căci Hristos nu m-a trimis ca să botez, ci să binevestesc, dar nu **cu înțelepciunea cuvântului**, ca să nu rămână zadarnică crucea lui Hristos.

[18] Căci **cuvântul Crucii**, pentru cei ce pier, este nebunie; iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu.

[19]Căci scris este: "Pierde-voi **înțelepciunea înțelepților** şi **ştiința celor învățați** voi nimici-o".

[20]Unde este **înțeleptul**? Unde e **cărturarul**? Unde e **cercetătorul** acestui veac? Au n-a dovedit Dumnezeu nebună[6] **înțelepciunea lumii acesteia**?

[21]Căci de vreme ce întru **înțelepciunea lui Dumnezeu** lumea n-a cunoscut **prin înțelepciune** pe Dumnezeu, a binevoit Dumnezeu să mântuiască pe cei ce cred prin **nebunia propovăduirii**.

[22] Fiindcă şi iudeii cer semne, iar elinii caută **înțelepciune**,

[23] Însă noi propovăduim pe Hristos cel răstignit: pentru iudei, sminteală; pentru neamuri, nebunie.

[24] Dar pentru cei chemați, şi iudei şi elini: pe Hristos, puterea lui Dumnezeu şi **înțelepciunea lui Dumnezeu.**

[25] Pentru că fapta lui Dumnezeu[7], socotită de către oameni nebunie, este mai înțeleaptă decât **înțelepciunea lor** şi ceea ce se pare ca slăbiciune a lui Dumnezeu, mai puternică decât tăria oamenilor.

[26] Căci, priviți chemarea voastră[8], fraților, că nu mulți sunt **înțelepți** după trup, nu mulți sunt puternici, nu mulți sunt de bun neam;

[27] Ci Dumnezeu Şi-a ales pe cele nebune ale lumii, ca să ruşineze pe cei înțelepți; Dumnezeu Şi-a ales pe cele slabe ale lumii, ca să le ruşineze pe cele tari; [28] Dumnezeu Şi-a ales pe cele de

---

[6] Cuvântul românesc *nebun, nebună*, cel puțin în accepțiunea lui de astăzi, nu redă decât în parte termenul original evmw,ranen, mwro.n. Este vorba, de fapt, de ceea ce raportat la uzul curent al logicii omeneşti pare o aberație, o prostie, atât de mare încât este considerată o nebunie. Apostolul foloseşte un cuvânt puternic tocmai pentru a sublinia prăpastia dintre ceea ce este omenesc şi ceea ce este dumnezeiesc.

[7] Originalul to. mwro.n tou/ qeou/ ca şi to. avsqene.j tou/ qeou constituie o piatră de încercare pentru traducători. Varianta ultimelor ediții sinodale ale Bibliei f*apta lui Dumnezeu socotită de către oameni nebunie,* deşi o parafrază, pare a fi cea mai fericită traducere în româneşte, pentru faptul că introducând un cuvânt nou *faptă* trimite la iconomia dumnezeiască ce culminează cu la crucea lui Hristos pe care unii o considerau slăbiciune iar alții nebunie, aberație. Biblia de la 1688 transpune expresiile greceşti în româneşte, traducând nepotrivit prin *cel nebun al lui Dumnezău* şi respectiv cel *slab al lui Dumnezău,* traducere preluată cu o uşoară îmbunătățire Biblia Sinodală din la 1914 care readuce: *ce este nebun al lui Dumnezeu* şi respectiv *ce este slab al lui Dumnezeu*. Noul Testament de la Bălgrad traduce un pic mai exact, prin *nebunia lui Dumnezău* şi *slăbiciunea lui Dumnezău,* traducere regăsită exact şi în Biblia lui Gala Galaction. Aceste caracterizări se referă, fără îndoială la lucrarea lui Dumnezeu pe care Sfântul Pavel o aduce în discuție în versetele anterioare şi pe care iudeii o considerau scandal iar elinii nebunie.

[8] *Chemarea* (*κλήσις)* este un termen prin care Sfântul Pavel numeşte comunitatea credincioşilor, Biserica (Εκκλησία), alcătuită din cei care au răspuns chemării lui Dumnezeu. A se vedea un text paralel la 2 Petru 1,10 unde se vorbeşte despre *chemarea şi alegerea creştinilor*. Prin urmare, sensul este : *priviți printre voi cei chemați* sau *cei care constituiți Biserica.*

sofw,teron tw/n avnqrw,pwn evsti.n kai. to. avsqene.j tou/ qeou/ ivscuro,teron tw/n avnqrw,pwnÅ
26 Ble,pete ga.r th.n klh/sin u`mw/n(avdelfoi,(o[ti ouv polloi. sofoi. kata. sa,rka(ouv polloi. dunatoi,(ouv polloi. euvgenei/j\
27 avlla. ta. mwra. tou/ ko,smou evxele,xato o` qeo,j( i[na kataiscu,nh| tou.j sofou,j( kai. ta. avsqenh/ tou/ ko,smou evxele,xato o` qeo,j(i[na kataiscu,nh| ta. ivscura,(
28 kai. ta. avgenh/ tou/ ko,smou kai. ta. evxouqenhme,na evxele,xato o` qeo,j(ta. mh. o;nta(i[na ta. o;nta katargh,sh|(
29 o[pwj mh. kauch,shtai pa/sa sa.rx evnw,pion tou/ qeou/Å
30 evx auvtou/ de. u`mei/j evste evn Cristw/| VIhsou/( o]j evgenh,qh sofi,a h`mi/n avpo. qeou/ (dikaiosu,nh te kai. a`giasmo.j kai. avpolu,trwsij(
31 i[na kaqw.j ge,graptai\ o` kaucw,menoj evn kuri,w| kauca,sqwÅ

2,1 Kavgw. evlqw.n pro.j u`ma/j( avdelfoi,( h=lqon ouv kaqV u`peroch.n lo,gou h' sofi,aj katagge,llwn u`mi/n to. musth,rion tou/ qeou/Å
2 ouv ga.r e;krina, ti eivde,nai evn u`mi/n eiv mh. VIhsou/n Cristo.n kai. tou/ton evstaurwme,nonÅ
3 kavgw. evn avsqenei,a| kai. evn fo,bw| kai. evn tro,mw| pollw/| evgeno,mhn pro.j u`ma/j( 4 kai. o` lo,goj mou kai. to. kh,rugma, mou ouvk evn peiqoi/ÎjÐ sofi,aj Îlo,goijÐ avllV evn avpodei,xei pneu,matoj kai. duna,mewj(5 i[na h` pi,stij u`mw/n mh. h=| evn sofi,a| neam de jos ale lumii, pe cele nebăgate în seamă, pe cele ce nu sunt, ca să nimicească pe cele ce sunt,[29] Ca nici un trup să nu se laude înaintea lui Dumnezeu.
30 Din El, dar, sunteţi voi în Hristos Iisus, Care pentru noi S-a făcut **înţelepciune de la Dumnezeu** şi dreptate şi sfinţire şi răscumpărare,
31 Pentru ca, după cum este scris: "Cel ce se laudă în Domnul să se laude".

2 1Şi eu, fraţilor, când am venit la voi şi v-am vestit taina lui Dumnezeu, n-am venit ca iscusit cuvântător sau ca înţelept.
2 Căci am judecat să nu ştiu între voi altceva, decât pe Iisus Hristos, şi pe Acesta răstignit.
3 Şi eu întru slăbiciune şi cu frică şi cu cutremur mare am fost la voi.
4 Iar cuvântul meu şi propovăduirea mea nu stăteau în cuvinte de înduplecare ale **înţelepciunii omeneşti**, ci în adeverirea Duhului şi a puterii,
5 Pentru ca credinţa voastră să nu fie în înţelepciunea oamenilor, ci în puterea lui Dumnezeu.
6 Şi înţelepciunea o propovăduim la cei desăvârşiţi, dar nu înţelepciunea acestui veac, nici a stăpânitorilor[9] acestui veac, care sunt pieritori,
7 Ci propovăduim înţelepciunea[10] de taină a lui Dumnezeu, ascunsă, pe care Dumnezeu a rânduit-o mai înainte de veci, spre slava noastră,
8 Pe care nici unul dintre stăpânitorii acestui veac n-a cunoscut-o, căci, dacă ar fi cunoscut-o, n-ar fi răstignit pe Domnul slavei;
9 Ci precum este scris: "Cele ce ochiul n-a văzut şi urechea n-a auzit, şi la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El".
10 Iar nouă ni le-a descoperit Dumnezeu prin Duhul Său, fiindcă Duhul toate le cercetează, chiar şi adâncurile lui Dumnezeu.
11 Căci cine dintre oameni ştie ale omului, decât duhul omului, care este în el? Aşa şi cele ale lui Dumnezeu, nimeni nu le-a cunoscut, decât Duhul lui Dumnezeu.
12 Iar noi n-am primit duhul lumii, ci Duhul cel de la Dumnezeu, ca să cunoaştem cele dăruite nouă de Dumnezeu;
13 Pe care le şi grăim, dar nu în cuvinte învăţate din înţelepciunea omenească, ci în cuvinte

[9] Stăpânitori ai acestui veac aici nu numeşte oarecari demoni, aşa cum cred unii, ci pe cai care au vrednicii, care au puterea lumească, pe aceea care cred că lucrul în sine este însemnat, adică pe filozofi şi pe ritori şi pe scriitori.. Îi numeşte stăpânitori ai acestei lumi, deoarece puterea lor nu depăşeşte lumea aceasta". Sf. Ioan Gură de Aur, *Omilii la 1 Corinteni*, p.170)
[10] „Înţelepciune numeşte predica şi calea mântuirii, adică mântuirea prin cruce" (Sf. Ioan Gură de Aur, *Omilii la 1 Corinteni*, p.170)

avnqrw,pwn avllV evn duna,mei qeou/Å
6 Sofi,an de. lalou/men evn toi/j telei,oij(sofi,an de. ouv tou/ aivw/noj tou,tou ouvde. tw/n avrco,ntwn tou/ aivw/noj tou,tou tw/n katargoume,nwn\
7 avlla. lalou/men qeou/ sofi,an evn musthri,w| th.n avpokekrumme,nhn(h]n prow,risen o` qeo.j pro. tw/n aivw,nwn eivj do,xan h`mw/n(
8 h]n ouvdei.j tw/n avrco,ntwn tou/ aivw/noj tou,tou e;gnwken\ eiv ga.r e;gnwsan(ouvk a'n to.n ku,rion th/j do,xhj evstau,rwsanÅ
9 avlla. kaqw.j ge,graptai\ a] ovfqalmo.j ouvk ei=den kai. ou=j ouvk h;kousen kai. evpi. kardi,an avnqrw,pou ouvk avne,bh(a] h`toi,masen o` qeo.j toi/j avgapw/sin auvto,nÅ 10 h`mi/n de. avpeka,luyen o` qeo.j dia. tou/ pneu,matoj\ to. ga.r pneu/ma pa,nta evrauna/|(kai. ta. ba,qh tou/ qeou/Å
11 ti,j ga.r oi=den avnqrw,pwn ta. tou/ avnqrw,pou eiv mh. to. pneu/ma tou/ avnqrw,pou to. evn auvtw/|È ou[twj kai. ta. tou/ qeou/ ouvdei.j e;gnwken eiv mh. to. pneu/ma tou/ qeou/Å
12 h`mei/j de. ouv to. pneu/ma tou/ ko,smou evla,bomen avlla. to. pneu/ma to. evk tou/ qeou/( i[na eivdw/men ta. u`po. tou/ qeou/ carisqe,nta h`mi/n\
13 a] kai. lalou/men ouvk evn didaktoi/j avnqrwpi,nhj sofi,aj lo,goij avllV evn didaktoi/j pneu,matoj(pneumatikoi/j pneumatika. sugkri,nontejÅ
14 yuciko.j de. a;nqrwpoj ouv de,cetai ta. tou/ pneu,matoj tou/ qeou/\ mwri,a ga.r auvtw/| evstin kai. ouv du,natai gnw/nai(o[ti pneumatikw/j avnakri,netaiÅ
15 o` de. pneumatiko.j avnakri,nei Îta.Ð pa,nta( auvto.j de. u`pV

învăţate de la Duhul Sfânt, lămurind lucruri duhovniceşti oamenilor duhovniceşti.
14 Omul firesc nu primeşte cele ale Duhului lui Dumnezeu, căci pentru el sunt nebunie şi nu poate să le înţeleagă, fiindcă ele se judecă duhovniceşte.
15 Dar omul duhovnicesc toate le judecă, pe el însă nu-l judecă nimeni;
16 Căci "Cine a cunoscut gândul Domnului, ca să-L înveţe pe El?" Noi însă avem gândul lui Hristos.

ouvdeno.j avnakri,netaiÅ
16 ti,j ga.r e;gnw nou/n kuri,ou(o]j sumbiba,sei auvto,nÈ h`mei/j de. nou/n Cristou/ e;comenÅ

Comentariu

1. Conținutul textului

În contextul abordării problemei „grupărilor" din Corint, Sfântul Apostol Pavel se ia de exemplu pe sine şi încearcă să-i convingă pe cei care se propuneau ca „adepți ai săi", că nu au nici un motiv întemeiat pentru ca să facă acest lucru. Argumentele Sfântului Pavel sunt două, acestea având drept scop să desființeze tot atâtea pretexte pentru care unii dintre corinteni ar fi putut să se ataşeze numelui său, formând o grupare aparte, alături de grupările lui Apollo, Chefa şi Hristos.

Primul argument este acela că nu a botezat decât foarte puțini dintre corinteni, aşa încât respectivii nu se puteau constitui într-o grupare sub pretextul că au fost botezați de Pavel: „Mulțumesc lui Dumnezeu că pe nici unul din voi n-am botezat, decât pe Crispus şi pe Gaius, ca să nu zică cineva că ați fost botezați în numele meu. Am botezat şi casa lui Ştefana; afară de aceştia nu ştiu să mai fi botezat pe altcineva." (1,14-16). Şi nu a botezat pentru că misiunea principală a sa era aceea de a propovădui, nu de a boteza: Căci Hristos nu m-a trimis ca să botez, ci să binevestesc… (1,17).

Al doilea argument vine să demonteze poate cea mai plauzibilă motivație a formării grupărilor, şi anume aceea a superiorității unuia dintre apostoli în față celorlalți, superioritate susținută de înțelepciunea respectivului. Prin urmare, dacă sunt creştini din Corint – ar spune Pavel – care s-au grupat în jurul persoanei Apostolului pe motiv că acesta este superior celorlalți, fiind mai înțelept decât ei, aceştia trebuie să afle că el, Pavel, nu poate fi apreciat în funcție de înțelepciunea omenească şi nici, eventual, în funcție de îndemânarea sa oratorică, deoarece a evitat deliberat atât manifestarea vreunui fel de înțelepciune omenească cât şi folosirea elocinței.

Motivul principal pentru care, în activitatea sa misionară, Sfântul Apostol Pavel nu a făcut apel la înțelepciunea omenească sau la înțelepciunea acestui veac, cum o mai numeşte, este acela că între aceasta şi înțelepciunea lui Dumnezeu nu există nici un fel de compatibilitatea. Ba mai mult, față de înțelepciunea lui Dumnezeu, înțelepciunea lumii acesteia este nebunie: *Au n-a dovedit Dumnezeu nebună înțelepciunea lumii acesteia?* (1,20). Ce sens ar fi avut folosirea înțelepciunii omeneşti din moment ce prin această înțelepciune oamenii nu numai că nu au ajuns să cunoască pe Dumnezeu şi înțelepciunea lui Dumnezeu ci au înaintat într-o direcție contrară acesteia din urmă: *Căci de vreme ce ... lumea n-a cunoscut prin înțelepciune pe Dumnezeu, a binevoit Dumnezeu să mântuiască pe cei ce cred prin nebunia propovăduirii* (1, 21).

. Expunerea acestui motiv îi oferă Sfântului Apostol Pavel prilejul dezvoltării temei privind raportul dintre înțelepciunea omenească (înțelepciunea acestui veac sau înțelepciunea lumii acesteia) şi înțelepciunea lui Dumnezeu. Iar tratarea reportului dintre cele două este pretextul abordării condițiilor în care omul are acces la înțelepciunea lui Dumnezeu, cum o poate înțelege, de vreme ce este contrară înțelepciunii sale, şi cum o poate transmite şi celorlalți. Aici avem dezvoltată problematica hermeneutică ce ne interesează în mod direct în lucrarea de față şi asupra căreia vom insista puțin mai târziu.

Iar motivul pentru care nu a folosit elocința, într-o lucrare de propovăduire şi într-o epocă în care oratoria era la loc de cinste, este acela de a nu amăgi cumva pe cineva să creadă că reuşita lucrării sale stă în instrumentele oratoriei şi în meşteşugul cuvântului, în felul acesta estompându-se în conştiința acelora lucrarea „crucii lui Hristos". Şi de data aceasta, împotriva tuturor evidențelor timpului şi a tuturor uzanțelor, Sfântul Apostol Pavel renunță şi refuză integral instrumentele oratorice, produs al înțelepciunii omeneşti, pentru a face evidentă lucrarea lui Dumnezeu: *Iar cuvântul meu şi propovăduirea mea nu stăteau în cuvinte de înduplecare ale înțelepciunii omeneşti, ci în adeverirea Duhului şi a puterii* (2,4). Limbajul înțelepciunii acestui veac este refuzat de Sfântul Pavel pentru că nu poate fi propriu exprimării înțelepciunii lui Dumnezeu, a unei înțelepciuni care, evaluată din perspectiva înțelepciunii lumii acesteia, pare nebunie, absurditate.

Prin urmare, corintenii care, la concurență cu cei care susțineau superioritatea lui Apollo, se strângeau în jurul numelui lui Pavel, susținând că este mai înțelept şi mai iscusit în cuvânt, nu pot fi de nici un fel îndreptățiți. Dar, Sfântul Pavel nu se opreşte la a face această lămurire, foarte necesară de altfel, ci, folosind acest foarte bun pretext, dezvoltă pe larg, cu multă claritate şi pe un ton foarte ferm raportul dintre Evanghelie şi înțelepciunea acestui veac, produsul minții omeneşti. Poziția Sfântului Pavel est una foarte tranşantă, nelăsând loc pentru nici un fel de interpretare sau răstălmăcire. Întâi de toate, aşa cum am spus, pentru Sfântul Pavel, înțelepciunea omenească nu poate fi de nici un folos în abordarea şi înțelegerea înțelepciunii lui Dumnezeu, ba, mai mult ea este, evident, o piedică importantă, aşa încât cel care doreşte să cunoască înțelepciunea dumnezeiască trebuie să renunțe la cea omenească. La adevărul despre Dumnezeu şi despre lucrarea sa în lume, despre ceea ce numim iconomia dumnezeiască, nu se poate ajunge pe cale înțelepciunii omeneşti. Acest adevăr se descoperă în întregime de către Dumnezeu prin Duhul Său şi nu poate fi înțeles şi acceptat decât de cei care au primit Duhul lui Dumnezeu, pe care Pavel îi numeşte „oameni duhovniceşti", pentru ceilalți, care judecă în continuare cu datele înțelepciunii omeneşti adevărul descoperit de Dumnezeu este considerat „nebunie". La fel, în ceea ce priveşte transmiterea acestui adevăr, propovăduirea sa cu şanse de reuşită, depinde de lucrarea Duhului şi nu de iscusința oratorică. Concluzia foarte clară a Sfântului Pavel este aceea că omul nu are absolut nici o contribuție nici la elaborarea adevărului despre Dumnezeu şi lucrarea Sa în lume şi nici la răspândirea acestui adevăr la semenii săi. Aceasta este în exclusivitate lucrarea lui Dumnezeu. Un argument în plus ca nimeni să nu se laude în numele Evangheliei sau al propovăduirii acesteia: *Ca nici un trup să nu se laude înaintea lui Dumnezeu*.(1,29).

Deşi unitar în conținutul său, fragmentul nostru (1,17- 2,16)[11] ar putea fi împărțit în două părți: a.) Prim parte - cap. 1, 17-31 – care tratează raportul dintre înțelepciunea dumnezeiască şi înțelepciunea omenească şi b.) A doua parte – cap. 2, 1-16 -, care tratează

[11] Cei mai mulți dintre exegeți acceptă unitatea logică a acestui fragment, cu mici diferențe. De exemplu, Biblia de la Jerusalim, modifică un pic limitele fragmentului, aşezând sub un singur titlu, *Sagesse du monde et sagesse chretienne,* unitatea textuală cuprinsă între cap. 1,17 şi cap. 3,4, adăugând, aşadar patru versete din cap. al treilea. TOB marchează începutul fragmentului de la versetul 18 al cap. 1 şi împarte fragmentul în următoarele părți: *Sagesse et folie* (1,18—25); *Sagesse et folie dans la fondation de l'Eglise* (1,26-31); *Sagesse et folie dans la predication de Paul a Corinthe* (2,1-5); *La sagesse de Dieu* (2,6-16). De asemenea, Holy Bible, The New Revised Standard Version rupe fragmentul în trei: *Christ the Pawer and Wisdom of God* (1,18-31); *Proclaming Crist Crucified* (2,1-5); *The True Winsdom of God* (2,6-16). Ultima traducere în greaca nouă a Noului Testament (Atena, 1989) merge cu fragmentul până la cap. 3,4, împărțindu-l în trei unități: *Înțelepciunea lui Dumnezeu ca nebunie* (1,18-2,5); *Revelarea înțelepciunii lui Dumnezeu prin Duhul* (2,6-16); *Adevărata înțelepciune este pentru oamenii duhovniceşti* (3,1-4). În fine, prof. S. Agouridis, în comentariul său la Epistola 1 Corinteni face următoarea împărțire şi intitulare a unităților logice: *Evanghelia pe care o propovăduieşte Pavel* (1,18-25*);Caracterul jertfitor al predicii lui Pavel la Corint* (2,1-5); *Adevărata înțelepciune este înțeleasă numai de cei duhovniceşti* (2,6-3,4).

problema accesului omului la înțelepciunea dumnezeiască sau, în alte cuvinte problema comunicării inteligibile dintre Dumnezeu şi om.

1. Exegeza textului

În acest fragment, Sfântul Apostol Pavel operează cu câțiva termeni tehnici fundamentali pentru înțelegerea discursului paulin. De aceea, înainte de a trage orice concluzie privind problematica hermeneutică ne propunem să analizăm vocabularul paulin specific acestei unități textuale logice.

Fără îndoială, cuvântul cheie al întregului fragment este *înțelepciune(*σοφία). Din cele 52 de folosiri ale cuvântului în Noul Testament, 30 sunt în epistolele pauline, din acestea, 18 sunt în epistola 1 Corinteni iar din acestea, 16 sunt în fragmentul care ne preocupă pe noi, 1,17-2,16), adică pe parcursul a 31 de versete.[12] La aceasta trebuie să mai adăugăm şi folosirea cuvântului *înțelept* (σοφός), de 3 ori în contextul nostru şi de 4 ori ceva mai jos, în fragmentul 3,10-19. Am invocat aceste date statistice pentru a face evident faptul că tema înțelepciunii este tema centrală a fragmentului de care ne ocupăm şi faptul că nicăieri în altă carte noutestamentară sau în altă epistolă paulină nu întâlnim tema înțelepciunii dezvoltată atât de mult. Ce înțelege Sfântul Pavel prin cuvântul *înțelepciune*? Pavel era iudeu, prin urmare trebuie să luăm în seamă fundamentul iudaic al vocabularului paulin. În Vechiul Testament, *înțelepciunea* (*hokmâ*), deşi este prin excelență o virtute a minții, este mai mult practică, decât teoretică. „În esență, înțelepciunea este arta de a reuşi, de a face un plan corect pentru a obține rezultatele dorite”.[13] Până la un timp şi în spațiul grecesc, înțelepciunea avea cu precădere un scop practic, însemnând „comportarea omului cu iscusință şi bună judecată de aşa manieră încât să reuşească în viață, desigur, aceasta presupunând o anumită gândire asupra lumii”. Mai târziu, *sofia* va dobândi un caracter mai teoretic şi se va transforma în *filosofia*, identificându-se cu capacitatea de a pătrunde adevărul vieții şi al întregii realități şi de a-l expune convingător.[14] Desigur soluțiile practice pentru reuşita şi împlinirea existențială depind de adevărul despre existența însăşi. Aşa încât aspectul teoretic şi cel practic al înțelepciunii sunt organic legate unul de celălalt. Oricum, trebuie să excludem eventualitatea ca înțelepciunea să fie percepută numai în aspectul ei teoretic.

Sfântul Apostol Pavel distinge foarte clar între o *înțelepciune omenească* şi *o înțelepciune dumnezeiască,* care se definesc una prin raportare la cealaltă.

Pe cea dintâi o numeşte folosind următoarele sintagme caracteristice:

- *înțelepciunea înțelepților* (sofi,a tw/n sofw/n) – 1,19;
- *înțelepciunea lumii* (sofi,a tou/ ko,smou) – 1,20
- *înțelepciunea lumii acesteia* (sofi,a tou/ ko,smou toutouÈ) – 3,19;
- *înțelepciunea cuvântului* (u`peroch.n lo,gou h' sofi,aj) – 2,1;[15]

[12] O altă epistolă în care Sfântul Apostol Pavel vorbeşte mai mult despre înțelepciune este Epistola către Coloseni (unde termenul este folosit de 7 ori, în comparație cu Rom. – 1; 2 Cor. – 1; Efeseni – 3;).

[13] J.D.Douglas, Dicționar Biblic, Oradea, 1995, p. 703.

[14] Vocabulaire de Theologie biblique, publie sous la direction de Xavier Leon Dufour, Paris, 1971.

[15] La întrebarea dacă expresia *înțelepciunea cuvântului* se referă la conținut sau la formă, exegeții preferă cea de a doua variantă, gândindu-se la forma în care erau prezentate posibil unele predici ale corintenilor (S. Agouridis, p.48). Vezi şi John J. O'Rouke, 1 Corinthians în A New Catholic Commentary on Holy Bible, Nashville, 1975, p. 1145: „*Wisdom of speech* means that special competence in speaking which comes from a study of rhetorical arts and forms”. A se vedea şi traducerea foarte dinamică a Noului Testament de la Bălgrad: *mândria cuvântului*.

- *înțelepciunea oamenilor* (sofi,a| avnqrw,pwn) – 2,5;
- *înțelepciunea acestui veac* (sofi,an tou/ aivw/noj tou,tou) – 2,6;
- *înțelepciunea stăpânitorilor acestui veac, care sunt pieritori* (sofi,an tw/n avrco,ntwn tou/ aivw/noj tou,tou tw/n katargoume,nwn\) 2,6;

Sintagmele de mai sus sunt întru-totul sinonime. Atributele alăturate cuvântului *înțelepciune* precizează insistent limitele acestei înțelepciuni care sunt circumscrise omului, lumii şi veacului acestora, adică naturii create. Întrebarea principale pe care şi-o pun exegeți în legătură cu înțelepciunea omenească la care se referă Sfântul Pavel este aceea dacă Apostolul are în vedere vreo formă concretă de înțelepciune, o anume filozofie sau sistem de gândire sau se raportează la înțelepciunea omenească în general, la tot ceea ce a putut produce mintea omenească până la ora aceea. Deşi s-a propus de către unii exegeți identificarea acestei înțelepciuni cu vreo formă concretă de învățătură[16], care s-ar fi manifestat în Corint, reiese cu multă claritate şi din expresiile respective, ca şi din contextul în care acestea sunt folosite, că Sfântul Apostol Pavel are în vedere de fiecare dată nu o anume înțelepciune sau filozofie, ci înțelepciunea ca atare, filosofia ca atare, cu titlu generic.[17] Prin urmare, Sfântul Apostol Pavel nu combate aici vreo formă anume de înțelepciune, insuficient dezvoltată sau eventual greşită ci se delimitează clar față de înțelepciunea omenească însăşi, care a eşuat în încercarea ei de a oferi omului soluția existențială, depăşirea răului sau a limitelor firii umane, calea spre Dumnezeu, de fapt. Singura circumscriere posibilă ar putea fi aceea conform căreia Sfântul Apostol Pavel se raportează la eforturile înțelepciunii omeneşti de a răspunde la întrebarea legată de Dumnezeu şi la aceea privind calea care duce la Dumnezeu, ca la sensul existenței şi al istoriei, întreprindere în care înțelepciunea omenească a eşuat. Putem spune, fără teama de a greşi, că Apostolul se raportează la formele de înțelepciune umană care îi fuseseră lui cunoscute şi care caracterizau lumea în care trăia el şi în care s-a născut şi s-a dezvoltat Biserica creştină, adică, în mod special: civilizația iudaică şi civilizația greacă, percepând-le pe acestea nu ca forme concrete de înțelepciune, ci ca exponente prin excelență ale înțelepciunii umane în general. Contextul în care Sfântul Pavel invocă cele două lumi este relevant în acest sens. Evenimentul central şi temeiul prin excelență al propovăduirii Sfântului Apostol, al Evangheliei creştine, anume răstignirea şi Învierea Mântuitorului Hristos, este raportat de Apostol la lumea iudaică şi la cea greacă: *Însă noi propovăduim pe Hristos cel răstignit: pentru iudei, sminteală; pentru neamuri, nebunie*(1,23). Apostolul nu distinge vreuna din înțelepciunile sau filozofiile vremii ci le însumează pe toate sintagmelor generice pe care le-am citat mai sus şi le pune față în față cu înțelepciunea lui Dumnezeu.

Pentru cea de a doua, Apostolul Pavel foloseşte expresia: *înțelepciunea lui Dumnezeu* (sofi,a tou/ qeou/) – 1,21; 1,24; 2,7; sau *înțelepciunea de la Dumnezeu* (sofi,a avpo. qeou) – 1,30. În afară de aceste expresii care trimit în mod direct la realitatea pe care o introduce în discuție Sfântul Pavel, în acest fragment sunt folosite şi alte expresii care indică, în ultimă analiză, aceeaşi realitate, ajutându-ne să aflăm mai bine ce înțelege de fapt Apostolul prin *înțelepciunea lui Dumnezeu*. *Cuvântul Crucii* (1,18) este una dintre acestea: *Căci cuvântul Crucii, pentru cei ce pier, este nebunie; iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu*. Cei mai mulți dintre exegeți înțeleg prin expresia *cuvântul Crucii* predica despre moartea pe Cruce a Mântuitorului.[18] Având în vedere că Sfântul Pavel foloseşte

[16] Prof. Agouridis rezumă aceste propuneri în următoarele puncte: a. tradiția filosofică a grecilor, aşa cum au susținut cei mai mulți dintre exegeții din vechime; b. o formă mai mult sau mai puțin dezvoltată de înțelepciune gnostică; c. o învățătură esoterică de tipul religiilor misteriilor sau o revelație specială făcută prin intermediul cuvintelor celor stăpâniți de duh; d. O înțelepciune întemeiată pe tradiția iudaică sofiologică (p.49)

[17] *Înțeleptul* sau *cărturarul* sau *căutătorul* (1,20) – toți ai veacului acestuia – nu sunt caracterizări care să privească anumite persoane din comunitatea creştină a Corintului, ci apelative care trimitea la fiecare dintre respectivele categorii de intelectuali, fie iudei fie păgâni" (S. Agouridis, op. cit. p. 49).

[18] Vezi traducerea neogreacă a Noului Testament (Atena, 1989): *predica despre moartea pe Cruce a lui Hristos*.

această sintagmă în opoziție cu sintagma *înțelepciunea cuvântului* (1,17) este clar că o putem asimila cu înțelepciunea dumnezeiască. De altfel, textul însuşi identifică înțelepciunea dumnezeiască, socotită de înțelepciunea omenească drept nebunie, tocmai cu lucrarea lui Dumnezeu ce culminează cu răstignirea şi învierea lui Hristos (1, 23). O altă expresie sinonimă este *nebunia propovăduirii*: Căci de vreme ce… lumea n-a cunoscut prin înțelepciune pe Dumnezeu, a binevoit Dumnezeu să mântuiască pe cei ce cred prin *nebunia propovăduirii* (1,21). Nebunia propovăduirii constă tocmai în faptul că apostolii propovăduiau ca soluție de biruință asupra morții moartea însăşi, moartea de bună voie pe cruce a Mântuitorului. *Cuvântul Crucii* este receptat de cei din afară ca *propovăduire* a unei *nebunii*. Un alt calificativ cu care necreştinii caracterizau înțelepciunea lui Dumnezeu şi pe care Sfântul Pavel îl invocă este *nebunia lui Dumnezeu* (1,25).

De subliniat, iarăşi, un aspect foarte important, şi anume acela că Sfântul Pavel nu înțelege prin înțelepciunea lui Dumnezeu o filozofia anume, o expresie teoretică a adevărului, ci, înțelege întâi de toate o lucrare sau o serie întreagă de lucrări ale lui Dumnezeu, în care se manifestă superioritatea modului de a înțelege lucrurile şi mai ales eficiența soluțiilor practice. Versetul 21 din cap. 1 este elocvent din acest punct de vedere. Întrucât oameni nu au ajuns la Dumnezeu prin înțelepciunea lor şi nici nu au putut exploata înțelepciunea lui Dumnezeu care reieşea din creatura sa, a binevoit Dumnezeu nu să le transmită un adevăr teoretic, ci să le arate adevărul lucrând efectiv mântuirea sau salvarea oamenilor prin Crucea Mântuitorului Hristos. Nu întâmplător înțelepciunea lui Dumnezeu este identificată cu Iisus Hristos – tocmai pentru că Acesta materializează iconomia dumnezeiască – şi este asociată cu dreptatea, sfințirea şi răscumpărarea (1,30). Prin urmare, înțelepciunea lui Dumnezeu este întrupată în lucrarea Acestuia.

Tema centrală a fragmentului nu este, în cele din urmă, înțelepciunea ca atare, ci raportul dintre înțelepciunea omenească sau lumească şi înțelepciunea lui Dumnezeu. Aşa încât, cele două sunt definite de Sfântul Apostol Pavel tocmai prin raportarea uneia la cealaltă. Acest lucru este foarte important pentru evaluarea hermeneutică a textului. Discursul paulin poate fi cu uşurință aşezat pe două coloane, într-un ceea ce reprezintă sau caracterizează înțelepciunea omenească şi în cealaltă ceea ce reprezintă şi caracterizează înțelepciunea dumnezeiască. Cu riscul de a ne extinde poate prea mult la acest capitol vom încerca o astfel de aşezare pe două coloane a discursului paulin cuprins în fragmentul de care ne ocupăm, o a treia coloană venind să insereze verbele sau particulele care definesc raportul dintre cele două. Aproape fără excepție, raportul dintre cele două categorii poate fi exprimat prin binecunoscutul *versus*:

[1,17] *Crucea lui Hristos*	versus	*Înțelepciunea cuvântului*
[1,18] *Cuvântul Crucii*	versus (*este nebunie pentru*)	*cei ce pier*
[1,19] *Dumnezeu*	versus (*pierde*)	*înțelepciunea înțelepților*
[1,19] *Dumnezeu*	versus (*nimiceşte*)	*ştiința celor învățați*
[1,20] *Dumnezeu*	versus (*dovedeşte a fi nebunie)*	*înțelepciunea lumii acesteia pe care o exprimă înțeleptul, cărturarul sau cercetătorul*
[1,21]*Nebunia propovăduirii, prin care Dumnezeu mân-tuieşte pe cei ce cred*	versus	*înțelepciunea prin care omul a eşuat în încercările lui de a cunoaşte pe Dumnezeu*

1,22-24 Propovăduirea lui Hristos cel răstignit –puterea şi înțelepciunea lui Dumnezeu pentru cei mântuiți	versus *(pentru iudeii sminteală, iar pentru neamuri nebunie)*	*semnele pe care le cereau iudeii şi înțelepciunea pe care o căutau elinii*
1,25 (Ceea ce pare) nebunie a lui Dumnezeu	versus *(mai înțeleaptă decât)*	*înțelepciunea oamenilor*
1,25 (ceea ce pare) slăbiciune a lui Dumnezeu	versus *(mai puternică decât)*	*tăria oamenilor*
1,26-27 (Cei mai mulți dintre creştini)	versus *(nu sunt)*	*înțelepți după trup, nici puternici, nici de neam bun*
1,28 ***cele nebune ale lumii***	Versus *(alese de Dumnezeu ca să ruşineze pe)*	***cei înțelepți***
1,28 ***cele slabe ale lumii***	Versus *(alese de Dumnezeu ca să ruşineze pe)*	***cele tari***
1,28 ***cele de neam de jos ale lumii, cele nebăgate în seamă, cele ce nu sunt***	Vesus *(alese de Dumnezeu ca să nimicească pe)*	***cele ce sunt***
1,29 **Lucrarea lui Dum-nezeu**	Versus *(ca nici un trup să nu se laude)*	**lauda oamenilor**
1,30 Iisus Hristos care s-a făcut pentru creştini înțe-lepciunea lui Dumnezeu şi dreptate şi sfințire şi răscumpărare	Versus *(cel ce se laudă în Domnul să se laude)*	**lauda oamenilor**
2,1-2 ***Propovăduirea tainei lui Dumnezeu****, a lui Iisus Hristos răstignit*	Versus (*n-am venit ca)* (*să nu ştiu între voi altceva*)[19]	**elocință şi înțelepciune** ***iscusit al cuvântului sau ca înțelept***
2,4 Cuvântul meu şi pro-povăduirea lui Pavel, care urmăreau *adeverirea Duhului şi a puterii*	Versus *(nu stăteau în)*	***cuvinte de înduplecare ale înțelepciunii omeneşti***
2,5 ***Credința creştinilor*** care se întemeiază pe *puterea lui Dumnezeu*	Versus *(să nu fie în)*	***înțelepciunea oamenilor***
2,6-7 ***înțelepciunea cea de taină a lui Dumnezeu****, ascunsă,* pe care o propovăduişte Pavel	Versus *(dar nu,… nici)*	***înțelepciunea acestui veac, sau a stăpânitori-lor acestui veac***
2,9-10 ***cele descoperite de Dumnezeu prin Duhul său celor ce îl iubesc pe El***	Versus *(cele ce ochiul n-a văzut…)*	**Lucrurile accesibile oamenilor prin simțuri** ***cele ce au ajuns la ochiul omului, cele ce a auzit urechea şi au ajuns la inima omului***

[19] „*Să nu ştiu între voi altceva* s-a spus ca delimitare față de înțelepciunea lumii" (Sf. Ioan Gură de Aur, *Omilii la 1 Corinteni*, p.148)

[2,12]***Duhul lui Dumnezeu***	Versus *(noi n-am primit Duhul lumii, ci Duhul cel de la Dumnezeu)*	***duhul lumii***
[2,13] ***cuvinte învățate de la Duhul,***prin care se propovăduiesc cele duhovniceşti	Versus *(nu în…ci în)*	**cuvinte învățate din înțelepciunea omenească**
[2,14-15] ***omul duhovnicesc****, care înțelege cele duhovniceşti şi toate le judecă*	Versus *(omul firesc nu primeşte cele ale Duhului…)*	**omul firesc**, care consideră cele duhovniceşti o nebunie

3. Valorificare ermeneutică - concluzii

Pentru valorificare hermeneutică a fragmentului analizat, va trebui să pornim de la constatarea că problematica hermeneutică este strâns legată de problema comunicării. În cazul hermeneuticii teologice avem în vedere comunicare dintre Dumnezeu şi om în general, iar în cazul ermineutice biblice comunicare lui Dumnezeu cu oamenii prin intermediul Sfintei Scripturi. Aşadar, ca şi în cazul analizei oricărui fapt de comunicare, şi în situația noastră va trebui să luăm în discuție schema comunicării, care se reduce la existența unui emițător sau expeditor, pe de o parte şi a unui destinatar sau receptor, pe de altă parte şi, în fine, existența unui vehicul prin intermediul căruia se transmite un mesaj de la emițător la receptor. Problematica hermeneuticii biblice se extinde din moment ce Sfânta Scriptură, care este o colecție de texte foarte vechi ce se adresează inițial unor destinatari, trebuie citită şi înțeleasă astăzi – ca în orice altă epocă diferită de cea în care au fost scrise textele -, de alți cititori, care aparțin unei alte epoci, diferite în multe aspecte celei în care au fost scrise textele biblice. Acestea este, de fapt, preocuparea ermineuticii biblice: care sunt condițiile în care textele biblice pot vorbi oamenilor de astăzi, devin relevante pentru ei. În schema comunicării, invocată la început, apare un receptor sau un destinatar altul decât cel inițial. În cazul acesta, misiunea exegetului este de a descifra conținutul mesajului cărților biblice care viza, mai întâi, pe destinatarul lor inițial şi, apoi, pe destinatarul vizat indirect, de mai târziu, aparținător epocilor ulterioare.

În cazul textului din prima epistolă a Sfântului Apostol Pavel către Corinteni, avem datele pentru o ermineutica teologică, generală, care o implică pe cea biblică. Cel care transmite mesajul este Dumnezeu Însuşi, iar cei care îl primesc sunt „cei care-l iubesc pe El", între care, desigur Sfântul Pavel, ceilalți Apostoli, creştini ai Bisericii primare şi, în cele din urmă, desigur, toți oamenilor, caracterul universal al Evangheliei fiind mai mult decât evident. Despre Dumnezeu, Cel din partea Căruia vine mesajul, nu avem multe informații directe. Informațiile sunt legate mai mult de natura mesajului sau conținutul acestuia, precum şi de modul în care acesta este transmis. Le vom sublinia la momentul respectiv. Mai multe informații aflăm despre conținutul mesajului şi despre condițiile în care acesta este accesibil omului.

Despre mesajul lui Dumnezeu

Denumirile mesajului

Pentru a exprima ceea ce noi am numit aici *mesajul lui Dumnezeu*, desigur cu un cuvânt impropriu, dar sugestiv pentru valorificarea hermeneutică, Sfântul Apostol Pavel foloseşte termeni care vor fi ulterior adoptați ca termeni tehnici de către Biserică. Este vorba, întâi de toate, de cuvântul *Evanghelie*, pe care Apostolul îl foloseşte de mai multe ori pe parcursul Epistolei 1 Corinteni (4,15; 9,14; 9,18; 9,23; 15,1), dar şi în alte epistole ale sale[20]. Cel mai relevant este textul din 1 Cor. 15,1: *Vă aduc aminte, fraților, Evanghelia pe care v-am binevestit-o, pe care ați şi primit-o, întru care şi stați.* În conştiința Sfântului Pavel, Evanghelia este a lui Dumnezeu (to. euvagge,lion tou/ qeou/ - Rom.15,16; 2 Cor. 11,7; 1 Tes. 2,2; 2,8; 2,9) sau Evanghelia lui Hristos (to. euvagge,lion tou/ Cristou/ - 1 Rom. 15,19; 1 Cor. 9,12; 2 Cor. 2,12; 9,13; 10,14; Gal. 1,7; 1 Tes. 3,2), a Fiului (Rom. 1,9) sau a slavei lui Hristos (2 Cor. 4,4; 1 Tim. 1,11). Înțelesul pe care-l dă Sfântul Pavel cuvântului *Evanghelie* are în vedere, în primul rând, vestea cea bună a Întrupării Fiului lui Dumnezeu şi întreaga lucrare săvârşită de acesta care culminează cu moartea pe cruce şi Învierea, prin care se consfințeşte biruința asupra răului şi a morții şi ridicarea omului la Dumnezeu.

Dar, Sfântul Pavel înțelege prin Evanghelie şi predica despre această iconomie dumnezeiască, identificând Evanghelia cu predica sa. *Cuvântul său şi predica sa* (1 Cor. 2,4) exprimă în exclusivitatea Evanghelia, prin urmare, mesajul lui Dumnezeu, despre care vorbim în acest context. În sensul acesta trebuie înțeleasă expresia paulină *Evanghelia mea* (to.

[20] Din cele 76 referințe la Evanghelie în întreg Noul Testament, 61 le întâlnim în epistolele pauline. El este „rânduit de Dumnezeu spre vestirea Evangheliei" (Rom.1,1). E este „slujitor" al Evangheliei (Col. 1,23) şi are datoria sfântă de a o propovădui (1 Cor.9,16). Dumnezeu i-a descoperit pe Fiul Său pentru ca „să-L vestească pe Acesta la neamuri" (Gal.1,15).

euvagge,lio,n mou Rom. 2,16; 16,25, 2 Tim. 3,16). De altfel, pentru a indica lucrarea sa de propovăduire, Apostolul foloseşte verbul *a binevesti*, care are în rădăcină cuvântul *evanghelie* (euvaggeli,zesqai 1 Cor.1,17; cf. şi 1 Cor. 9,16; 9,18; Gal. 1,16).

Vocabularul paulin prin care acesta numeşte conţinutul mesajului lui Dumnezeu este mai bogat. Putem alătura ca sinonime Evangheliei şi propovăduirii: *taina lui Dumnezeu* (2,1) *înţelepciunea lui Dumnezeu cea de taină* (2,7), *cuvântul Crucii* (1,18), *puterea lui Dumnezeu* (2,5). Toate aceste expresii sunt sinonime, exprimând adevărul, un adevăr istoric, pe care Apostolul îl pune faţă în faţă cu înţelepciunea omenească.

Conţinutul mesajului – Hristos cel răstignit

Sfântul Pavel ne face cunoscut în termeni foarte clari care este conţinutul Evangheliei sau al propovăduirii sale, care este, deci, conţinutul mesajului lui Dumnezeu, pe care el împreună cu ceilalţi propovăduitori ai Evangheliei îl fac cunoscut oamenilor: *noi propovăduim pe Hristos cel răstignit*, *pe Hristos, puterea lui Dumnezeu şi înţelepciunea lui Dumnezeu* (1,23-24). În aceeaşi epistolă, Sfântul Apostol Pavel descrie mai pe larg conţinutul Evangheliei sale în următorii termeni: *Vă aduc aminte, fraţilor, Evanghelia pe care v-am binevestit-o, pe care aţi şi primit-o, întru care şi staţi, prin care şi sunteţi mântuiţi; cu ce cuvânt v-am binevestit-o - dacă o ţineţi cu tărie, afară numai dacă n-aţi crezut în zadar - căci v-am dat, întâi de toate, ceea ce şi eu am primit, că Hristos a murit pentru păcatele noastre după Scripturi; Şi că a fost îngropat şi că a înviat a treia zi, după Scripturi; Şi că S-a arătat lui Chefa, apoi celor doisprezece; În urmă S-a arătat deodată la peste cinci sute de fraţi, dintre care cei mai mulţi trăiesc până astăzi, iar unii au şi adormit; După aceea S-a arătat lui Iacov, apoi tuturor apostolilor; Iar la urma tuturor, ca unui născut înainte de vreme, mi S-a arătat şi mie*(1 Cor. 15,1-8). Conţinutul Evangheliei şi al propovăduirii Apostolului este, aşadar, lucrarea săvârşită de Dumnezeu prin Iisus Hristos, care culminează în răstignire şi Învierea Acestuia. De aceea, în fragmentul nostru Sfântul Pavel rezumă Evanghelia şi propovăduirea sa la *Hristos cel răstignit* (1,23), la *cuvântul Crucii* (1,18). Răspunzând interpretării greşite a corintenilor, Sfântul Pavel le spune că propovăduirea sa s-a limitat cu stricteţe la răstignirea lui Hristos: *Căci am judecat să nu ştiu între voi altceva, decât pe Iisus Hristos, şi pe Acesta răstignit* (2,2).

Puterea Evangheliei

În contextul tulburărilor din Corint, generate de o alunecare spre înţelepciunea teoretică, spre discurs, Sfântul Pavel pune accentul pe caracterul istoric al Evangheliei. Evanghelia nu este o sumă anume de informaţii teoretice care ar putea fi adunate într-un sistem şi, în consecinţă, ar putea intra în dispută sau concurenţă cu alte sisteme filozofice. Evanghelia este vestirea unor fapte, a unor evenimente istorice. „Nu am venit să vă înşir silogisme şi sofisme şi nici să spune altceva decât că Hristos a fost răstignit – dezvoltă Sf. Ioan Gură de Aur discursul Sfântului Pavel. Adică, aceia (înţelepţii lumii de atunci n.n.) care spun o mulţime de cuvinte despre o mulţime de lucruri, vorbesc folosind cuvântări lungi şi meşteşugite, inventând argumente şi raţionamente şi nenumărate sofisme, iar eu am venit la voi să nu vă spun nimic altceva decât că Hristos a fost răstignit…”[21] Atunci când se referă la *adevărul Evangheliei* (Gal. 2,5; 2,14), Apostolul are în vedere acest adevăr istoric. Adevărul Evangheliei este un fapt sau, mai corect spus, o sumă de fapte, adică o istorie anume, care este istoria întrupării Fiului lui Dumnezeu.

Nu întâmplător verbul prin care se indică lucrarea de răspândire a Evangheliei nu este *a învăţa* – ceea ce ar trimite la predarea unor învăţături sau idei – ci este *a vesti* sau *a binevesti*, a duce o veste bună cuiva, a anunţa că s-a întâmplat ceva foarte important. Atunci când se foloseşte un verb ce trimite la predarea unor adevăruri teoretice, cum este a

[21] Sf. Ioan Gură de Aur, *Omilii la 1 Corinteni*, p. 148

propovădui sau a predica , Sfântul Pavel foloseşte o construcţie absolut nouă, forţată, care subliniază diferenţa radicală dintre demersul său şi cel al propovăduitorilor sau învăţătorilor necreştini: noi *propovăduim pe Hristos şi pe Acesta răstignit,* propovăduim că Hristos a fost răstignit.

Evanghelia sau mesajul lui Dumnezeu are un dinamism propriu, o putere lăuntrică lucrătoare, despre care vorbeşte insistent Sfântul Apostol. Dacă pentru cei ce pier cuvântul Crucii este nebunie, pentru creştini, pentru cei care îl primesc, pentru *cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu*(1,18). Hristos cel răstignit, pe care-L propovăduiesc Apostolii este sminteală şi nebunie pentru lumea din afară, dar *pentru cei care cred este puterea lui Dumnezeu* (1,23-24). În consecinţă, propovăduirea Sfântului Apostol Pavel, ca şi a celorlalţi Apostoli este adecvată caracterului dinamic al Evangheliei. Apostolul renunţă la discursul obişnuit, folosit de ceilalţi învăţători ai vremii pentru a propaga ideile lor, tocmai pentru că are conştiinţa puterii intrinsece pe care o are propovăduirea crucii lui Hristos şi această puterea vrea să o facă evidentă auditoriului: *Iar cuvântul meu şi propovăduirea mea nu stăteau în cuvinte de înduplecare ale înţelepciunii omeneşti, ci în adeverirea Duhului şi a puterii, Pentru ca credinţa voastră să nu fie în înţelepciunea oamenilor, ci în puterea lui Dumnezeu* (2,4-5). Pe de altă parte, el nu avea de transmis o învăţătură asemenea celorlalte, ci avea de vestit un eveniment extraordinar care începuse să schimbe lume din lăuntrul ei, prin puterea Duhului prezent în istorie. Tesalonicenilor le aminteşte Sfântul Pavel faptul că propovăduirea Evangheliei nu s-a limitat numai la cuvânt, ci a fost însoţită de semne care făceau evidentă puterea acesteia: *Că Evanghelia noastră n-a fost la voi numai în cuvânt, ci şi întru putere şi în Duhul Sfânt şi în deplină încredinţare* (1 Tes.1, 5). Acelaşi lucru îl spune Sfântul Pavel şi romanilor într-o scurtă retrospectivă asupra activităţii sale de propovăduire a Evangheliei lui Hristos: *Căci nu voi cuteza să spun ceva din cele ce n-a săvârşit Hristos prin mine, spre ascultarea neamurilor, prin cuvânt şi prin faptă, prin puterea semnelor şi a minunilor, prin puterea Duhului Sfânt, aşa încât de la Ierusalim şi din ţinuturile de primprejur până în Iliria, am împlinit propovăduirea Evangheliei lui Hristos*,(Rom. 15, 18-19).

Misiunea lui era de a face simţită această putere a Duhului transformatoare pentru om şi pentru lume. Evanghelia nu are numai puterea de a se impune de la sine ascultătorului, ci mai mult decât atât, are puterea mântuitoare, izbăvitoare, despre care dau mărturie Apostolii. Ea este, după expresia aceluiaşi Sfânt Pavel *puterea lui Dumnezeu spre mântuire* - (Rom. 1,16), este *Evanghelia mântuirii* (Efes. 1,13). În a doua epistolă către Timotei, Sfântul Apostol Pavel face o descriere completă a Evangheliei prin raportarea ei la iconomia dumnezeiască: *El ne-a mântuit şi ne-a chemat cu chemare sfântă, nu după faptele noastre, ci după a Sa hotărâre şi după harul ce ne-a fost dat în Hristos Iisus, mai înainte de începutul veacurilor. Iar acum s-a dat pe faţă prin arătarea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Cel ce a nimicit moartea şi a adus la lumină viaţa şi nemurirea, prin Evanghelie. Spre aceasta am fost pus eu propovăduitor şi apostol şi învăţător al neamurilor* (2 Tim. 1,9-11)[22]. De aceea şi corintenilor le atrage atenţia că evaluează greşit lucrarea sa, ca şi pe cea a celorlalţi Apostoli, atunci când se mândresc cu înţelepciunea sau cu elocinţa lor. Pavel nu este un simplu învăţător al corintenilor, ci este părintele lor, sugerând lucrarea ce s-a înfăptuit în ei prin Evanghelie, lucrarea ce echivalează nu cu o instrucţie oarecare, ci cu o nouă naştere: *Căci de aţi avea zeci de mii de învăţători în Hristos, totuşi nu aveţi mulţi părinţi. Căci eu v-am născut prin Evanghelie în Iisus Hristos*. (1 Cor. 4,15). Puterea aceasta lucrătoare a Evangheliei o deosebeşte radical de orice altă

[22] „C'est l'un des textes doctrinaux les plus denses du Nouveau Testament…, un résumé de la foi chrétienne a l'Évangile de puissance, du salut, de la grace, de la manifestation du Sauveur" (C. Spicq, *Saint Paul. Les Epitres Pastorales*, Tome II, Paris, 1969, p.713).

învățătură sau filozofie. Oricât de elevate ar fi fost sau ar fi părut filozofiile omeneşti, nici una nu a dovedit forța transformatoare pe care a dovedit-o Evanghelia Mântuitorului Hristos. Sfântul Ioan Gură de Aur subliniază cum nu se poate mai bine acest aspect: „Aceşti oameni simpli (apostolii) şi neînvățați, veniți de la sate, au biruit pe învățații şi pe puternicii şi pe stăpânitorii şi pe toți cei care se mândreau cu bogăția şi cu mărirea şi cu toate cele exterioare…Astfel s-a arătat că puterea crucii este mare şi că toate acestea nu se făceau cu putere omenească … Cât s-a ostenit Platon, cu ucenicii săi, discutând despre linie şi despre unghi şi despre punct… şi despre teme atât de subtile ca pânza păianjenului, şi fără să folosească ceva, nici mult nici puțin din dezbaterile lor acestea, au părăsit astfel viața? Cât s-a ostenit încercând să dovedească faptul că sufletul este nemuritor, şi fără să fi ajuns să spună ceva clar sau să convingă pe cineva dintre ascultători, a murit fără vreun rezultat. Crucea a convins, însă, prin oamenii aceştia simpli, şi a câştigat omenirea întreagă … S-a răspândit în lumea întreagă şi a biruit întru-totul pe toți. Şi în ciuda faptului că au încercat cei puternici să şteargă numele Răstignitului, s-a întâmplat invers, ei au fost distruşi. Şi, deşi cei vii luptau împotriva Celui mort, nu au reuşit nimic..”[23]

Înțelepciunea de taină a lui Dumnezeu, cea ascunsă

Trăsătura fundamentală a Evangheliei şi a conținutului propovăduirii sale, pe care Sfântul Apostol Pavel o pune în evidență în fragmentul de care ne ocupăm, este caracterul ei de taină, de lucru necunoscut şi neaccesibil oamenilor: *Şi eu, fraților, când am venit la voi ..., v-am vestit* ***taina lui Dumnezeu*** (2,1). *(Noi) propovăduim* ***înțelepciunea de taină a lui Dumnezeu****, ascunsă*[24]*, pe care Dumnezeu a rânduit-o mai înainte de veci, spre slava noastră*(2,7). Folosind sintagmele *taina lui Dumnezeu* şi *înțelepciunea cea de taină a lui Dumnezeu* pentru a defini conținutul propovăduirii sale, Sfântul Pavel pune în discuție caracteristica fundamentală a mesajului lui Dumnezeu, şi anume aceea că este vorba de ceva cu totul nou, ascuns până atunci omenirii sau, mai curând, ascuns puterii de înțelegerii a oamenilor, la care înțelepciunea omenească nu putuse ajunge în ciuda tuturor eforturilor sale: *Pe care nici unul dintre stăpânitorii acestui veac n-a cunoscut-o* (2,8). Sfântul Apostol Pavel este foarte ferm, pentru a nu mai lăsa nici un fel de spațiu îndoielii. Ceea ce propovăduiesc ei, Apostolii, nu are nimic comun cu înțelepciunea lumii, a înțelepților sau a stăpânitorilor acestui veac: *...înțelepciunea o propovăduim la cei desăvârşiți, dar* ***nu înțelepciunea acestui veac****, nici a stăpânitorilor acestui veac, care sunt pieritori* (2,6). Apostolul insistă asupra acestei caracteristici fundamentale a mesajului lui Dumnezeu, aducând ca argumente profețiile vechitestamentare care se refereau la descoperirea dumnezeiască în aceeaşi termeni, a unor lucruri absolut necunoscute până atunci de către oameni: *Ci precum este scris: "Cele ce ochiul n-a văzut şi urechea n-a auzit, şi la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El* (2,9). Sfântul Apostol Pavel invocă frecvent în epistolele sale caracterul de taină al Evangheliei, adică al istoriei întrupării Fiului lui Dumnezeu, al iconomiei dumnezeieşti în ansamblul ei. Efesenilor le scrie despre lucrarea sa care consta tocmai în a face cunoscută tuturor *care este iconomia tainei celei din veci ascunse în*

[23] Sf. Ioan Gură de Aur, *Omilii la 1 Corinteni*, p.76, 100

[24] Trebuie făcută mențiunea că Sfântul Apostol Pavel foloseşte o terminologie uzuală la vremea sa, întâlnită atât în lumea greacă cât şi în lumea iudaică. În al doilea rând, exegeții corpusului paulin sunt de acord că Sfântul Pavel foloseşte această terminologie cu sensul mai curând înrudit literaturii apocaliptice iudaice decât celui al misteriilor greceşti, unde terminologia apare, de asemenea, foarte frecvent. Începând cu Cartea lui Daniil (2,28,29,47) şi în continuare, termenul are un sens eshatologic: se referă la evenimentele aşteptate ale celor din urmă zile, care evenimente sunt necunoscute oamenilor, cunoscute fiind numai lui Dumnezeu, care le face cunoscute aleşilor săi, între care se numără mai ales scriitorii apocaliptici. Taina sau misterul despre care vorbeşte Apostolul Pavel nu este un eveniment aşteptat, care urmează a se întâmpla, ci unul care a avut loc, este întruparea Fiului lui Dumnezeu şi tot ceea ce implică aceasta.

Dumnezeu, Ziditorul a toate, prin Iisus Hristos (Efes. 3,9)[25] Acelaşi lucru îl afirmă Sfântul Pavel şi în Epistola către Coloseni: *Taina cea din veci ascunsă neamurilor, iar acum descoperită sfinţilor Săi, cărora a voit Dumnezeu să le arate care este bogăţia slavei acestei taine între neamuri, adică Hristos cel dintru voi, nădejdea slavei.* (1, 26-27).[26] Taina aceasta ţine de voia lui Dumnezeu şi *este hotărâtă în Sine mai înainte* (Efes. 1, 9); este ascunsă oamenilor dintotdeauna, *ascunsă din timpuri veşnice* (Rom.16,25). Ea se referă concret la iconomia dumnezeiască săvârşită prin Hristos Iisus, de aceea este numită în general *taina lui Hristos* (Efes. 3,4; Col. 4,3) sau *taina lui Dumnezeu Tatăl şi a lui Hristos* (Col 2, 2)[27]. Este vorba, de fapt, de taina înomenirii lui Dumnezeu, pe care o rezumă tot Sfântul Pavel în Epistola 1 Timotei: *Şi cu adevărat, mare este taina dreptei credinţe: Dumnezeu S-a arătat în trup, S-a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri, S-a propovăduit între neamuri, a fost crezut în lume, S-a înălţat întru slavă* (3:16)[28]. Faptul că Dumnezeu s-a făcut om este „taina cea din veac ascunsă şi de îngeri neştiută", pe care nimeni nu a putut-o anticipa, ea constituie *taina Evangheliei* (Efes. 6,19) propovăduite de Pavel şi *taina credinţei* Bisericii întregi (1 Tim. 3,9,16). Mântuitorul Hristos vorbeşte El Însuşi despre această taină (Matei 13,35: *cele ascunse de la întemeierea lumii;* Matei 11,25; Luca 10,21: *ai ascuns acestea de cei înţelepţi*; Marcu 4, 11: *taina Împărăţiei*). Aspectul acesta de taină de nepătruns a iconomiei dumnezeieşti îl întâlnim dezvoltat de toată literatura patristică.[29]

Sfântul Pavel caracterizează acest mesaj ca *taină a lui Dumnezeu* şi *înţelepciunea de taină a lui Dumnezeu* şi în sensul a ceva cu totul inedit, la care mintea omului nu numai că nu se gândise până atunci, ci nu avea şansă să se gândească vreodată. Dar nu numai oamenii, ci nici îngerii nu au ştiut despre ea înainte de a se descoperi, după comentariul lui Teofilact al Bulgariei: „Taină numeşte aici Apostolul predica lui Hristos, deoarece, deşi este o predică publică şi adresată mulţimilor, este în acelaşi timp taină. Întâi pentru că, înainte de a se propovădui nu ştiau despre ea nici îngerii, şi, în al doilea rând, deoarece una este ceea ce vedem în predica aceasta şi alta ceea ce înţelegem – aceasta fiind definiţia şi natura fiecărei taine . Vedem Cruce şi pătimire şi înţelegem putere şi biruinţă. Auzim vorbindu-se despre rob şi ne închinăm ca unui stăpân. Vedem pe Cel răstignit şi ne închipuim pe Purtătorul de biruinţe. Această înţelepciune tainică este ascunsă în întregime celor necredincioşi, iar

---

[25] kai. fwti,sai Îpa,ntajÐ ti,j h` oivkonomi,a tou/ musthri,ou tou/ avpokekrumme,nou avpo. tw/n aivw,nwn evn tw/| qew/| tw/| ta. pa,nta kti,santi(

[26] to. musth,rion to. avpokekrumme,non avpo. tw/n aivw,nwn kai. avpo. tw/n genew/n& nu/n de. evfanerw,qh toi/j a`gi,oij auvtou/(

[27] Frecvenţa mare cu care foloseşte Apostolul Pavel aceste expresii nu înseamnă în mod necesar că ele erau mult folosite şi că provin din terminologia consacrată a predicii Bisericii primare. Unul dintre comentatorii contemporani cei mai autorizaţi ai corpusului paulin, prof. Ioannis Karavidopoulos de la Facultatea de Teologie din Tesalonic, susţine că terminologia respectivă poartă pecetea inconfundabilă a gândirii teologice pauline

[28] Sfântul Pavel citează aici un imn foarte cunoscut şi folosit în Biserica primară

[29] Citäm numai câteva exemple: Sf. Grigorie de Nyssa, *In Ecclesiasten* 5.299.21; Sf. Grigorie Teologul, *In sancta lumina* 36.348.49; Sf. Ioan Damaschin, *Dialectica* 50.67

celor credincioşi nu le este întru-totul ascunsă, ci li se arată ca prin ceaţă, ca prin ghicitură cum spune acelaşi Pavel".[30]

Ineditul deplin al soluției care vine de la Dumnezeu pentru izbăvirea omului din stăpânirea răului şi a morții, nu avea cum să nu surprindă pe exponenții de seamă ai înțelepciunii omeneşti a vremii, pe iudeii şi pe elini, de vreme ce ei căutau soluția în altă direcție, opusă celei pe care o descoperă Dumnezeu prin Fiul său. După cum ne prezintă Sfântul Pavel situația, lucrul acesta a fost voit de Dumnezeu pentru a smeri pe oamenii trufaşi, care, urmând inerției păcatului protopărinților, căutau izbăvirea prin propriile lor puteri, într-o desăvârşită separare de Dumnezeu, într-o nefirească stare de autonomie. Au fost surprinşi, desigur, cei care se socoteau avansați în căutările lor: înțeleptul, cărturarul, cel puternic şi cel de neam bun. Sfântul Apostol Pavel interpretează acest caracter de taină, spunând că Dumnezeu a rânduit astfel pentru ca nimeni dintre oameni să nu se poată lăuda că ar fi contribuit în vreun fel anume la lucrarea aceasta de izbăvire: *Ca nici un trup să nu se laude înaintea lui Dumnezeu.* (1,29). "Aceasta a făcut-o – comentează Sfântul Ioan Gură de Aur – nu numai pentru a face o minune şi nici numai pentru a-şi arăta puterea sa, ci pentru a smeri pe cei mândri… De aceea a spus pentru ca să nu se laude nici un om înaintea lui Dumnezeu. Toate le face Dumnezeu cu scopul de a limita vanitatea şi mândria şi de a zădărnici lauda… Toate le face pentru ca noi să nu ne atribuim nimic din cele făcute, ci toate să le atribuim lui Dumnezeu".[31]

În acelaşi timp, însă, conținutul mesajului este unul tainic şi ascuns nu numai pentru că până acum nu a fost cunoscut oamenilor, ci şi pentru că el nu este nici acum, aşa cum vom vedea mai târziu, accesibil, tuturor oamenilor, ceea ce s-ar traduce prin aceea că nu este accesibil stării actuale a omului, scapă percepției simțurilor naturale ale omului, poate fi înțeles decât în anumite condiții, chiar după ce a fost descoperit oamenilor de Dumnezeu şi

[30]Cele patrusprezece trimiteri ale Sfântului Apsotol Pavel …. (în limba greacă), Tesalonic,1989, p.391-392
[31] Sf. Ioan Gură de Aur, *Omilii la 1 Corinteni,* p.120-122

propovăduit de Apostoli. În acest sens, Evanghelia rămâne tainică, adică de neînțeles pentru cei care nu cred şi se descoperă celor care cred. Acest aspect îl descrie Sf. Ioan Gură de Aur foarte convingător: „Din ce motiv o numeşte taină? Pentru că nu credem ceea ce vedem, ci altceva vedem şi altceva credem. Adică aceasta este natura tainelor noastre. Într-un fel le înțeleg eu şi în alt fel cel necredincios. Aud eu că Hristos a fost răstignit şi îndată mă minunez de iubirea sa de oameni. Aude acela şi crede că este vorba de slăbiciune. Aud eu că s-a făcut rob şi mă minunez de grija Lui pentru noi. Aude celălalt şi consideră acest lucru necinste. Aud că a murit şi mă minunez de puterea lui, deoarece, deşi a murit, nu a fost ținut de moarte, ci a abolit moartea. Aude acela şi iarăşi se gândeşte la slăbiciune. Când aude acela despre înviere, susține că este vorba de un mit, eu însă am primit dovezile şi mă închin iconomiei lui Dumnezeu. Aude acela de baie şi se duce cu gândul numai la apă. Eu însă văd nu numai ceea ce se vede, ci şi curățirea sufletului prin Duhul. Acela crede că numai trupul meu s-a spălat, eu cred că şi sufletul devine curat şi sfințit şi mă gândesc la mormânt, la înviere, la sfințire, la îndreptare, la răscumpărare, la înfiere, la moştenire, la împărăția lui Dumnezeu, la darul Duhului. Deoarece nu judec cele văzute numai pe afară, ci cu ochii minții."[32]

Am insistat atât de mult asupra acestui aspect de taină pentru că este caracteristica fundamentală a Evangheliei lui Dumnezeu şi pentru că are strâns legătură cu problema comunicării între Dumnezeu şi oameni. În contextul Epistolei 1 Corinteni, Sfântul Apostol Pavel scoate în evidență acest aspect tocmai pentru a demonstra că omul nu are nici o posibilitate, pa baza simțurilor sale firești şi a înțelepciunii sale naturale, să înțeleagă tainele lui Dumnezeu.

Simplitatea Evangheliei

[32] Ibidem, p. 172

Imposibilitatea omului de a înțelege tainele lui Dumnezeu nu vine din faptul că acestea sunt atât de complicate încât ele nu pot fi pătrunse de mintea omenească. Ba, dimpotrivă, judecate cu mintea omenească, adică aplicându-se aceeaşi logică pe care o aplicăm lucrurilor omeneşti, acestea par absurde, nu complicate. Neputința omului de a le înțelege se datorează faptului că ele se judecă sau se evaluează cu altă logică, nu cu cea obişnuită omenească. Rămas la statura sa firească, naturală, omul nu are acces la aceste lucruri de taină ale lui Dumnezeu.

Comunicarea tainelor prin descoperire (revelație)

Dacă omul, în starea lui naturală, cu înțelepciunea lui, nu putea nici măcar intui sau anticipa în vreun fel anume înțelepciunea dumnezeiască, atunci singura cale de a i se face cunoscută este descoperirea sau revelația din partea lui Dumnezeu. După ce afirmă că înțelepciunea lui Dumnezeu n-a fost cunoscută de nimeni dintre înțelepții sau stăpânitorii acestui veac, Apostolul ne spune cum au ajuns el, şi cei dimpreună cu el, să o cunoască: *Ci propovăduim înțelepciunea de taină a lui Dumnezeu, ascunsă, … pe care nici unul dintre stăpânitorii acestui veac n-a cunoscut-o…, iar nouă ni le-a descoperit Dumnezeu prin Duhul Său* (2,7-10). Ori de câte ori vorbeşte despre Evanghelie, despre taina lui Hristos sau despre înțelepciunea cea de taină a lui Dumnezeu, Sfântul Apostol Pavel face referire la descoperirea din partea lui Dumnezeu, prin intermediul căreia i s-au făcut cunoscute. *Că prin descoperire mi s-a făcut cunoscută*[33] *această taină ,* scrie efesenilor (Efes. 3, 3). Acelaşi lucru în finalul Epistolei către Romani: *Iar celui ce poate să vă întărească după Evanghelia mea şi după propovăduirea lui Iisus Hristos, potrivit cu descoperirea tainei celei ascunse din timpuri veşnice* (Rom.16, 25). Sau galatenilor: *Pentru că nici eu n-am primit-o de la om, nici n-am învățat-o, ci prin descoperirea lui Iisus Hristos* (Gal. 1,12).

[33] Traducerea ediției sinodale curente: *mi s-a dat în cunoştință,* care forțează limba română, nu mi se pare justificată. Versiunea *Bartolomeu Anania* recuperează traducerea literală.

În unele din epistolele sale, Apostolul simte nevoia să dezvolte această temă a descoperirii, preocupat de evidențierea faptului că Evanghelia pe care o propovăduieşte el nu este produs al înțelepciunii omeneşti, ci se datorează în întregime descoperirii lui Dumnezeu. Vom stărui puțin asupra discursurilor pe această temă din Epistolele către Galateni şi către Efeseni. La începutul Epistolei către Galateni, provocat de amenințarea iminentă apărută printre galateni şi care privea alunecarea unora dintre galateni spre rătăciri şi învățături greşite, spre „o altă Evanghelie", Sfântul Apostol Pavel invocă pe un ton mai mult decât ferm caracterul revelațional al Evangheliei sale. Apostolul cere galatenilor să ia seama la cei care-i *tulbură şi vor să schimbe Evanghelia lui Hristos* (1,6). Respectivii sau oricine altcineva (*chiar noi sau un înger din cer*) ar încerca să propovăduiască galatenilor altă Evanghelie decât cea pe care aceştia au primit-o inițial de la Pavel sunt anatematizați de Apostol (1,8,9). Argumentul principal pe care îl aduce în sprijinul atitudinii sale este acela că Evanghelia pe care a binevestit-o el este de la Dumnezeu: *Vă fac cunoscut, fraților, că Evanghelia ce binevestită de mine nu este după om; pentru că nici eu n-am primit-o de la om, nici n-am învățat-o, ci prin descoperirea lui Iisus Hristos*. Pentru a le demonstra că nu a primit şi nu a învățat de la oameni ci de la Dumnezeu, prin descoperire directă, Evanghelia sa, Apostolul trece în revistă biografia sa. La început a fost potrivnic lui Hristos, prigonind şi pustiind Biserica creştinilor, apoi aflând milă la Dumnezeu (*când a binevoit Dumnezeu*), a fost chemat de Acesta prin harul Său şi a primit descoperirea:…*m-a chemat prin harul Său să descopere pe Fiul Său întru mine, pentru ca să-l binevestesc la neamuri*… (1,15-16). În plus, Apostolul nu a consultat pe nimeni în sensul de a se lămuri asupra celor întâmplate – *nu am primit sfat de la trup şi de la sânge* (1,16).[34] N-a consultat nici măcar pe *Apostolii cei dinainte* de el. A plecat în Arabia, apoi a revenit în Damasc şi

[34] Idiomul *trup şi sânge* este folosit de Apostol pentru a sublinia odată în plus că nu a primit nimic de la oameni. Cei mai mulți exegeți interpretează aceste spuse ale lui Pavel ca referindu-se la faptul că *nu a vorbit cu nimeni despre aceasta* (I didn't go to talk with anyone about this) sau *Nu am întrebat pe nimeni să-mi spună ce înseamnă toate acestea* (I didn't ask anyone to tell me what all this meant) sau *Nu am cerut la nimeni să-mi spună ce să fac* (I didn't ask anyone to tell me what to do) Cf. D. Arichea and E. Nida, *A Traslators Handbook on Paul's Letter to the Galatians*, UBS, London, 1976, p. 23

abia după trei ani a avut prima întâlnire la Ierusalim cu Apostolul Petru şi cu Iacov, ruda Domnului. Apoi, după alți paisprezece ani, cu prilejul Sinodului Apostolic, în confruntare cu Apostolii pe tema primirii neamurilor la creştinism, aceştia *nu au adăugat nimic la Evanghelia mea* (2,6). Aspectul cel mai important asupra căruia insistă Apostolul este acela că învățătura sa îşi are originea exclusivă la Dumnezeu şi se datorează descoperirii directe, nemijlocite. În aceasta rezidă şi autoritatea sa ca şi autoritatea Evangheliei sale. De altfel, în adresa epistolei, determinat de rațiuni apologetice, Apostolul Pavel invocă originea dumnezeiască a apostolatului său (*apostol nu de la oameni, nici prin vreun om, ci prin Iisus Hristos şi prin Dumnezeu Tatăl* – 1,1).

În Epistola către Efeseni, în capitolul al treilea, într-un context diferit, Apostolul Pavel se opreşte mai mult asupra caracterului revelațional dumnezeiesc al Evangheliei. Ca şi în 1 Corinteni, Apostolul aduce în discuție aici caracterul de taină al Evangheliei, insistând asupra modului în care el a avut acces la cunoaşterea acestei taine. Le aminteşte efesenilor de ceea ce el numeşte *iconomia harului lui Dumnezeu care mi-a fost dat mie pentru voi* (3,2), înțelegând prin aceasta lucrarea harului lui Dumnezeu prin intermediul căreia i *s-a făcut cunoscută prin descoperire taina aceasta (3,3).* Luând cunoştință despre acesta, prin cele scrise de Apostol, efesenii vor înțelege cum a ajuns Pavel să cunoască şi să priceapă taina lui Hristos: *De acolo, citind, puteți să înțelegeți (de unde vine) priceperea mea în taina lui Hristos* (3,4)[35]. Pavel nu se referă aici la conținutul ştiinței sale, cum susțin unii exegeți,[36] ci la modul în care a dobândit-o. „Pavel nu a ajuns la cunoaşterea tainei acesteia prin propriile puteri ci a cunoscut-o prin descoperire (vezi şi Gal 1,16).[37] Ca şi în 1 Corinteni, Apostolul spune că taina aceasta a lui Hristos nu a fost făcută cunoscută oamenilor înainte, ci a fost acum descoperită apostolilor săi: *care, în veacurile de până acum*[38]*, nu s-a făcut cunoscută fiilor oamenilor, cum s-a descoperit acum sfinților Săi apostoli şi prooroci*[39]*, prin Duhul* (3,5). În continuare, Sfântul Pavel face insistent caz de harul pe care l-a primit de la Dumnezeu şi în virtutea căruia a devenit slujitor al Evangheliei, adică a primit puterea necesară descoperirii acesteia la neamuri: *darul harului lui Dumnezeu, ce mi-a fost dat mie, prin lucrarea puterii Sale… mie, celui mai mic decât toți sfinții, mi-a fost dat harul acesta, ca să binevestesc neamurilor*

---

[35] Traducerea sinodală curentă nu mi se pare cea mai reuşită. Am preferat o combinație între soluția pe care o dă Biblia de la 1914 şi traducerea lui Gala Galaction, pe care o adoptă şi versiunea Bartolomeu Anania. Sensul, după I. Karavidopoulos (vezi nota de mai jos), este de înțelegere dobândită nu prin efortul omului ci prin darul lui Dumnezeu (vezi şi Col. 1,9 sau Col. 2,2 sau 2 Tim. 2,7.

[36] Vezi R. Bratcher and E. Nida, *A Translator's Handbook on Paul's Letter to the Ephesians*, UBS, London, p.71: *you can learn about my understanding of the secret of Chrsit*; Sau: *you can come to learn how I regard…*

[37] I. Karavidopoulos, Comentariu la Epistolele către Efeseni, Filipeni,Coloseni şi Filimon, (în l. greacă) Tesalonic, 1981,p.138

[38] Traducerea lui ετεραις γενεαις prin *alte veacuri* (Gala Galaction şi Biblia sinodală, ediția curentă) nu este cea exactă, deşi este mai bună decât cea a Bibliei de la la 1688 şi a celei de la 1914 care traduc prin *alte neamuri*. Cea mai bună traducere ni se pare cea literală, adoptată de versiunea Bartolomeu Anania, adică prin *celelalte generații*, adică generațiile de până acum. Vezi: La Bible de Jerusalem: *aux hommes des temps passes.*

[39] Nu este vorba de proorocii Vechiului Testament, ci de profeții Noului Testament, acei creştinii care aveau harisma profeției şi se manifestau ca atare în întrunirile creştinilor (Cf. Efes. 2,20; 4,11; Cor.12).

bogăția lui Hristos, de nepătruns, şi să arăt[40] *tuturor care este iconomia tainei celei din veci ascunse în Dumnezeu, Ziditorul a toate, prin Iisus Hristos, pentru ca înțelepciunea lui Dumnezeu cea de multe feluri să se facă cunoscută acum, prin Biserică, începătoriilor şi stăpâniilor, în ceruri* (3,7-10). Preocupat să scoată în evidență că întreaga sa lucrare de propovăduire a Evangheliei se datorează harului lui Dumnezeu, Apostolul sporeşte contrastul, caracterizându-se pe sine ca *cel mai mic dintre toți sfinții*[41] şi multiplicând referirile la harul lui Dumnezeu şi la caracterul de taină al Evangheliei. În acelaşi timp, folosirea de către Apostol a expresiei la limita tautologiei[42] *iconomia tainei celei din veci ascunse în Dumnezeu* este determinată tot de dorința evidentă a Apostolului de a sublinia caracterul de nepătruns al acesteia şi că altă cale nu exista de a ajunge posesor al cunoştinței acesteia decât prin descoperire[43]. De remarcat faptul că şi în acest context, Sfântul Apostol Pavel identifică taina cu evenimentul istoric care a fost întruparea Fiului lui Dumnezeu, *taina lui Hristos* (3,4). De reținut, de asemenea, referirea pe care o face Sfântul Pavel la descoperirea care s-a făcut *sfinților apostoli şi prooroci*, arătând prin aceasta că nu are în vedere numai evenimentul minunat de pe drumul Damascului ce s-a întâmplat cu el, ci fenomenul mult mai general al descoperirii lui Dumnezeu prin Duhul. Fenomenul nu este limitat nici chiar la Apostoli şi la prooroci, ci este extins de Apostolul Pavel la toți creştinii, aşa cum afirmă scriind colosenilor: *Taina cea din veci ascunsă neamurilor, iar acum descoperită sfinților Săi*.[44] (Col.1,26)

Descoperirea prin Duhul

Cel mai important lucru pe care îl pune în discuție Sfântul Apostol Pavel, legat de comunicare dintre Dumnezeu şi oameni, nu este acela al descoperirii ci faptul că descoperirea se face prin Duhul. Este un aspect esențial la care Apostolul face referire atunci când invocă în epistolele sale descoperirea dumnezeiască. Despre descoperiri sau revelații s-a vorbit şi se mai vorbeşte încă mult, dar descoperirea prin Duh este proprie descoperirii lui Dumnezeu, aşa cum ne este prezentată în Noul Testament şi, în special, de Sfântul Apostol Pavel. Din acest mod de descoperire prin Duh vom desprinde câteva caracteristici fundamentale ale modului de comunicare[45] dintre Dumnezeu şi om. De aici decurg, aşa cum vom vedea, lucruri

[40] Nefericită traducere cu *descopăr* în acest context în care descoperirea este rezervată lui Dumnezeu. În original se foloseşte alt termen. Apostolul nu putea folosi pentru lucrarea sa termenul tehnic pe care-l foloseşte pentru a indica lucrarea lui Dumnezeu. Este vorba de φωτισαι care se poate traduce cu *să luminez,* cum traduce Biblia de la 1914 sau *să învederez* (Gala Galaction).

[41] ελαχιστοτερος este un apax legomeno pentru întreg Noul Testament, iar în literatura extrabiblică mai este folosit o singură dată. Apostolul forțează limba construind un nou superlativ cu deja superlativul ελάχιστος

[42] Ideea de ceva inaccesibil omului este subliniată în această formulare de câteva ori. Prima dată prin cuvântul *taină*, apoi prin afirmația că este *ascunsă* şi în fine prin adausul că este ascunsă *în Dumnezeu*.

[43] „Something that could not be known by men except by divine revelation"(Ceva ce nu poate fi cunoscut de om decât prin intermediul revelației dumnezeieşti). (Comentariu la un loc paralel din Col. 1, 26 - R. Bratcher and E. Nida, *A Traslators Handbook on Paul's Letters to the Colossians and to Philemon*, UBS, London, 1977, p.39.)

[44] Prin sfinți înțelegând, desigur pe creştini şi nu, eventual, cum propun unii exegeți (Lohmeyer) pe îngeri. Vezi I. Karavidopoulos, Com. la Col. p. 459: „Ca sfinți trebuie înțeleşi nu îngerii, ci creştinii, mădularele trupului lui Hristos". Această problemă priveşte contextul mai larg al fragmentului de care ne preocupăm. Aşa cum arată P.E.B. Allo în comentariul său, Apostolul se referă la creştini în general, lucru verificat şi de persoana întâia plural folosită de Pavel în vers. 10 (ημιν), 12 (ημιν, ημεις) Vezi: P.E.-B. Allo, *Saint Paul, Première Épitre aux Corinthiens,* p.45.

importante cu privire la problema cunoaşterii în general şi a cunoaşterii lui Dumnezeu în special.

Vorbind despre faptul că nimeni dintre oameni nu a ajuns la cunoaşterea tainelor lui Dumnezeu, Apostolul spune corintenilor*: Iar nouă ni le-a descoperit Dumnezeu* ***prin Duhul Său*** ,(1 Cor. 2,10). În aceeaşi termeni vorbeşte efesenilor despre descoperirea făcută apostolilor şi proorocilor: *Care, în alte veacuri, nu s-a făcut cunoscută fiilor oamenilor, cum s-a descoperit acum sfinţilor Săi apostoli şi prooroci,* ***prin Duhul*** *(Efes. 3,5).* Descoperirea prin Duhul o explică într-un anume fel Apostolul chiar în Epistola 1 Corinteni. Descoperirea tainelor cunoscute numai de Dumnezeu n-ar fi fost posibilă altfel decât prin Duhul pentru că, spune Sfântul Pavel, *Duhul pe toate le cercetează, chiar şi adâncurile lui Dumnezeu* (2,10). Pentru a convinge, Apostolul recurge la o analogie: *Căci cine dintre oameni ştie ale omului, decât duhul omului, care este în el? Aşa şi cele ale lui Dumnezeu, nimeni nu le-a cunoscut, decât Duhul lui Dumnezeu* (2,11). Aici, Apostolul scoate în evidenţă un lucru fundamental pentru tema noastră. Duhul este lăuntric lui Dumnezeu, tot aşa cum duhul omului este înlăuntrul omului. Prin urmare, cunoaşterea de care beneficiază Duhul lui Dumnezeu, ca şi duhul omului, este o cunoaştere rezultată din comuniune, din împărtăşire şi nu din comunicare, care, cel puţin în termeni umani, presupune distanţă. Duhul lui Dumnezeu cunoaşte cele ale lui Dumnezeu, chiar şi adâncurile Lui, pentru că este el însuşi părtaş acestora. Pentru această erminie pledează şi exegeza verbului *cercetează* din expresia *Duhul pe toate le cercetează*, *chiar şi adâncurile lui Dumnezeu*. Εραυνα[46]este un verb care presupune cunoaşterea de aproape şi care indică o cunoaştere exhaustivă. Din câteva alte texte noutestamentare, unde este folosit verbul, Ůreiese clar că este vorba despre o cercetare sinonimă cu pătrunderea în interiorul lucrului de cercetat, sau, poate mai corect ar fi, pătrunderea lucrului în sine, copleşirea lui. În Epistola către Romani citim: *Iar Cel ce cercetează inimile (*o` de. evraunw/n ta.j kardi,aj*) ştie care este dorinţa Duhului, căci după Dumnezeu El Se roagă pentru sfinţi* (Rom. 8,27). Acelaşi sens îl întâlnim şi în Apocalipsă: *şi vor cunoaşte toate Bisericile că Eu sunt Cel care cercetez rărunchii şi inimile (*o` evraunw/n nefrou.j kai. kardi,aj*) şi voi da vouă, fiecăruia, după faptele voastre* (Apoc. 2,23). În plus, se pare că este vorba de un atribut exclusiv al lui Dumnezeu, acela de a pătrunde chiar şi în cele mai ascunse sau profunde unghere ale fiinţei umane, în gândul şi în inima omului, şi a avea o cunoaştere exhaustivă a acesteia. Această cercetare a inimilor şi, în general, a omului lăuntric este o lucrarea directă a Duhului lui Dumnezeu. Duhul lui Dumnezeu cunoaşte nu numai cele ale lui Dumnezeu, ci, în egală măsură, cunoaşte şi cele ale omului.[47] Ceea ce ne interesează pe noi în momentul acesta este faptul că Duhul cunoaşte cele ale lui Dumnezeu, chiar şi adâncurile de nepătruns ale Acestuia şi că această cunoaştere nu este o cunoaştere de la distanţă ci este una care se datorează comuniunii depline. Duhul la care se referă Apostolul aici este Duhul Sfânt, pe care îl întâlnim în Noul Testament, şi mai ales în corpusul paulin, cu denumirea Duhul lui Dumnezeu.[48] Pnevmatologia paulină este foarte

---

[45] „După ce a vorbit despre înţelepciune în sine, Pavel trece la comunicarea acestei înţelepciuni făcută oamenilor de Duhul lui Dumnezeu" (P.E.-B. Allo, *Saint Paul, Première Épitre aux Corinthiens*, Paris, 1935, p.45)

[46] Traducerile româneşti redau prin *cercetează,* cu excepţia Noului Testament de la Bălgrad şi a Bibliei de la 1914 care traduc prin *cearcă*, traducere care deşi pare mai îndepărtată de original este mai expresivă şi poate chiar mai exactă, sugerând tocmai cercetarea prin experienţa proprie a lucrului de cercetat, prin experienţă. A se vedea şi variantele propuse, de exemplu, de Biblia de la Jerusalim *l'Esprit, en effet,* ***sonde*** *tout, jusqu'aux profondeurs de Dieu* sau Allo *Car l'Esprit* ***scrute*** *toute chose, meme les profondeurs de Dieu,* ambele implicând cunoaşterea prin vederea de aproape.

[47] Dumnezeu cunoaşte inimile noastre (Luca 16,15); Dumnezeu este mai mare decât inima noastră şi ştie toate (1 Ioan 3,20).

[48] Matei 12,28; Rom 8,9; Vezi şi 1 Cor. 7,40; 12,3; 2 Cor. 3,3; Filipeni 3,3 1 Petru 4,14.

dezvoltată. Nu vom putea să ne extindem în tratarea acesteia. În contextul lucrării de faţă va trebui să consemnăm ceea ce Apostolul scoate în evidenţă în fragmentul din 1 Corinteni, dar şi în alte epistole ale sale, legat de funcţia importantă pe care o împlineşte Duhul lui Dumnezeu în procesul de comunicare dintre Dumnezeu şi om, de unde decurge şi specificul acestei comunicări, specificul modalităţii de comunicare.

Nota specifică, esenţială pentru gnoseologia teologică şi pentru ermineutica biblică, este aceea pe care o descrie Apostolul Pavel în capitolul al II-lea din Epistola întâia către Corinteni şi priveşte comunicarea între Dumnezeu şi om prin mijlocirea Duhului lui Dumnezeu. Am constatat până acum că cele ale lui Dumnezeu, între care Taina cea de nepătruns şi de neînţeles a iconomiei dumnezeieşti prin Iisus Hristos, nu sunt accesibile înţelepciunii omeneşti, fiind cunoscute numai de Duhul lui Dumnezeu, adică de numai de Dumnezeu Însuşi. În aceste condiţii, singura posibilitate a omului de a ajunge la cunoaşterea şi la înţelegerea celor dumnezeieşti, a înţelepciunii dumnezeieşti şi a tainelor dumnezeieşti, este ca acestea să fie făcute cunoscute omului de către Duhul. Cum se realizează, însă această încunoştiinţare a omului despre cele dumnezeieşti de către Duhul lui Dumnezeu? Răspunsul la această întrebare, oferit de Apostolul Pavel în fragmentul analizat, este unul care ar trebui să stea la baza hermeneutice teologice şi biblice.

După ce face afirmaţia că *Cele ale lui Dumnezeu, nimeni nu le-a cunoscut, în afară de Duhul lui Dumnezeu* (2,11), Apostolul Pavel scrie: *Iar noi n-am primit duhul lumii, ci Duhul cel de la Dumnezeu, ca să cunoaştem cele dăruite nouă de Dumnezeu* (2,12). În acest verset este cuprinsă afirmaţia fundamentală: aceea că Pavel şi cei împreună cu el, creştinii în general, au primit Duhul lui Dumnezeu şi acesta este cel care mijloceşte cunoaşterea lui Dumnezeu de către oameni. Este, de fapt, impropriu spus *mijloceşte*, pentru că, aşa cum am văzut, cunoaşterea este una nemijlocită, prezenţa Duhului lui Dumnezeu înlăuntrul Apostolului şi a creştinilor face posibilă cunoaşterea lui Dumnezeu şi tainelor lui Dumnezeu prin împărtăşire de Duhul lui Dumnezeu, prin experienţa directă a Acestuia. Menţiunea pe care o face Apostolul privitoare la faptul că nu a primit *duhul lumii acesteia*, care nu era absolut necesară, este determinată de contextul în care Sfântul Pavel dezvoltă tema descoperirii prin Duhul în contrast cu lumea şi cele ale lumii şi cu ştiinţa despre acestea şi, desigur, pentru a întări, odată în plus afirmaţia că Evanghelia sa şi propovăduirea sa nu au nimic comun cu înţelepciunea acestei lumi[49] şi, prin urmare, nici el însuşi nu poate fi apreciat în spiritul acestei lumi. Menţiunea aceasta are şi rolul de a sublinia faptul că Duhul pe care l-a primit Apostolul şi în virtutea căruia propovăduieşte Evanghelia lui Hristos nu ţine de ordinea naturală[50], ci aparţine unei alte ordini, total distinctă şi diferită de cea dintâi. În acelaşi timp, expresia *Duhul cel de la Dumnezeu* este interpretată de întreaga tradiţie exegetică în sensul referirii la persoana, cea una din Sfânta Treime, a Sfântului Duh. De altfel, textul acesta este folosit de Părinţii Bisericii pentru a argumenta dumnezeirea Duhului Sfânt.[51] Referindu-se la

---

[49] „Duhul lumii numeşte Pavel aici înţelepciunea omenească." (Teofilact al Bulgariei, op. cit. p.397)

[50] „un esprit qui n'est pas de l'ordre des choses naturelles, qui n'est pas l'esprit du monde, cet esprit encore si actif, malheureusement, chez les Corinthiens…" (P.E.B. Allo, *op. cit.*, p. 46).

[51] „Că Duhul este din Dumnezeu a fost afirmat cu tărie de Apostol, care spune că am primit Duhul cel de la Dumnezeu." (Sfântul Vasile cel Mare, *Adversus Eunomium* 29.733.11

„Că ci Fiul din (de la) Tatăl a ieşit, cum spune Scriptura, şi Duhul din (de la) Dumnezeu şi de la Tatăl purcede" (Sf. Grigorie de Nyssa, *De oratione dominica orationes* v 262.30

„A arătat, prin aceasta, că Preasfântul Duh nu este parte (nu aparţine) din creaţie, ci îşi are existenţa din Dumnezeu. Aceasta spune cînd scrie noi nu am luat duhul lumii, adică în loc să spună nu am luat duh creat. Apoi, nici prin vreun înger nu am primit descoperirea, ci chiar Duhul care purcede din Tatăl ne-a învăţat tainele cele ascunse." (Teodoret, *Interpretatio in xiv epistulas sancti Pauli* 82.244).

persoana Sfântul Duh, Apostolul are în vedere o cunoaştere rezultată dintr-o relație, dintr-o întâlnire-comuniune personală cu Duhul lui Dumnezeu. Aspectul acesta este iarăşi fundamental, pentru că, astfel, se evită riscul interpretării imanentist-panteiste a comuniunii omului cu Dumnezeu. În acelaşi timp, se afirmă posibilitatea reală a întâlnirii omului cu Dumnezeu şi a cunoştinței care decurge din această întâlnire. Apostolul Pavel insistă tocmai asupra faptului că nu există nici un fel de intermediar între Dumnezeu şi om, cei doi întâlnindu-se datorită sălăjluirii Duhului lui Dumnezeu înlăuntrul omului. Nu întâmplător, exegeții rețin din discursul Apostolului, că acesta exclude ca rolul de intermediar să fie fost jucat de îngeri.

O altă întrebare care se pune legat de afirmația de mai sus a Apostolului este aceea dacă Sfântu Pavel are în vedere un moment anume al primirii Duhului lui Dumnezeu. Această întrebare este presupusă de verbul *am primit*. Aşadar, când şi, s-ar mai putea adăuga, cum *am primit*? Comentatorii nu se apleacă direct asupra acestei întrebări. Unii răspund indirect, vorbind despre aceea că Apostolul Pavel se referă aici prin *noi* la toți creştinii, prin urmare, momentul primirii Duhului Sfânt este, fără îndoială, botezul acestora.[52] Din scrierile pauline deducem această legătură a primirii Duhului lui Dumnezeu cu botezul. Teologia baptismală pe care Apostolul o dezvoltă cu deosebire în Epistola către Romani (cap. 6-8), aşează botezul la baza vieții celei înnoite, a viețuirii după har a omului nou. Aici, Sfântul Apostol Pavel face afirmația foarte clară şi repetată că *Duhul lui Dumnezeu locuieşte* în creştini. În acest context, este dezvoltată pnevmatologia paulină, conform căreia Duhul lui Dumnezeu este acelaşi cu Duhul lui Hristos, este Duhul prin care Dumnezeu a lucrat iconomia dumnezeiască cea întru Hristos Iisus şi prin care, de asemenea, lucrează îndreptarea şi înnoirea vieții în oameni: *Dar voi nu sunteți în carne, ci în Duh, dacă Duhul lui Dumnezeu locuieşte în voi*[53]*. Iar dacă cineva nu are Duhul lui Hristos, acela nu este al Lui. Iar dacă Hristos este în voi, trupul este mort pentru păcat; iar Duhul, viață pentru dreptate. Iar dacă Duhul Celui ce a înviat pe Iisus din morți locuieşte în voi, Cel ce a înviat pe Hristos Iisus din morți va face vii şi trupurile voastre cele muritoare, prin Duhul Său care locuieşte în voi.* (Rom. 8, 9-11)[54] Nu există nici o îndoială asupra faptului că este un singur Duh, care sălăjluieşte în Dumnezeu-Tatăl ca şi în Iisus Hristos, Dumnezeu-Fiul şi care, de asemenea, sălăjluieşte în creştini, prin botez. Duhul lui Dumnezeu, lucrător în Hristos devine lucrător şi în oameni, realizând, astfel înfierea acestora şi făcându-i părtaşi darurilor de care beneficiază Fiul lui Dumnezeu, devenind ei înşişi fii: *Căci nu ați primit un duh al robiei, ca din nou să vă temeți, ci Duhul înfierii L-ați primit, rin care strigăm: Avva! Părinte! Însuşi Duhul mărturiseşte împreună cu duhul nostru că suntem fii ai lui Dumnezeu. Iar dacă suntem fii suntem şi moştenitori – moştenitori ai lui Dumnezeu şi împreună-moştenitori ai cu Hristos, dacă pătimim împreună cu El, ca împreună cu El să ne şi preamărim* (Rom. 8,15-17). Este vorba de o constantă a teologiei pauline al cărui ecou puternic îl întâlnim şi în textul de la 1 Corinteni, capitolul 2, care ne preocupă în lucrarea de față. Am citat mai mult din Epistola către Romani, tocmai pentru a semnala pnevmatologia foarte clară a Sfântului Apostol Pavel, care vine să confirme interpretarea de fond a discursului paulin din 1 Corinteni.

„Duhul Sfânt cel de la Dumnezeu, adică cel de o ființă cu Dumnezeu li Tatăl, şi care purgede din ființa şi din ipostasul Tatălui, pe acela l-am primit învățător". (Teofilact al Bulgariei, op.cit. p.397-398)

[52] „Nous, s'est-à-dire tous les croyants, tous les baptisés, nous avons reçu .. l'esprit qui est de Dieu, qui vient de Dieu" (P.E.B. Allo, *op. cit.*, p. 46).

[53] „Duhul lui Dumnezeu locuieşte în voi, creştinii botezați, de aceea nu sunteți în trup, ci în Duh" (Teofilact al Bulgariei,op. cit. p. 183

[54] Rom. 8,9-11.

Diversitatea şi unitatea darurilor în Biserică
(Epistola 1 Corinteni, cap. 12)

INTRODUCERE

Enunțarea temei

Cursul nostru îşi propune să se ocupe cu o temă de teologie nou-testamentară, mai concret, cu o temă de teologie paulină, pe care am intitulat-o: *Diversitate şi unitate*. Titlul reprezintă reducerea la principiu a unei probleme concrete, aceea a *Diversității şi unității darurilor duhovniceşti*, abordată de Sf. Pavel într-un discurs foarte elaborat în prima sa epistolă către Corinteni (cap. 12) şi reluat în rezumat în epistola către Romani (tot în cap. 12).

Definirea termenilor

Diversitatea este definită în primul rând de nota distinctă sau diferită a lucrurilor dintr-o anumită categorie. Ceea ce face să se distingă ceva în raport cu altceva. Diversitatea este „caracterul sau însuşirea a ceea ce este divers („care prezintă aspecte, trăsături variate, diferite". Sinonime: varietate, felurime; diferit, variat, felurit" (DEX). Cred că este foarte util pentru înțelegerea unei noțiuni, considerarea acesteia prin raportare la noțiunile în funcție de care se definesc. Considerarea sinonimelor şi a antonimelor este o cale de a defini orice noțiune. Vom încerca acest lucru.

a. *Diversitatea şi specificitate.* Prima notă definitorie a diversității este *specificitatea* sau *particularitatea.* Ceea ce face diferența sau ceea ce face ca un lucru să se distingă de altul sunt trăsăturile lui specifice sau particulare, ceea ce-l particularizează în raport cu alt lucru, ceea ce este diferit, altfel.

b. *Diversitate şi unicitate sau alteritate.* Într-un anume fel, diversitate punctează unicitatea sau alteritatea unui lucru sau unei realități prin raportarea acesteia la lucrurile sau realitățile care aparțin aceleaşi categorii. Diversitatea este o condiție a identității proprii. Dacă între două lucruri nu există nici o diferență ele nu pot fi identificate separat, decât împreună. În acest caz, se spune că nu au identitate. Identitatea este dată întotdeauna de nota specifică, la toate nivelurile. Făptura vie o identifici prin faptul că se mişcă (se naşte, creşte şi moare) spre deosebire de făptura care nu are viață (piatra, de ex..). Pe animale le identifici între făpturile vii, prin ceea ce le diferențiază de plante, de exemplu. Mamiferele sunt identificate între animale prin ceea ce le diferențiază de celelalte, faptul că nasc pui vii şi-i hrănesc cu laptele lor. Omul se identifică de celelalte mamifere prin ceea ce-l diferențiază de acestea: poziție verticalo, gândire, limbaj articulat etc. Bărbatul se identifică prin ceea ce are el diferit față de femeie. Fiecare om este diferit de ceilalți, este unic, de fapt. Omul este diferit în toate de ceilalți oameni, deşi întru toate este asemenea celorlalți. Pentru a identifica un om, ar trebui să-i numim nu câteva caracteristici specifice, ci pe toate, lucru care ar fi imposibil. De aceea, singura modalitate de a identifica un om este de a-i da un nume. Îl putem identifica Prin intermediul numelui sau prin intermediul altor nume de referință pentru respectivul (ale părinților, fraților sau prietenilor). Paradoxal *identitatea şi*

alteritatea şi unicitatea sunt noţiuni sinonime. Identitatea nu este dată de ceea ce este identic, ci de ceea ce este diferit.

c. *Diversitate şi categorie (specie)*. A doua notă caracteristică principală a diversităţii este *apartenenţa comună* la o categorie sau specie comună a lucrurilor considerate ca diferite, considerarea lor din perspectiva unei categorii comune. Pentru a vorbi despre diversitate trebuie să considerăm lucrurile diverse în funcţie de un gen proxim sau de o categorie comună. Putem vorbi despre diversitatea oamenilor, raportându-ne la categoria *om.* Nu putem vorbi despre diversitatea oamenilor şi a animalelor la un loc, decât raportându-le la o categorie, evident mai largă care îi cuprinde şi pe oameni şi celelalte animale. Putem vorbi despre *diversitatea* mamiferelor raportând şi pe om şi animalele la categoria mamiferelor.

d. *Diversitate şi identitate.* În creaţie nu exist, însă, identitate absolută la nici un nivel. La nivelul creaţiei în forma ei neprelucrată, nu putem vorbi aşadar despre două sau mai multe lucruri absolut identice. Două frunze nu se aseamănă: există un detaliu în care se diferenţiază. Cu atât mai puţin doi oameni. Există întotdeauna o mulţime de detalii cu relevanţă mai mare sau mai mică pentru identitatea fiecăruia şi pentru diversitatea omenirii. În această situaţie, relaţia dintre diversitate şi identitate este una de exclusivitate reciprocă. Acolo unde este identitate absolută nu poate exista diversitate, iar acolo unde este diversitate nu poate exista identitate absolută. În lumea creată de Dumnezeu nu există identitate absolută, ci diversitate absolută, fiecare componentă a lumii create fiind în felul ei unică. Perspectiva are în vedere considerarea exterioară a lucrurilor. Cred că, în ceea ce priveşte lume moleculară, componentele organelor sau ale organismelor, este posibil să aflăm, elemente identice. Noi avem în vedere însă făpturile în întregimea lor.

e. *Diversitate şi asemănare.* În schimb stau împreună, în mod necesar, *diversitatea şi asemănare.* Lucrurile diverse sau variate sau felurite sunt în mod necesar şi asemănătoare într-un procent foarte mare. Asemănarea şi diversitatea sunt concepte care se definesc reciproc: asemănare presupune diversitatea, iar diversitatea presupune asemănarea. Asemănarea indică tocmai lipsa identităţii absolute dintre două sau mai multe lucruri.

f. *Diversitate şi pluralitate.* O a treia notă caracteristică a diversităţii este *pluralitatea* sau *multitudinea*. Nu putem vorbi despre diversitate decât având în vedere un număr mai mare de lucrări sau realităţi care aparţin unei categorii unitare. Diversitatea include pluralitatea sau multitudinea. Pluralitatea sau multitudinea este o componentă necesară a diversităţii dar nu suficientă. O mulţime, deci o pluralitate, poate fi alcătuită din componente identice sau diverse. Putem vorbi despre diversitate în situaţia în care lucrurile componente ale unei mulţimi nu sunt identice sută la sută, ci au, fie şi cele mai mici detalii care le diferenţiază.

g. *Diversitate şi egalitate*. Diversitatea sau diferenţa pare a fi o realitate necompatibilă cu egalitatea. Egalitatea este un concept mult folosit în epoca modernă. Până la obsesie. Se pune întrebarea dacă şi în ce termeni două lucruri, aparţinând aceleaşi categorii, sunt egale, din moment ce sunt diferite: dacă un om scund este egal cu unul înalt, sau unul slab cu unul puternic etc. Sigur problema egalităţii este una foarte complexă. În principiu vorbind, diversitatea pare a exclude egalitatea. Dacă diversitatea este o realitate absolută însemnă că şi egalitatea este exclusă la modul absolut. Vom relua tema la paragraful privind importanţa şi actualitatea temei, precum şi în analiza propriu-zisă a textului paulin.

h. *Diversitate şi ierarhie valorică*. O altă problemă care apare când discutăm despre diversitate, ca şi despre egalitate, este existența unei ierarhizări valorice. Se pune întrebarea în ce măsură, din punct de vedere valori, diversitatea presupune şi o ierarhie valorică?

i. *Diversitate şi unitate*. Aceeaşi întrebare se pune şi în cazul unității. Dacă şi în ce măsură este posibilă unitatea între realități sau lucruri diferite. Cum pot fi uniți oamenii diferiți. Funcționează diversitatea ca un obstacol în calea unității? Care sunt resorturile şi care ar fi măsura unității pentru lucrurile diverse? Există şansa unității absolute pentru realitățile diferite prin firea lor? Logic ar fi, şi în această situație, ca unitatea sa fie afectată iremediabil de diversitate

j. *Limitele diversității*. Am afirmat caracterul absolut al diversității la nivelul lumii create. Întrebare foarte importantă care mai trebuie pusă este dacă orice lucru sau realitate diferită ține de diversitatea dată a creației. Logica ne spune că nu mai putem vorbi despre diversitate atunci când avem de-a facă cu stări de cădere de la normalitate, de pervertire sau degradare. Un om bolnav nu reprezintă o diversitate, ci o stare de cădere de la normalitate. Problema este extrem de importantă, în contextul în care diversitatea este invocată ca bază pentru apologia formelor decadente de manifestare; vezi homosexualitatea, etc. În ceea ce priveşte limitele diversității, aşadar, acestea se identifică cu limitele normalității, sau în termeni negativi, limitele diversității sunt date de păcat şi de erezie, diversitatea se termină acolo unde începe

Concluzie: Diversitatea înseamnă punctarea particularităților sau a notelor specifice care pun în evidență specificitatea, unicitatea sau alteritatea unui lucru prin raportarea la lucrurile care aparțin aceleiaşi categorii. Nu putem vorbi despre diversitate decât luând în considerare în acelaşi timp specificitatea şi trăsăturile comune, unicitatea şi unitatea

Argument

1. *Tema nu a fost tratată*. Mai concret, tema nu a fost tratată din perspectiva generică, adică a reducerii ei la principiu, aşa cum propunem noi acum. Ea a fost tratată în comentariile exegetice la 1 Corinteni sau în studii care tratează tema în contextul concret al epistolei, adică tema diversității sau împărțirii darurilor duhovniceşti şi unitatea acestora, având ca pretext situația creată în sânul comunității din Corint din pricina disputei cu referire la superioritatea unor daruri duhovniceşti față de altele. Scopul nostru este ca, plecând de la analiza temei concrete să ajungem la tratarea principială a temei, cu titlu generic: *Diversitate şi unitate*. Aşadar, un motiv puternic pentru tratarea temei este faptul că nu a fost suficient tratată, deşi, aşa cum vom vedea constituie una din temele fundamentale ale teologiei pauline. Motivele pentru care nu a fost în atenția teologilor sunt uşor de identificat. Întâi de toate, tema noastră nu pare a fi o temă teologică prin excelență. Catalogul temelor teologice – chiar şi în cazul teologiei biblice pauline – cuprinde pe bună dreptate Hristologia, soteriologia, pnevmatologia, eclesiologia, eshatologia etc. Pentru că nu a fost cotată ca temă teologică, problema diversității şi unității darurilor nu apare tratată în tratatele de teologie biblică decât în cadrul eclesiologiei, dar nu ca diversitate, ci mai curând ca pluralitate "un trup şi multe mădulare". Ori, diversitatea presupune pluralitatea dar înseamnă ceva mai mult, specificitate. O temă ca cea care consideră raportul dintre diversitate şi unitate nu putea fi prioritară, dacă lucrurile sunt privite din punctul de vedere al tematici teologice majore. Şi totuşi, tema noastră nu este una lipsită de importanță. Odată redusă la principiu tema devine extrem de importantă exprimând un

principiu fundamental în funcție de care sunt înțelese toate temele majore ale teologiei biblice: triadologia, cosmologia, antropologia, eclesiologia etc.

2. Aşadar, redusă la principiu, tema raportului dintre diversitate şi unitate, ca de altfel şi cea a raportului dintre diversitate şi egalitate, dobândeşte o însemnătate deosebită, de care depinde justa înțelegere a tuturor lucrurilor. Îndrăznim să afirmăm că este o *temă fundamentală*. Problema diversității o întâlnim absolut la toate nivelurile existenței, ale existenței celei necreate, dumnezeieşti, şi ale existenței create.
   a. Întâi de toate, diversitatea este întâlnită în sânul Sfintei Treimi. Numele diferite ale fiecăreia dintre celei Trei Persoane ale Sfintei Treimi, confirmă diversitatea dintre acestea. Diversitatea reflectată în denumirile specifice fiecărei persoane este regăsită şi în iconomie, în manifestările acestora în istoria lumii. Există o diversitate de vocații (aceea de Tată, aceea de Fiu, aceea de Duh Sfânt), căreia corespunde o diversitate de lucrări (Tatăl ca izvor al deciziei, Fiul ca împlinitor al voii Tatălui, Sfântul Duh ca Cel întru care se săvârşesc toate). Discursul evanghelic pune în evidență cu pregnanță această diversitate sau alteritate a celor trei Persoane ale Sfintei Treimi (a se vedea, mai ales Evanghelia după Ioan).
   b. Diversitatea este, de asemenea, o componentă esențială a lumii create, aşa cum arătam mai sus. Este important de văzut care este izvorul, care suportul şi care funcționalitatea şi finalitatea acestei diversități

3. *Tema este şi foarte actuală*. Există o întreagă problematizare culturală, socială, politică, ideologică legată de raportul dintre diversitate şi unitate, dintre diversitate şi egalitate. Diversitatea – fără limite – este o componentă a creației, unitatea este o necesitatea şi o aspirație a lumii întregi şi a omului. La fel şi egalitatea. Nu este cazul să mai aducem argumente. Unitatea şi egalitatea, pe de o parte, sunt imperative ale epocii noastre, iar diversitatea, citită mai ales din perspectiva individualismului (drepturile individului), este de asemenea un loc comun. Apare astfel foarte des tensiunea dintre acestea, sau neputința de a împăca diversitatea şi unitatea, sau diversitatea şi egalitatea. Cultura dominantă a zilelor noastre oscilează între diversitate sau unitate, între diversitate sau egalitate, accentuând, uneori, mai curând cel de-al doilea termen al binoamelor invocate(unitate şi egalitate) în dauna diversității, iar alteori, invers. A se citi această problemă în conexiune cu tensiunea dintre individ şi comunitate, de ex. Toate sistemele politice şi asociațiile civice se luptă mai curând pentru egalitate şi uniformitate şi mai puțin pentru diversitate. Echilibrul este extrem de greu de ținut. Paradigma culturală care domină epoca şi lumea noastră pare a nu vedea unitate decât în unu (sisteme unitare, centralizate în care toți se supun unui singur centru de putere) şi egalitatea decât în uniformitate sau nivelare. Întrebarea ar fi: cum putem realiza unitatea şi egalitatea (şi funcționalitatea se înțelege) fără să afectăm diversitatea, adică pluralitatea şi specificitate. O provocare foarte concretă o reprezintă integrarea României în Uniunea Europeană. În acest context au apărut foarte multe dezbateri privind riscul pierderii specificității odată cu unirea României cu Europa.

4. Discursul Sfântului Apostol Pavel din cap. 12 al Epistolei 1 Corinteni este un răspuns teologic la problema diversității, a tensiunii dintre diversitate şi unitate, dintre diversitate şi egalitate, dintre eventuala ierarhizare valorifică pe care o presupune diversitate şi unitate sau egalitate.

Surse

Sursă principală sau izvorul informațiilor în funcție de care vom elabora tema este discursul Sfântului Apostol Pavel din cap. 12 al Epistolei 1 Corinteni (1 Cor.12,1-31). Aici avem, într-adevăr un discurs dezvoltat şi unitar al Sf. Apostol Pavel pe tema diversității darurilor duhovniceşti în Biserică şi a suportului sau bazei unității acestor daruri diferite.

Studiul nostru se va concentra asupra acestui text, deşi mai aflăm tema tratată tot de Sf. Pavel şi în alte epistole. A se vedea Epistola către Romani (tot capitolul 12, 1-21), unde Apostolul reia în rezumat tema exact în contextul şi în termenii în care o face în 1 Corinteni. De asemenea, în Epistola către Efeseni (4,1-31), unde Sf. Pavel dezvoltă imaginea Bisericii ca trup al lui Hristos.

Desigur, discursul din 1 Corinteni 12 reprezintă o bază importantă – poate cea mai importantă - pentru analiza raportului dintre diversitate şi unitate, dintre diversitate şi egalitate dar nu este singurul. Tot la Sfântul Apostolul Pavel, întâlnim în alte contexte abordarea temei. De exemplu: cap. 7 din 1 Corinteni, unde Apostolul pune față în față diferite categorii sociale: bărbatul şi femeia, pe cei căsătoriți şi fecioarele etc., soluționându-le pe baza aceluiaşi principiul al diversității darurilor. Sau în multe din secțiunile parenetice ale epistolelor sale, unde, de asemenea, se referă la diferite categorii sociale şi la raportarea lor reciprocă (vezi, de exemplu: Coloseni, cap. 3 - *Şi v-ați îmbrăcat cu cel nou, care se înnoieşte, spre deplină cunoştință, după chipul Celui ce l-a zidit* 3,10*, Unde nu mai este elin şi iudeu, tăiere împrejur şi netăiere împrejur, barbar, scit, rob ori liber, ci toate şi întru toți Hristos 3,11;* Efeseni, cap. 6 - *...ştiind că* ***Domnul lor şi al vostru*** *este în ceruri şi că la El nu încape părtinire.* 6,9)

Bibliografie

1. Diferite ediții ale Sfintei Scripturi. Se va folosi programul *Bible Works* pentru textul original şi pentru edițiile în limbi străine şi diferitele ediții tipărite în limba română, precum şi pentru dicționarele biblice şi pentru gramatica limbii Noului Testament.
2. Exegeză patristică: Sf. Ioan Gură de Aur, *Tâlcuire la Epistola întâi către Corinteni*, Trad. de Arhim Theodosie Athanasiu (1908) şi revizuită de Constantin Făgețean, Editura Cartea ortodoxă, Bucureşti, 2005
3. Exegeză contemporană:

Savvas Agouridis, *Epistola întâia către Corinteni a Sfântului Apostol Pavel*, Thesalonic, 1982 (în l. greacă nouă)

Paul Ellingworth and Howard A. Hatton, *Paul's First Letter to the Corinthians*, UBS Handbook Series, New York, 1994,

James L. Price, The *First Letter of Paul to the Corinthians, pag. 795-812,* în *The Interpreters one-volume Commentary on the Bible,* Abingdon Press, Nashville, 1990

Contextul general

Contextul general al Epistolei 1 Corinteni în care se încadrează discursul din cap. 12 despre împărțirea darurilor

Epistola 1 Corinteni abordează o serie de probleme cu care se confruntă Biserica din Corint, comunitate creştină întemeiată de Sf. Pavel. Între aceste probleme, cele mai importante par să fi fost:

1. Apariția grupărilor partizane prin polarizarea creştinilor în jurul unor personalități (Pavel, Petru, Apollo), probleme sociale, precum relațiile dintre soți, statutul fecioarelor şi al

văduvelor; o anumită stare de dezordine la adunările creştinilor, generată de disputarea sau revendicarea unor slujiri sau întâietăţi în sânul comunităţii sau de neclarităţi privind rolul bărbatului şi al femeii în cult, dispute privind învierea. Între aceste probleme, despre care Pavel ia cunoştinţă de la distanţă fie prin scrisori ale corintenilor, fie prin trimişi ai acestora, se află şi disputa privind darurile duhovniceşti (harismele) care se manifestau din belşug în sânul comunităţii, eventuala ierarhizare a acestora şi tensiunile generate de sentimentele de superioritate şi respectiv inferioritate care decurgeau dintr-o prea omenească percepţie a acestei ierarhii.

2. Inerţia încă prezentă a mentalităţii păgâne şi neasimilarea completă şi fermă a perspectivei Evangheliei asupra vieţii personale şi comunitare reflectată în atitudine faţă de unele imoralităţi (incestiosul, desfrânarea), disputa privind consumarea idolotitelor, percepţia unor probleme sociale ca relaţiile dintre soţi, statutul fecioarelor şi al văduvelor, raportul dintre sclavi şi stăpâni, îndoieli privind învierea trupurilor etc. Acestei inerţii se datorează şi percepţia prea lumească a diferenţelor şi a eventualei ierarhii între darurile duhovniceşti.

3. Toţi comentatorii sunt de acord că scopul principal al Epistolei 1 Corinteni este de a **salvgarda unitatea comunităţi**, lucru fundamental pentru caracterul ecclesial al acesteia. Biserica înseamnă sinaxa, adunarea, tuturor în Hristos. Ruperea unităţii echivalează cu afectarea eclesialităţii. Una din problemele care crea tulburări – pe lângă multe altele - era şi **disputa privind darurile duhovniceşti**, dacă unele sunt superioare altora şi dacă trebuie râvnite cele superioare.

Contextul imediat

Ipoteza A: Capitolul 12 se încadrează într-o unitatea textuală mai mare. După unii exegeţi, această unitate este formată din cap. 11-14 care tratează mai multe aspecte privind ordinea în Biserică în timpul cultului (S. Agouridis intitulează această unitate *Teme privind ordinea în timpul cultului, al slujbelor;* op. cit. pag.26*)*. În acest caz, Apostolul abordează problema harismelor ca pe o problemă ce privea ordinea la cult, alături de aspecte privind ţinuta bărbaţilor şi a femeilor la cult sau privind unele dezordini din timpul Cinei Domnului-Sf. Euharistii (vezi cap. 11).

Ipoteza B: După alţi exegeţi această unitate este formată numai din capitolele 12-14 şi tratează exclusiv tema *Darurilor duhovniceşti*, interpolând binecunoscutul imn al iubirii din cap. 13; (Paul Ellingworth and Howard A. Hatton, *Pauls First Letter to the Corinthians*, UBS Handbook Series, New York, 1994, pag. 3 şi pag.271: "There are several indications that a new major section begins at this point. The word translated *concerning* is used to mark a new section in 7,1, 25; 8,1, 16,1. As in 1,10 and elsewhere, brethren indicates a new theme". În acest caz, problema harismelor nu priveşte numai ordinea din timpul cultului, ci constituie o temă autonomă care priveşte viaţa bisericească în ansamblu a creştinilor din Corint.

Motivul discursului

Ceea ce determină pe Sfântul Apostol Pavel să introducă în Epistola sa către creştinii din Corint şi problema darurilor duhovniceşti este o posibilă tulburare provocată în sânul comunităţii generată de disputa dintre creştini privitoare la ierarhia valorică a darurilor duhovniceşti. Sf. Ioan Gură de Aur ne prezintă foarte clar situaţia. El pleacă de la constatarea că în vremea lui era greu de înţeles darurile duhovniceşti pentru că ele nu mai erau prezente în viaţa Bisericii aşa cum se întâmpla în Biserica primară:

> „ Ce se întâmpla atunci: Când cineva se boteza, de îndată vorbea în limbi, şi nu numai că vorbeau în limbi, ci mulţi chiar profeţeau, iar unii arătau şi alte multe şi mari puteri. Deoarece, venind de la idoli la credinţă, fără să cunoască nimic lămurit şi fără să fi fost crescuţi cu cărţile Vechiului Testament, botezându-se primeau deîndată Duhul Sfânt.

Nu puteau însă să vadă pe Duhul deoarece era nevăzut şi de aceea harul le dădea o dovadă perceptibilă simţurilor a acelei lucrări. Astfel, unul vorbea în limba perşilor, altul în aceea a romanilor, altul în a indienilor, altul o altă limbă. Se făcea astfel văzut celor din afară (necreştinilor) că în cel care vorbea era Duhul. Pentru aceea şi zice mai jos *că fiecăruia se dă arătarea Duhului spre folos* numind darurile duhovniceşti *arătare a Duhului.* Şi Apostolii primeau un astfel de semn la început, dar şi cei care credeau primeau darul de a vorbi în limbi, şi nu numai pe acesta, ci multe altele: mulţi înviau morţi, alţii scoteau demoni, şi multe astfel de lucruri minunate. Primeau deci harisme, unii mai mici alţii mai mari. Cea mai mare dintre toate era vorbirea în limbi. Acesta a şi fost pricina certurilor (scindării) dintre ei, nu doar prin natura lui, ci mai ales din pricina ingratitudinii celor care-l primeau. Cei care primeau darurile cele mai mari se mândreau către cei care primeau daruri mai mici, iar aceştia, la rândul lor, se supărau şi erau invidioşi pe cei care aveau harisme mari. … Deoarece se răneau de moarte din cauza aceasta, deoarece dispărea dragostea dintre ei, Apostolul depune multă strădanie pentru a îndrepta lucrurile.

Astfel de vrajbă s-a întâmplat şi la Roma, însă nu atât de mare. De aceea şi în epistola sa către Romani atinge acest subiect, dar foarte pe scurt şi nu atât de clar… Acelora, însă, deoarece nu era atât de avansată boala scindării (separării) şi nerecunoştinţei le-a vorbit aşa. Aici vorbeşte însă cu multă apăsare, deoarece patima lor era mare.

Dar nu numai aceasta îi tulbura, ci erau şi mulţi ghicitori acolo, deoarece cetatea era mai păgână (ca altele) şi împreună cu altele îi tulbura şi-i amăgea şi aceasta. De aceea la început vorbeşte şi despre profeţie şi despre ghicit. Este motivul pentru care primeau şi darul de a deosebi duhurile, pentru a discerne şi a cunoaşte, cine vorbeşte de la duhul cel curat şi cine de la duhurile necurate. Deoarece nu era posibil să se facă imediat dovada celor spuse, din moment ce profeţia se verifică nu atunci când este făcută, ci atunci când se împlineşte, nu era uşor să se constate care era profet adevărat şi care era profet mincinos." (Comentariu la 1 Corinteni, ediţia originală EPE 18B, pag. 239-242; trad. rom. Cit. pag.300-301

Structura capitolului 1 Corinteni 12

- Introducere 12,1-3
- Diversitatea şi unitatea darurilor 12,4-11
- Comparaţia cu trupul şi mădularele 12,12-26
- Biserica –Trupul lui Hristos şi diversitatea slujirilor 12,27-30
- Încheiere. Soluţia ideală pentru depăşirea tensiunilor - iubirea 12,31-31,1 ş.u.

Logica discursului

- Privitor la problema darurilor duhovniceşti, Apostolul,
- plecând de la premiza că, odată cu părăsirea vieţii idolatre, credinţa lor în Hristos este întemeiată în Duhul Sfânt,
- Legitimează diversitatea darurilor, a slujirilor şi a lucrărilor, arătând că toate izvorăsc din acelaşi izvor, care este Duhul Sfânt. Toate sunt date spre folosul Bisericii de către Duhul, care împarte fiecăruia după cum Duhul voieşte.

- Pentru a uşura înţelegerea diversităţi şi eventualei ierarhizări valorice a darurilor, a slujirilor şi a lucrărilor, Apostolul prezintă imaginea unităţii trupului şi a diversităţii mădularelor care-l alcătuiesc şi a interdependenţei lor funcţionale.
- Imaginea trupului, alcătuit dintr-o multitudine de mădulare cu funcţiuni specifice şi complementare, este aplicată pentru înţelegerea Bisericii ca trup sau organism unitar, alcătuit dintr-o multitudine de mădulare cu funcţii şi lucrări specifice date lor de Dumnezeu, cu scopul unic al edificării organismului eclesial.
- Soluţia dată de Apostol este aceea a acceptării situaţiei aşa cum este pentru că ea nu se datorează oamenilor, ci lui Dumnezeu. Apostolul, însă, oferă şi o cale a ieşirii din eventuala stare de tensiune şi conflict din pricina diversităţii darurilor, aceea a iubirii, cale care stă la îndemâna oamenilor.

Exegeză

Pentru desprinderea informaţiilor pe care fragmentul asupra căruia ne-am oprit ni le oferă referitor la tema diversităţii şi a unităţii darurilor este nevoie să facem exegeza cuvintelor cheie din acest fragment (noţiunile principale incluse în discurs).

Vom începe cu formula prin care este introdus discursul propriu-zis. Este important să înţelegem corect această formulă pentru că ea dă tonul asupra temei şi ne descoperă lucruri importante privitoare la perspectiva şi circumstanţele şi chiar natura problemelor tratate in fragmentul introdus astfel.

Fraza de început, prin care Apostolul introduce tema:

"cât priveşte darurile duhovniceşti, nu vreau, fraţilor, să fiţi în necunoştinţă"
A se vedea şi originalul şi câteva traduceri de referinţă în limbi de circulaţie largă.

Peri. de. tw/n pneumatikw/n(avdelfoi,(ouv qe,lw u`ma/j avgnoei/nÅ
NRS **1 Corinthians 12:1** Now concerning spiritual gifts, brothers and sisters, I do not want you to be uninformed.
FBJ **1 Corinthians 12:1** Pour ce qui est des dons spirituels, frères, je ne veux pas vous voir dans l'ignorance.
TOB **1 Corinthians 12:1** Au sujet des phénomènes spirituels, je ne veux pas, frères, que vous soyez dans l'ignorance.
L45 **1 Corinthians 12:1** Von den geistlichen Gaben aber will ich euch, liebe Brüder, nicht verhalten.
BRS **1 Cor. 12:1** Iar cât priveşte darurile duhovniceşti nu vreau, fraţilor, să fiţi în necunoştinţă.
CNS **1 Corinthians 12:1** În ce priveşte darurile duhovniceşti, fraţilor, nu voiesc să fiţi în necunoştinţă.

Formula *cât (Iar) despre* - Peri. de. este folosită de Ap. Pavel frecvent pentru a introduce o temă nouă, în legătură cu care a fost întrebat sau despre care vrea să vorbească. A se vedea:
1 Cor. 7:1 Peri. de. w-n evgra,yate(
1 Cor. 7:25 Peri. de. tw/n parqe,nwn evpitagh.n kuri,ou ouvk e;cw(
1 Cor. 8:1 Peri. de. tw/n eivdwloqu,twn(
1 Cor. 12:1 Peri. de. tw/n pneumatikw/n
1 Cor. 16:1 Peri. de. th/j logei,aj
1 Cor. 16:12 Peri. de. VApollw/ tou/ avdelfou/(

Formula este folosită şi în alte texte nou-testamentare (16 ocurenţe în total, dintre care 8 la Pavel şi 6 la 1 Cor.), cu acelaşi sens. A se vedea Mt.20,6; 22,31; 24,36; 27,46; Mc. 12,26; 13,32; In 16,11; Fapte 21.25, 1Tes.4,9; 1 Tes. 5,1;

Din analiza folosirii formulei reiese că, de obicei, prin aceasta se introduce o temă controversată, despre care există semne de întrebare sau în legătură cu care sunt nelămuriri sau confuzii şi despre existența cărei Apostolul află în vreun fel anume.

În cazul nostru, există două posibilități, fie corintenii, foarte probabil, l-au întrebat pe Pavel în scris (vezi şi 7,1) despre aceste probleme (cum cred S. Agouridis, op. cit., pag.207 şi Paul Ellingworth and Howard A. Hatton, op. cit. pag. 271), fie Pavel a aflat prin intermediari despre problemele create în comunitate din Corint, de neînțelegerile privind harismele.

Şi într-un caz şi în celălalt, folosirea expresiei trimite la o temă sau la o problemă care prezintă un interes deosebit pentru Apostol şi o relevanță specială pentru Biserica din Corint.

Trecem la exegeza cuvintelor cheie din text. În prima parte a textului nostru (12,1-11) aceste cuvinte cheie ar fi următoarele:

1. Daruri duhovniceşti – pneumatika,(cari,smata
2. Slujire – diakoni,a
3. Lucrare – evnergh,mata
4. Duh – Pneum/a
5. Diversitate, varietate – diai,resij
6. Fiecare – e;kastoj

pneumatika,(cari,smata

Cel mai important cuvânt este cel care dă şi tema discursului: pneumatika,(cari,smata *darurile duhovniceşti, harsimele*;.

Apostolul foloseşte două cuvinte pentru a exprima aceeaşi realitate

1. pneumatika, - cele duhovniceşti
2. cari,smata – harismele, darurile duhovniceşte.

Evident, avem de-a face cu două sinonime

Peri. de. tw/n pneumatikw/n(

pneumatikw/n este un adjective sustantivizat, neutru, genitive, plural, fără grad de comparației.

Iată definiția pe care o dă un dicționar [UBS] **pneumatiko,j**(h(,, o,n spiritual, pertaining to the spirit; spiritual person; spiritual thing, spiritual gift; supernatural or spiritual (1 Cor 10.3, 4) – spiritual sau duhovnicesc, ceea ce se împărtăşeşte de duh, persoană duhvnicească, lucru duhovnicesc, dar duhovnicesc, supranatural sau spiritual.

Acest adjectiv substantivizat la plural poate fi tradus prin *cele duhovniceşti*

Exact cu acelaşi înțeles şi în acelaşi context:

1 Cor. 14:1 Diw,kete th.n avga,phn(zhlou/te de. ta. pneumatika,(ma/llon de. i[na profhteu,the

A se vedea şi următoarele traduceri:

NRS **1 Corinthians 14:1** Pursue love and strive for the spiritual gifts, and especially that you may prophesy.
FBJ **1 Corinthians 14:1** Recherchez la charité ; aspirez aussi aux dons spirituels, surtout à celui de prophétie.
TOB **1 Corinthians 14:1** Recherchez l'amour; ayez pour ambition les phénomènes spirituels, surtout la prophétie.

Ocurențe

În NT – 23; Pavel – 21; 1 Cor.-12

Este evident un termen prin excelență paulin.

Adjectiv folosit de Pavel în cele mai diverse situații:

- *om duhovnicesc* – pneumatiko,j a;nqrwpoj 1 Cor. 2,15 (vezi şi 1 Cor. 2, 13; 3,1;) pneumatikoij; Gal. 6,1;

- *lege duhovnicească* - Rom. 7,14 o` no,moj pneumatiko,j evstin

- *dar duhovnicesc* - Rom. 1,1 i[na ti metadw/ ca,risma u`mi/n pneumatiko.n

- *hrană duhovnicească* - 1 Cor. 10,13 pneumatiko.n brw/ma

- *băutură duhovnicească* - 1 Cor. 10:4 kai. pa,ntej to. auvto. pneumatiko.n e;pion po,ma\ e;pinon ga.r evk pneumatikh/j avkolouqou,shj pe,traj(h` pe,tra de. h=n o` Cristo,jÅ

- *trup duhovnicesc* - 1 Cor. 15:44 spei,retai sw/ma yuciko,n(evgei,retai sw/ma *pneumatiko,nÅ*

-*cântări duhovniceşti* - Ephesians 5:19 (Col. 3,16) lalou/ntej e`autoi/j ÎevnĐ yalmoi/j kai. u[mnoij kai. wv|dai/j pneumatikai/j(

Pavel foloseşte exact pluralul neutru ca şi în cazul nostru în **1 Cor. 2:13** a] kai. lalou/men ouvk evn didaktoi/j avnqrwpi,nhj sofi,aj lo,goij avllV evn didaktoi/j pneu,matoj(pneumatikoi/j **pneumatika.** sugkri,nontejÅ

Aici, sensul pare mai general, nefiind vorba numai de harisme sau de darurile duhovniceşti, ci de lucrurile duhovniceşti în general

Un termen echivalent, ca de altfel şi o explicaţie sau o definiţie a lui pneumatika, găsim în 1Cor. 2,14: ta. tou/ pneu,matoj tou/ qeou/\

1 Corinthians 2:14 yuciko.j de. a;nqrwpoj ouv de,cetai **ta. tou/ pneu,matoj tou/ qeou/** mwri,a ga.r auvtw/| evstin kai. ouv du,natai gnw/nai(o[ti **pneumatikw/j** avnakri,netaiÅ

Acelaşi termen este folosit aici ca adverb de mod: *cele ale Duhului se judecă duhovniceşte*

Sf. Pavel foloseşte pe pneumatika, - cele duhovniceşti (neutru plural) ca antonim al lui sarkika, – cele trupeşti. Vezi textul de mai jos:

1 Corinthians 9:11 eiv h`mei/j u`mi/n ta. pneumatika. evspei,ramen(me,ga eiv h`mei/j u`mw/n ta. sarkika. qeri,somenÈ

De reţinut diversele traduceri ale celor doi termeni :

ESV **1 Corinthians 9:11** If we have sown spiritual things among you, is it too much if we reap material things from you?

FBJ **1 Corinthians 9:11** Si nous avons semé en vous les biens spirituels, est-ce chose extraordinaire que nous récoltions vos biens temporels ?

TOB **1 Corinthians 9:11** Si nous avons semé pour vous les biens spirituels, serait-il excessif de récolter vos biens matériels?

CNS **1 Corinthians 9:11** Dacă am sămănat printre voi bunurile duhovniceşti, mare lucru este dacă vom secera bunurile voastre vremelnice?

Aceaşi antonimie o găsim exprimată în alţi termeni în

1 Cor. 15:44 spei,retai sw/ma yuciko,n(evgei,retai sw/ma pneumatiko,nÅ

1 Cor. 2:14-15 yuciko.j de. a;nqrwpoj ouv de,cetai ta. tou/ pneu,matoj tou/ qeou/\ mwri,a ga.r auvtw/| evstin kai. ouv du,natai gnw/nai(o[ti pneumatikw/j avnakri,netaiÅo` de. pneumatiko.j avnakri,nei Îta.Đ pa,nta(

Traducerea lui yuciko.j de. a;nqrwpoj este una foarte dificilă. Se poate vedea şi din propunerile de mai jos: persoană naturală, cel neduhovnicesc, omul psihic. Este vorba de fapt de omul în starea lui naturală, firească, înainte sau fără să fi primit Duhul lui Dumnezeu.

ESV **1 Corinthians 2:14** The natural person does not accept the things of the Spirit of God, for they are folly to him, and he is not able to understand them because they are spiritually discerned.

NRS **1 Corinthians 2:14** Those who are unspiritual do not receive the gifts of God's Spirit, for they are foolishness to them, and they are unable to understand them because they are spiritually discerned.

FBJ **1 Corinthians 2:14** L'homme psychique n'accueille pas ce qui est de l'Esprit de Dieu : c'est folie pour lui et il ne peut le connaître, car c'est spirituellement qu'on en juge.

TOB **1 Corinthians 2:14** L'homme laissé à sa seule nature n'accepte pas ce qui vient de l'Esprit de Dieu. C'est une folie pour lui, il ne peut le connaître, car c'est spirituellement qu'on en juge.

1 Cor**. 15:44** spei,retai sw/ma yuciko,n(evgei,retai sw/ma pneumatiko,nÅ

Relevantă este antonimia dintre sufletesc yuciko,n şi duhovnicesc pneumatiko,n. Este mult mai exactă decât aceea dintre trupesc şi duhovnicesc, pentru că pune în evidenţă sensul clar al lui duhovnicesc – cel care are Duhul lui Dumnezeu.

Întâlnim adjectivul în discuţie asociat termenului profet:

BGT **1 Corinthians 14:37** Ei; tij dokei/ profh,thj ei=nai h' pneumatiko,j(evpiginwske,tw a] gra,fw u`mi/n o[ti kuri,ou evsti.n evntolh,\

Traducerile prezentate mai jos sugerează înţelesul acestui cuvânt în uzlul Sfântului Apostol Pavel: *om duhovnicesc, duhovnicesc sau spiritual, cel care are puteri spirituale, inspirat de Duhul*.

Brom. Dacă i se pare cuiva că este prooroc sau om duhovnicesc, să cunoască că cele ce vă scriu sunt porunci ale Domnului.

ESV **1 Corinthians 14:37** If anyone thinks that he is a prophet, or spiritual, he should acknowledge that the things I am writing to you are a command of the Lord.

NRS **1 Corinthians 14:37** Anyone who claims to be a prophet, or to have spiritual powers, must acknowledge that what I am writing to you is a command of the Lord.

FBJ **1 Corinthians 14:37** Si quelqu'un croit être prophète ou inspiré par l'Esprit, qu'il reconnaisse en ce que je vous écris un commandement du Seigneur.

Concluzia analizei folosiri acestui termen de Sfântul Pavel ar fi următoare:

În majoritatea cazurilor cuvântul este folosit pentru a indica o realitate ce se împărtăşeşte de Duhul lui Dumnezeu. Calitatea de duhovnicesc este dată în exclusivitate de împărtăşirea de Duhul lui Dumnezeu.

O traducere corectă a cuvântului pneumatiko,j ar fi *duhovnicesc,* înţelegând prin duhovnicesc realitate care se împărtăşeşte de Duhul lui Dumnezeu sau care vine de la Duhul. Omul duhovnicesc este omul care a primit Duhul lui Dumnezeu, darul duhovnicesc este darul care vine de la Duhul lui Dumnezeu.

În cazul nostru: cele duhovniceşti sunt înţelese ca lucruri care vin din Duhul. Contextul cap. 12 îndreptăţeşte această percepţie. Mai concret cred că putem percepe şi traduce ta pneumatika, cu manifestări vădite ale Duhului Sfânt prin şi în oameni.

Există şi propunerea de a traduce pneumatikwn cu oameni duhovniceşti. Genitivul plural de aici permite acest lucru. Pavel se mai referă la oamenii duhovniceşti pe parcursul Epistolei sale (2,15; 3,1; 14,37). Vezi RSV *spiritual persons.*

P. Ellingworth consideră că este mai potrivită traducerea cu *daruri duhovniceşti*

to, ca,risma(atoj,

Definiţie: a verbal noun from cari,zomai (*give*); denoting *what has been given, gift*; (1) as the result of a gracious act of God *gift of grace, favor bestowed, benefit*, with the meaning varying according to the context: *privileges granted* (RO 11.29), *rescue from danger* (2C 1.11), *gift of redemption* (RO 5.15-16); (2) as a concrete manifestation of grace in the form of extraordinary powers given to individuals, often in the plural *gifts, special abilities* (RO 12.6); the *ability* to be self-restrained in matters of sex (1C 7.7); the bestowal of *special ability* given through ordination *what God has given, endowment* (1T 4.14; 1P 4.10) (substantive verbal de la cari,zomai (a da); arată ceea ce a fost dat; ca rezultat al unui act de dăruiere a lui Dumnezeu; …ca manifestare concretă a harului sub forma unor puteri extraordinare date unor personae…

Ocurenţe:

17 în NT; din care
16 la Sf. Pavel
1 la 1 Petru;
7 la 1 Cor
6 la Rom.

Este vorba, deci, de un termen prin excelență paulin, din moment ce este folosit numai o singură dată în celelalte scrieri nou-testamentare (1 Petru 4,10). De reținut şi faptul că termenul este folosit de Sf. Pavel mai ales în Romani şi 1 Corinteni (13 din 16 ocurențe). De văzut în ce context este folosit.

Romans 1:11 evpipoqw/ ga.r ivdei/n u`ma/j( i[na ti metadw/ **ca,risma** u`mi/n **pneumatiko.n** eivj to. sthricqh/nai u`ma/j(
1:11 Pentru că doresc mult să vă văd ca să vă împărtăşesc vreun dar duhovnicesc, spre întărirea voastră.

Romans 5:15 VAllV ouvc w`j to. para,ptwma( ou[twj kai. to. **ca,risma**\ eiv ga.r tw/| tou/ e`no.j paraptw,mati oi` polloi. avpe,qanon( pollw/| ma/llon **h` ca,rij tou/ qeou/** kai. **h` dwrea. evn ca,riti** th/| tou/ e`no.j avnqrw,pou VIhsou/ Cristou/ eivj tou.j pollou.j evperi,sseusenÅ
5:15 Dar nu este cu greşeala cum este cu harul, căci dacă prin greşeala unuia cei mulți au murit, cu mult mai mult harul lui Dumnezeu şi darul Lui au prisosit asupra celor mulți, prin harul unui singur om, Iisus Hristos.

Romans 6:23 ta. ga.r ovyw,nia th/j a`marti,aj qa,natoj( to. de. **ca,risma tou/ qeou**/ zwh. aivw,nioj evn Cristw/| VIhsou/ tw/| kuri,w| h`mw/nÅ
6:23 Pentru că plata păcatului este moartea, iar harul lui Dumnezeu, viața veşnică, în Hristos Iisus, Domnul nostru.

1 Corinthians 7:7 qe,lw de. pa,ntaj avnqrw,pouj ei=nai w`j kai. evmauto,n\ avlla. e[kastoj i;dion e;cei **ca,risma evk qeou/(** o` me.n ou[twj(o` de. ou[twjÅ
7:7 Eu voiesc ca toți oamenii să fie cum sunt eu însumi. Dar fiecare are de la Dumnezeu darul lui: unul aşa, altul într-alt fel.

BGT **1 Timothy 4:14** mh. avme,lei tou/ evn soi. **cari,smatoj**(o] evdo,qh soi dia. profhtei,aj meta. evpiqe,sewj tw/n ceirw/n tou/ presbuteri,ouÅ
4:14 Nu fi nepăsător față de harul care este întru tine, care ți s-a dat prin proorocie, cu punerea mâinilor mai-marilor preoților.

2 Timothy 1:6 DiV h]n aivti,an avnamimnh,|skw se avnazwpurei/n **to. ca,risma tou/ qeou**/(o[evstin evn soi. dia. th/j evpiqe,sewj tw/n ceirw/n mouÅ
1:6 Din această pricină, îți amintesc să aprinzi şi mai mult din nou harul lui Dumnezeu, care este în tine, prin punerea mâinilor mele.

1 Peter 4:10 e[kastoj kaqw.j e;laben **ca,risma** eivj e`autou.j auvto. diakonou/ntej w`j kaloi. oivkono,moi poiki,lhj ca,ritoj qeou/Å
4:10 După darul pe care l-a primit fiecare, slujiți unii altora, ca nişte buni iconomi ai harului celui de multe feluri al lui Dumnezeu.

Ce putem observa? De cele mai multe ori este precizat faptul că harul sau darul este *a lui Dumnezeu* (to. ca,risma tou/ qeou) sau este dat *de la Dumnezeu* (ca,risma evk qeou). Este folosit cuvântul şi fără această precizare. Mai mult, Sfântul Pavel spune romanilor că doreşte să vină la ei pentru a le împărtăşi el vreun dar duhovnicesc. Nu putem crede că Sf. Pavel se consideră aici pe sine izvorul darului, ci tot pe Dumnezeu. EL va împărtăşi darul primit de la Dumnezeu.

Pentru înțelegerea conținutului noțiunii care ne preocupă, este important contextul de la Romani 5,15 unde avem două expresii sinonime cu ca,risma: h` ca,rij tou/ qeou/ (harul lui Dumnezeu) şi h` dwrea. evn ca,riti (darul în har). Este vorba, aşadar, de ceea ce vine de la Dumnezeu în dar. Cele două componente determinante ale harismei sunt: faptul că vine de la Dumnezeu, este ceva dumnezeiesc, ce ține de cele dumnezeieşti şi faptul că este dat în dar. De altfel, în limba originală, rădăcina cuvântului este aceeaşi cu cea a harului ca,risma-ca,rij. Avem în plus câteva detalii de reținut: unele daruri sunt mijlocite în chip formal de o anumită rânduială: punerea mâinilor preoțimii sau prin punerea mâinilor Apostolului; darul lui Dumnezeu este spre viață, spre ajutor, spre edificare.

Termenul este folosit şi la plural:

Romans 11:29 avmetame,lhta ga.r ta. cari,smata kai. h` klh/sij tou/ qeou
11:29 Căci darurile şi chemarea lui Dumnezeu nu se pot lua înapoi.
Romans 11:29 for the gifts and the calling of God are irrevocable.
Romans 11:29 Car les dons et l'appel de Dieu sont irrévocables.

Romans 12:6 e;contej de. cari,smata kata. th.n ca,rin th.n doqei/san h`mi/n dia,fora(ei;te profhtei,an kata. th.n avnalogi,an th/j pi,stewj(
12:6 Dar avem felurite daruri, după harul ce ni s-a dat. Dacă avem proorocie, să proorocim după măsura credinței;

1 Corinthians 12:9 e`te,rw| pi,stij evn tw/| auvtw/| pneu,mati( a;llw| de. **cari,smata ivama,twn** evn tw/| e`ni. pneu,mati(
12:9 Şi unuia i se dă întru acelaşi Duh credință, iar altuia, darurile vindecărilor, întru acelaşi Duh;

1 Corinthians 12:28 Kai. ou]j me.n e;qeto o` qeo.j evn th/| evkklhsi,a| prw/ton avposto,louj(deu,teron profh,taj(tri,ton didaska,louj(e;peita duna,meij(e;peita **cari,smata ivama,twn**(avntilh,myeij(kubernh,seij(ge,nh glwssw/n
12:28 Şi pe unii i-a pus Dumnezeu, în Biserică: întâi apostoli, al doilea prooroci, al treilea învățători; apoi pe cei ce au darul de a face minuni; apoi darurile vindecărilor, ajutorările, cârmuirile, felurile limbilor.

1 Corinthians 12:30 mh. pa,ntej **cari,smata** e;cousin **ivama,twn**È mh. pa,ntej glw,ssaij lalou/sinÈ mh. pa,ntej diermhneu,ousinÈ
12:30 Oare toți au darurile vindecărilor? Oare toți vorbesc în limbi? Oare toți pot să tălmăcească?

BGT **1 Corinthians 12:31** zhlou/te de. **ta. cari,smata** ta. **mei,zona**Å Kai. e;ti kaqV u`perbolh.n o`do.n u`mi/n dei,knumiÅ
12:31 Râvniți însă la darurile cele mai bune. Şi vă arăt încă o cale care le întrece pe toate:

Folosirea pluralului conferă, s-ar părea, o conotație mai tehnică şi mai precisă termenului, restrângând sfera de aplicare. Este vorba de daruri dumnezeieşti sau duhovniceşti

nu numai cu titlu generic ci numite de Sf. Pavel: darul vindecărilor, darul credinței, darul vorbirii în limbi. Este vorba de fenomene care se manifestă în comunitatea din Corint într-o perioadă concretă.

Există, de asemenea o ierarhie a darurilor, sunt daruri *cele mai mari* ta. **mei,zona**, după cum există o clasificarea a lor în ordine descrescătoare: întâi, al doilea, al treilea etc.

1 Corinteni 12 şi 1 Peter 4:10

O atenție în plus trebuie acordată textului din 1 Petru, deoarece este un text paralele la teextul din 1 Corinteni.

1 Peter 4:10 e[kastoj kaqw.j e;laben **ca,risma** eivj e`autou.j auvto. diakonou/ntej w`j kaloi. oivkono,moi poiki,lhj ca,ritoj qeou/Å

4:10 După darul pe care l-a primit fiecare, slujiți unii altora, ca nişte buni iconomi ai harului celui de multe feluri al lui Dumnezeu.

Este exprimat în rezumat întregul discurs paulin pe tema harismelor: darurile sunt diferite şi sunt date de Dumnezeu fiecăruia pentru slujirea celorlalți, prin urmare omul nu este decât un iconom, un administrator al darului pe care-l primeşte de la Dumnezeu.

A se reține dar :

Există o multitudine şi o diversitate a darurilor

Dumnezeu este unicul izvor al tuturor darurilor

Darurile sunt date tuturor, dar nu tuturor în comun, ci fiecăruia în parte.

Fondul eclesial de manifestare a darurilor este de reținut şi în acest context, ca şi în cel din 1 Corinteni 12.

A se observa diferența între diaire,seij carismatwn şi poiki,lh carij. Sf. Pavel foloseşte aici, cum vom vedea, un apax legomeno pentru a sublinia un aspect pe care Sf. Petru nu-l are în vedere, şi anume acela că darurile sunt împărțite, nu date pur şi simplu, ci împărțire. Se sugerează ideea că dintr-un singur izvor ca dintr-un singur dar se împarte fiecăruia un dar aparte. Acest aspect ar include şi ideea de complementaritate.

Diaire,seij

Ocurențe

- 37 în Sf. Scriptură
- 3 în NT – toate la 1 Cor. 12 – deci *apax legomeno* pentru Pavel şi pentru NT

Folosit mult în VT, mai ales în 1 Cronici (19 din care 14 în cap. 27) şi 2 Cronici (4)

Fiind vorba de un apax legomeno trebuie identificată motivația specială pentru care Sf. Pavel caută un cuvânt nou pentru a exprima ceea ce vrea să exprime aici. Sf. Petru foloseşte un sinonim parțial: varietate, diversitatea, care presupune multitudinea şi varietatea sau duversitatea, dar nu presupune faptul împărțirii, faptul că multitudinea sau diversitatea provin dintr-un singur izvor. Dacă Pavel recurge la un apax legomeno este clar că în contextul concret el doreşte să nu-i scape exact acest aspect al împărțirii.

Citām numai un text din VT şi câteva traduceri ale acestuia, care fac foarte clar înțelesul cuvântului cu care ne ocupăm:

1 Chronicles 27:1 kai. ui`oi. Israhl katV avriqmo.n auvtw/n a;rcontej tw/n patriw/n cili,arcoi kai. e`kato,ntarcoi kai. grammatei/j oi` leitourgou/ntej tw/| law/| kai. eivj pa/n lo,gon tou/ basile,wj kata. **diaire,seij** eivj pa/n lo,gon tou/ eivsporeuome,nou kai. evkporeuome,nou mh/na evk mhno.j

eivj pa,ntaj tou.j mh/naj tou/ evniautou/ **diai,resij** mi,a ei;kosi kai. te,ssarej cilia,dej

27:1 Iată fiii lui Israel, după numărul lor, capii de familie, căpeteniile peste mii, peste sute şi cârmuitorii care, **împărțiți în cete**, slujeau regelui la tot cuvântul, ducându-se şi venind în fiecare lună, în toate lunile anului. În fiecare **ceată** erau câte douăzeci şi patru de mii.

FBJ **1 Chronicles 27:1** Les Israélites d'après leur nombre : Chefs de familles, officiers de milliers et de centaines et leurs scribes au service du roi, pour tout ce qui concernait **les classes** en activité pour un mois, tous les mois de l'année. **Chaque classe** était de vingt-quatre mille hommes.

TOB **1 Chronicles 27:1** Fils d'Israël selon leur nombre, chefs de famille, chefs de millier et de centaine, scribes au service du roi pour tout ce qui concernait **les divisions**, celle qui venait et celle qui partait, mois par mois, tous les mois de l'année. Une division comportait vingt-quatre mille hommes.

NRS **1 Chronicles 27:1** This is the list of the people of Israel, the heads of families, the commanders of the thousands and the hundreds, and their officers who served the king in all matters concerning **the divisions** that came and went, month after month throughout the year, **each division** numbering twenty-four thousand.

Constatăm următoarele:

Este vorba despre un sens foarte clar: diviziuni sau părți, sau cete sau grupări în cadrul unui întreg. Sensul este cel etimologic: ceea ce rezultă din împărțirea unui întreg .

Traducerea în cazul 1 Cor. 12 printr-un adjectiv nu este fidelă textului original şi pierde una din nuanțele esențiale ale acestuia: că Pavel pune accentul pe faptul că darurile sunt împărțite, ca şi cum ar fi un dar mare din care se împarte tuturor; de fapt este vorba de un unic izvor de daruri, din care se împart diversele daruri.

Accentul ar fi pus pe **împărțirea darurilor** din care decurge diversitate.

Definiția noțiunii în dicționar:

diai,resij, ewj, h` (1) what is apportioned out *division, allotment, distribution* (possibly 1C 12.4-6); (2) as a state of difference in the nature of things *variety, diversity, distinction* (probably 1C 12.4-6). Ceea ce este rezultat al divizării, al distribuirii etc.

Verbul este: diaire,w 2aor. diei/lon *distribute, apportion, divide (out)*

57.91 diaire,w ; diai,resij, ewj to divide and distribute to persons on the basis of certain implied distinctions or differences - 'to divide, to distribute, division, distribution.' diaire,w: o` de. diei/len auvtoi/j to.n bi,on 'so he divided his property between them' Lk 15.12. diai,resij: diaire,seij de. carisma,twn eivsi,n, to. de. auvto. pneu/ma 'there are distributions of spiritual gifts, but the same Spirit' 1 Cor 12.4. In 1 Cor 12.4 it is also possible to interpret diai,resij as meaning 'difference' or 'variety' (see 58.39).

1 Corinthians 12:11 pa,nta de. tau/ta evnergei/ to. e]n kai. to. auvto. pneu/ma **diairou/n** ivdi,a| e`ka,stw| kaqw.j bou,letaiÅ

Folosirea verbului şi în Vechiul Testament este cu acelaşi sens:

Daniel (TH) 11:4 4 kai. w`j a'n sth/| h` basilei,a auvtou/ suntribh,setai kai. **diaireqh,setai** eivj tou.j te,ssaraj avne,mouj tou/ ouvranou

Verbul are un sens foarte clar: a împărți un întreg în mai multe părți; a împărți un lucru la mai mulți oameni.Textul din 1 Cor. 12,11 este relevant pentru tema noastră: a împărți darurile este lucrarea aceluiaşi Duh, care nu ține seamă de nici un alt criteriu decât de propria voință. Mențiunea pe care Sf. Pavel o face aici *după cum voişte* , este adăugată ca răspuns direct la eventualele discuții legate de diferențele care existau între creştini: Dacă darurile sunt

împărțite de Duhul, aşa cum voieşte el, atunci nu este nici un motiv de dispută între creştini pe această temă.

A se vedea asocierea termenului cu ai[resij care derivă din verbul şi substantivul nostru, indicând o secțiune dintr-un întreg. În cazul citat mai jos, din Faptele Apostolilor

Acts 5:17-18 VAnasta.j de. o` avrciereu.j kai. pa,ntej oi` su.n auvtw/|(h` ou=sa **ai[resij** tw/n Saddoukai,wn(evplh,sqhsan zh,lou

În contextul nostru, cuvântul exprimă o noțiune fundamentală, fără înțelegerea căreia nu am putea să înțelegem discursul Sf. Pavel din 1 Corinteni 12.

Am semnalat, deja, faptul că actuala traducere românească a termenului, deşi pare a fi fidelă înțelesului de fond exprimă logica discursului paulin în esență, elimină o nuanță care ține de voința autorului. LA fel fac şi alte traduceri Vom comenta acest lucru după ce trecem în revistă câteva ediții de referință ale Sfintei Scripturi:

1 Corinthians 12:4-6

4 Diaire,seij de. carisma,twn eivsi,n(to. de. auvto. pneu/ma\
5 kai. diaire,seij diakoniw/n eivsin(kai. o` auvto.j ku,rioj\
6 kai. diaire,seij evnerghma,twn eivsi,n(o` de. auvto.j qeo.j o` evnergw/n ta. pa,nta evn pa/sinÅ

12:4 Darurile sunt felurite, dar acelaşi Duh.
12:5 Şi felurite slujiri sunt, dar acelaşi Domn.
12:6 Şi lucrările sunt felurite, dar este acelaşi Dumnezeu care lucrează toate în toți.

NRV 1 Corinthians 12:4-6 Now there are varieties of gifts, but the same Spirit;
5 and there are varieties of service, but the same Lord;
6 and there are varieties of activities, but it is the same God who empowers them all in everyone.

FBJ 1 Corinthians 12:4-6
4 Il y a, certes, diversité de dons spirituels, mais c'est le même Esprit ;
5 diversité de ministères, mais c'est le même Seigneur ;
6 diversité d'opérations, mais c'est le même Dieu qui opère tout en tous.

TOB 1 Corinthians 12:4-6
4 Il y a diversité de dons de la grâce, mais c'est le même Esprit;
5 diversité de ministères, mais c'est le même Seigneur;
6 diversité de modes d'action, mais c'est le même Dieu qui, en tous, met tout en oeuvre.

B1688 : Iar împărțituri de daruri sînt, iar acelaş e Duhul. Şi osebiri de slujbe sunt, iar acelaş Domnul. Şi despărțiri de lucrare sunt, iar acelaşi iaste Dumnezău cel ce lucrează toate întru toate.

Singura ediție care respectă originalul este Biblia de la 1688. O face foarte probabil din rațiuni de respect față de original şi din teama de a nu „trăda" cuvântul lui Dumnezeu. Desigur, fidelitatea se păstrează în dauna clarității.

Este de reținut şi traducerea latină a textului care respectă nuanță dorită de Apostol aici:

[4] divisiones vero gratiarum sunt idem autem Spiritus
[5] et divisiones ministrationum sunt idem autem Dominus
[6] et divisiones operationum sunt idem vero Deus qui operatur omnia in omnibuz

O traducere interesantă propune teologul grec Panghiotis Trembelas, care introducea nuanța de *distribuire* care se apropie foarte mult de intenția lui Pavel, dacă nu chiar o acoperă pe deplin. P. Trembelas a realizat o traducere interpretativă, o redare în parafrază a întregului Nou Testament. Iată cum redă cele trei enunțuri ale noastre:

v.4 Există distribuiri de daruri diferite, dar este acelaşi Duh, care împarte şi distribuie harismele…

v.5 Şi distribuiri de slujiri există; adică o slujire este atribuită unui membru al Bisericii şi alta altui membru. Deşi sunt astfel distribuite slujirile în Biserică, unul şi acelaşi Domn distribuie astfel slujirile în Biserică…

v.6 Există şi distribuiri de puteri(!), care se manifestă ca lucrări şi acte supranaturale. Acelaşi Dumnezeu lucrează toate aceste lucrări în toți aceia… (Atena, 1992[33], pag. 695).

To Pneu/ma

Duhul

Ocurențe (familia de cuvinte:Duh, duhovnicesc):
Reținem primele zece cărți ale Sfintei Scripturi în ordine descrescătoare în funcție de numărul de folosiri a termenului:

1. Fapte 68
2. 1 Cor. 42
3. Luca 35
4. Isaia 34
5. Psalmi 31
6. Iezechiil 30
7. Romani 30
8. Apocalipsă 25
9. Marcu 22
10. Iov 20

Observații:

1. 1 Corinteni pe locul doi; dar un text pe jumătate cât Fapte. Raportat la lungime textului este pe primul loc. Putem concluziona că 1 Corinteni reprezintă cel mai dezvoltat şi mai dens discurs pnevmatologic al Sf. Pavel, prin urmare şi cel mai dens discurs pnevmatologic din NT.
2. Pe primele locuri se află şi Sf. Evanghelist Luca, ucenic al Sf. Pavel. Nu este de mirare. O primă explicație este chiar relația sa cu Sf. Pavel. O a doua explicație ar fi aceea că Sf. Luca scrie cartea Faptele Apostolilor, care consemnează chiar activitaatea Sf. Duh, începând cu pogorârea Sa peste Apostoli. Oricum şi la Sf. Luca atât în Fapte cât şi în Sf. Evanghelie găsim o Pnevmatologie dezvoltată.
3. Duhul şi lucrările Duhului sunt în centrul atenției în 1 Corinteni. O lucrare care să sistematizeze informațiile privind Sf. Duh din epistola 1 Corinteni ar fi foarte necesară şi ea îşi aşteaptă încă autorul.
4. Din cele 42 de folosiri în Epistola 1 Corinteni, cele mai multe sunt, după cum urmează:
   Cap. 2 - 13
   Cap. 12 - 13
   Cap. 14 – 16

Dacă ţinem seama că ultimele două, cap. 12 şi 14, tratează aceeaşi temă, cea a harismelor, atunci putem conclude că acest fragment reprezintă cel mai dens discurs pnevmatologic al Sf. Apostol Pavel, şi cel mai dens discurs pnevmatologic din NT

5. În cap. 2 - discursul pnevmatologic este legat de problematica gnoseologică şi hermeneutică

Textul nostru vorbeşte foarte clar de Duhul Sfânt, numindu-l cu mai multe nume şi oferind informaţii privind caracteristicile şi lucrările acestuia.

Denumirile

Duhul lui Dumnezeu - pneu/ma qeou/

Duhul Sfânt - pneu/ma a]gion

dio. gnwri,zw u`mi/n o[ti ouvdei.j evn **pneu,mati qeou/** lalw/n le,gei\ VAna,qema VIhsou/j( kai. ouvdei.j du,natai eivpei/n\ Ku,rioj VIhsou/j( eiv mh. evn **pneu,mati a`gi,w|Å 1 Cor. 12:3**

Acelaşi Duh

Diaire,seij de. carisma,twn eivsi,n(to. de. auvto. pneu/ma\ **1 Cor. 12:4**

Un Duh

kai. ga.r evn **e`ni. pneu,mati** h`mei/j pa,ntej eivj e]n sw/ma evbapti,sqhmen(ei;te VIoudai/oi ei;te {Ellhnej ei;te dou/loi ei;te evleu,qeroi(kai. pa,ntej **e]n pneu/ma** evpoti,sqhmenÅ **1 Cor. 12:13**

Unul şi acelaşi Duh

pa,nta de. tau/ta evnergei/ **to. e]n kai. to. auvto. pneu/ma** diairou/n ivdi,a| e`ka,stw| kaqw.j bou,letaiÅ **1 Cor. 12:11**

Concluzii: Este vorba despre unul şi acelaşi Duh, deci un singur Duh. Acesta este numit Duhul lui Dumnezeu şi Duhul Sfânt.

Lucrările Duhului

1. Arătarea Duhului

e`ka,stw| de. di,dotai **h` fane,rwsij tou/ pneu,matoj** pro.j to. sumfe,ronÅ **1 Cor. 12:7**

„Prin arătarea Duhului numeşte semnele (minunate) şi corect face. Deoarece pentru mine, cel credincios, este cunoscut cel care a primit Duhul din faptul că a fost botezat, dar pentru necredincios acest lucru nu se vede decât prin semnele minunate… Chiar dac sunt diferite harismele, toate arată un singur lucru. Adică, fie că darul este mai mare fie că este mai mic, dovedirea Duhului este aceeaşi. Deci dacă te vei strădui să arăţi că ai Duhul Sfânt este suficient” (op. cit. textul original, pag. 255; trad. rom. Pag.305)

2. Toate le lucrează Duhul după cum voieşte

pa,nta de. tau/ta **evnergei/** to. e]n kai. to. auvto. pneu/ma **diairou/n** ivdi,a| e`ka,stw| kaqw.j bou,letaiÅ **1 Cor. 12:11**

3. Prin Duhul se dă

w-| me.n ga.r **dia. tou/ pneu,matoj** di,dotai lo,goj sofi,aj(a;llw| de. lo,goj gnw,sewj kata. to. auvto. pneu/ma(e`te,rw| pi,stij evn tw/| auvtw/| pneu,mati( a;llw| de. cari,smata ivama,twn evn tw/| e`ni. pneu,mati **1 Cor. 12:8-9**

Sfânta Treime

1 Cor. 12,4-6 - Sfânta Treime

Diaire,seij de. carisma,twn eivsi,n(**to. de. auvto. pneu/ma**

kai. diaire,seij diakoniw/n eivsin(**kai. o` auvto.j ku,rioj**\ [6]
kai. diaire,seij evnerghma,twn eivsi,n(**o` de. auvto.j qeo.j** o` evnergw/n ta. pa,nta evn pa/sinÅ

Sfântul Apostol Pavel indică aici, în cele trei enunțuri, cele trei persoane ale Sfintei Treimi: Duhul - Sfântul Duh, Domnul - Fiul, Dumnezeu - Tatăl. Ipoteza conform căreia Pavel al folosi aici diversitatea de nume pentru a evita monotonia stilistică nu poate fi susținută, dacă ținem seama şi de context.

Cei mai mulți exegeți care susțin această erminie:

Sf. Ioan Gură de Aur:

„Pregătind deci încurajarea şi mângâierea lor, adaugă şi pe Fiul şi pe Tatăl." (op. cit. pag.304)

„Mai sus arată ca împărțitor al harurilor şi pe Duhul, şi pe Fiul, şi pe Tatăl, iar aici (12,11) s-a mulțumit să spună numai de Duhul, pentru ca să afli că este una şi aceeaşi vrednicie" (op. cit. pag. 305) „Vezi cum arată că nu este nici o deosebire între darurile Tatălui şi ale Fiului şi ale Sfântului Duh?Nu că ar confunda ipostasurile! Să nu fie! Ci arată că sunt deoființă. Adică, ceea ce dăruieşte Duhul, acelaşi lucru lucrează Tatăl şi acelaşi lucru porunceşte şi dă şi Fiul." (op. cit. text original. Pag. 255)

„There are various gifts, administrations, and operations, but all proceed from one God, one Lord, one Spirit; **that is, from Father, Son, and Holy Ghost,** the spring and origin of all spiritual blessings and bequests: all issue from the same fountain; all have the same author" (First Corinthians, Completed by SIMON BROWNE în Bible Works. Com. la 12,4-6)

"In the second part of verses 4,5 and 6, Paul is not concerned with the distinctions between the persons of the Trinity, Spirit, Lord and God, but with emphasizing that they work together."(P. Ellingworth, op cit. pag. 276)

"În timp ce în versetele 4-6 Pavel, cu totul firesc şi fără vreo intenție să vorbească în mod special despre Treime, dezvoltă în ciuda acestui lucru proveniența darurilor triadologic, din versetul 7 numeşte ca izvor al darurilor numai pe Duhul." (S. Agouridis, op. cit. pag. 211)

Cred că observația lui Agouridis este foarte binevenită. Sf. Pavel trimite la Sfânta Treime în primul enunț, iar după aceea rămâne la Duhul, tocmai pentru a arăta, în egală măsură identitatea de voință şi lucrare a Persoanelor Sfintei Treimi, dar şi particularitatea sau specificitatea lucrării lor.

Limbajul triadologic este evident la Pavel, chiar în deschiderea acestui capitol:

1 Corinthians 12:3 dio. gnwri,zw u`mi/n o[ti ouvdei.j evn pneu,mati qeou/ lalw/n le,gei\ VAna,qema VIhsou/j( kai. ouvdei.j du,natai eivpei/n\ Ku,rioj VIhsou/j( eiv mh. evn pneu,mati a`gi,w|Å

evn pneu,mati qeou/
Ku,rioj VIhsou/j
evn pneu,mati a`gi,w

Expresiile de mai sus au o evidentă rezonanță triadologică. Tendința lui Pavel de a trimite la Sfânta Treime într-un context în care avea să insiste asupra lucrării Duhului are o singură explicație, anume aceea că lucrarea Duhului nu este separată de celelalte persoane ale Sfintei Treimi.

Eka,stoj

Un alt cuvânt cheie în fragmentul nostru este adjectivul (sau substantivul): eka,stoj/fiecare

Ocurențe

83 în Noul Testament, din care

42 – Corpul paulin

19 – 1 Corinteni

11 – Fapte

7 - Apocalipsă

5 – Luca

5 – Romani

5 – Efeseni

Observații:

1. Predilecția evidentă a Sfântului Pavel în comparație cu ceilalți autori nou-testamentari este evidentă. Jumătate din totalul ocurențelor sunt la Pavel, deşi corpul paulin nu reprezintă jumătate din volumul textelor nou-testamentare (aproxim. 27%)
2. Epistola 1 Corinteni deține primul loc în folosirea acestui cuvânt. Nu poate fi întâmplător.
3. O primă concluzie care s-ar putea trage este preocuparea Sf. Pavel pentru discursul concret, aplicat (ptr. problemele fiecăruia). Această situație poate fi considerată şi ca un indicator pentru un caracter personalist al discursului Sf. Pavel.
4. Şi în acest caz, Luca urmează lui Pavel, cu Faptele şi cu Evanghelia. Sigur, de data aceasta diferența este foarte mare.

Soluția problemei

Pentru soluționare problemei şi eliminarea cauzelor frământărilor din Biserica Corintului, Sf. Pavel avansează mai multe argumente:

1. **Argumentul teologic.** Primul şi cel mai puternic argument este faptul că toate darurile duhovniceşti, şi cele mai mari şi cele mai mici au un singur şi exclusiv izvor, Duhul lui Dumnezeu, pe Dumnezeu. Ce vrea să spună Apostolul prin aceasta? Două lucruri importante:

   a. Că nimeni nu se poate lăuda cu darul său, pentru că nu are nici un merit şi nici un fel de contribuție la dobândirea lui întrucât totul vine de la Dumnezeu. Tema aceasta se regăseşte în tot corpul epistolar paulin, dar aici este subliniată în mod deosebit. Omul nu are nici un fel de contribuție, nici la cunoaşterea şi înțelegerea celor dumnezeieşti (vezi 1 Cor. 1-2), nici la dobândirea şi lucrarea darurilor. Dumnezeu este Cel care „lucrează toate în toți" (12,6); „toate acestea sunt lucrate de unul şi acelaşi Duh" (12,11). Exprimarea este una care vădeşte caracterul absolut, care nu lasă loc pentru nici un fel de excepție.

   b. Că distribuirea (împărțirea) darurilor este făcută, de asemenea de Duhul lui Dumnezeu, în deplină suveranitate „precum voieşte". Prin urmare nimeni nu poate invoca superioritatea darului şi nici nu se poate

plânge de inferioritatea darului său, întrucât nu depinde nici în cea mai mică măsură dobândirea respectivului dar de cel care-l are.

2. **Argumentul eclesial.** Al doilea argument este cel care trimite la motivația şi finalitatea darurilor duhovniceşti. În discursul său, Sfântul Pavel arată cu insistență că darurile au menirea exclusivă de a contribui la edificarea Bisericii. Este motivul pentru care Sf. Pavel purcede la reprezentarea Bisericii prin imaginea organismului unitar cu o multitudine de mădulare, diverse şi ca importanță şi ca funcție, dar toate necesare pentru viața organismului, aflate într-o interdependență funcțională. Discursul lui Pavel are şi o notă polemică. Aceasta vizează tocmai atentatul la eclsialitate prin recrudescența egocentrimului, reprezentat prin orice fel de manifestare egoistă, inclusiv a considerării darurilor duhovniceşti prin prisma egoistă.

3. **Argumentul pnevmatologic.** Sfântul Pavel nu poate disocia discursul eclesiologic de cel pnevmatologic. Acolo unde este Biserică este Duh Sfânt şi acolo unde este Duh Sfânt acolo este Biserică. A vedea acest lucru şi în carte Faptele Apostolilor: Istorie a Bisericii şi Evanghelie a Duhului în acelaşi timp. SF. Ioan Gură de Aur subliniază deseori că unul din obiectivele Sfântului Pavel este de a pune în evidență prezența şi lucrarea Duhului. Manifestarea darurilor duhovniceşti are prin excelență şi întâi de toate scopul de a vădi prezența Duhului în cei care se botezau. Ori acest lucru se realiza şi prin darurile mari şi prin cele mici. După comentariul Sf. Ioan Gură de Aur „publicul țintă" pentru aceste manifestări ar fi fost păgâni care nu puteau vedea pe Duhul în cei care se botezau, pentru că Duhul era nevăzut. .

4. **Argumentul misionar.** Darurile duhovniceşti sunt percepute ca mijloace misionare. Ele fac evidentă prezența Duhului lui Dumnezeu în cei care se botezau şi foloseau drept argument de necontestat pentru cei din afară, pentru păgâni. Dar, în egală măsură funcționa şi ca întăritor pentru cei din Biserică.

5. Teologia unității

Unitatea Bisericii este obiectivul principal al Sfântului Apostol Pavel nu numai în fragmentul de care ne ocupă, ci în toată epistola. Perspectiva asupra unității este un conformă cu eclesiologia sa. Suportul şi criteriul unității Bisericii este Dumnezeu însuşi, Duhul. Diversitatea darurilor, a slujirilor şi a lucrărilor îşi găsesc factorul unității în izvorul lor care este unul dumnezeiesc: Duhul Sfânt. Prin urmare, unitatea este dată de prezența şi lucrarea Duhului Sfânt.